
PROGRAMACIÓN DO DEPARTAMENTO DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

IES EDUARDO PONDAL (PONTECESO)

CURSO 2020-2021

ÍNDICE

Normativa.....	4
Miembros del departamento	5
Introducción y contextualización	6
Objetivos	11
Competencias clave	13
Vinculación entre objetivos, secuenciación y temporalización de contenidos, criterios de evaluación, estándares de aprendizaje y grado mínimo de consecución de cada uno, competencias clave, elementos transversales, instrumentos de evaluación y criterios de cualificación.....	15
1º de ESO	15
2º de ESO	24
2º de ESO PMAR (ÁMBITO LINGÜÍSTICO-SOCIAL)	35
3º de ESO	83
3º de ESO PMAR (ÁMBITO LINGÜÍSTICO SOCIAL)	105
4º de ESO	116
1º de BACHILLERATO	152
1º de BACHILLERATO: LITERATURA UNIVERSAL.....	178
2º de BACHILLERATO	186
Recuperación de los contenidos no vistos durante el curso pasado debido al COVID 19.....	205
Semipresencialidad y clases telemáticas derivadas de la suspensión de las clases por el COVID 19	206
Metodología didáctica, incluyendo las estrategias que desarrollará el profesorado, para lograr los estándares de aprendizaje, así como la adquisición de las competencias clave	224
Materiales y recursos didácticos.....	225
1º de ESO.....	225
2º de ESO.....	225
2º de ESO PMAR	225
3º de ESO.....	226
3º de ESO PMAR	226
4º de ESO.....	226
1º de BAC.....	227
LIT. UNIVERSAL de 1º de BAC	227
2º de BAC.....	228
Procedimiento para la evaluación inicial.....	229
1º de ESO.....	229
2º de ESO.....	229
3º de ESO.....	229
4º de ESO.....	229
1º de BAC.....	229
LIT. UNIVERSAL de 1º de BAC	229
2º de BAC.....	229
Acreditación de conocimientos previos en Bachillerato.....	230
Procedimiento de evaluación continua	231
1º de ESO.....	231
2º de ESO.....	232
2º de ESO PMAR	233
3º de ESO A y B	234
3º ESO C	234
3º de ESO PMAR	235
4º de ESO A	236
4º ESO B y C	237
1º de BACHILLERATO.....	238
LITERATURA UNIVERSAL. 1º BACHILLERATO	240
2º de BAC.....	241
Procedimiento de evaluación extraordinaria en ESO.....	242

Procedimiento de evaluación extraordinaria en Bachillerato.....	243
Procedimiento para el seguimiento y evaluación de las materias pendientes en ESO	244
Procedimiento para el seguimiento y evaluación de las materias pendientes en Bachillerato	245
Medidas de atención a la diversidad	246
Actividades complementarias y extraescolares	250
Indicadores de logro para evaluar el proceso de enseñanza y la práctica docente.....	251
Indicadores de logro para evaluar la programación didáctica	252

Normativa

Esta programación ha sido realizada de acuerdo con las siguientes disposiciones legales:

- Ley Orgánica 8/2013, de 9 de diciembre, para la mejora de la calidad de la educación.
- Texto consolidado de la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.
- Decreto 86/2015, del 25 de junio, por el que se regulan las enseñanzas de la educación secundaria obligatoria y el bachillerato en la Comunidad Autónoma de Galicia (DOG del 29 de junio de 2015).
- Resolución del 27 de junio de 2015, de la Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, por la que se dictan instrucciones en el curso académico 2015-2016 para la implantación del currículo de la educación secundaria obligatoria e del bachillerato en los centros docentes de la Comunidad Autónoma de Galicia.
- Orden del 15 de julio de 2015 por la que se establece la relación de materias de libre configuración autonómica de elección para los centros docentes en las etapas de educación secundaria obligatoria y bachillerato, y se regula su currículo y su oferta (DOG del 21 de julio de 2015).
- Orden del 23 de junio de 2008 por la que se modifica la del 21 de diciembre de 2007 por la que se regula la evaluación en la educación secundaria obligatoria en la Comunidad Autónoma de Galicia (DOG del 24 de junio de 2008).

Miembros del departamento

María Ángeles Díaz Varela	Tres grupos de 1º de ESO: 12 horas. Dos grupos de 2º de ESO: 6 horas.
Jorge Cea Viña	Un grupo de 4º de ESO: 3 horas. Un grupo de 3º de ESO PMAR de Ámb. Lingüístico Social: 9 horas. Un grupo de 1º de BACH. (Literatura Universal): 4 horas. Jefatura Departamento de LC: 2 horas.
Eva García Reino	Dos grupos de 2º de BACH.: 6 horas. Un grupo de 2º ESO PMAR de Ámb. Lingüístico Social.: 9 horas. Jefatura de Dinamización Lingüística: 2 horas. Club de Lectura: 1 hora.
Eva Tizón Zas	Tres grupos de 1º de BACH: 9 horas. Dos grupos de 3º de ESO: 6 horas.
Adriana Varela Vázquez	Un grupo de FPB Automoción de Mód. Comunicación: 5 horas Dos grupos de 4º de ESO: 6 horas Un grupo de 3º de ESO: 3 horas. Un grupo de Refuerzo de 1º de ESO: 1 hora. Un grupo de Refuerzo de 2º de ESO PMAR: 1 hora.

Introducción y contextualización

Introducción

El papel heurístico de las lenguas constituye un reto para el sistema educativo, pues son instrumento de comunicación y de interacción social, de conservación y transmisión de conocimiento, de participación ciudadana en la vida social, de investigación, creación, experimentación y descubrimiento. Y las lenguas nos acercan al modo de vida y a las formas de pensamiento de otros pueblos y de sus patrimonios culturales.

La lengua se aprende no para hablar, leer o escribir sobre la lengua, sino para hablar, leer y escribir sobre emociones, afectos y aventuras, sobre el mundo, como medio de las relaciones interpersonales y reconocimiento de la alteridad, motor de nuestro pensamiento y de nuestras reflexiones, y puerta de acceso al conocimiento. En este marco, la formación lingüística en el contexto escolar es un instrumento para la equidad, ya que debe facilitar los medios necesarios para comunicar en el ámbito educativo y en la vida profesional y social, sobre todo en contextos formales y educativos, además de sensibilizar hacia usos creativos y lúdicos de las lenguas, y acercar al patrimonio literario y cultural que estas propician.

El Consejo de Europa, a través de sucesivos proyectos, está comprometido en una política lingüística dirigida a proteger y desarrollar la herencia lingüística y la diversidad cultural de Europa como fuente de enriquecimiento mutuo, así como a facilitar la movilidad personal de sus ciudadanos y de sus ciudadanos, y el intercambio de ideas. El Marco Común Europeo de Referencia para las Lenguas (MCER), publicado en 2001, es un documento de particular transcendencia, no sólo como herramienta práctica para propiciar a reflexión sobre la enseñanza de las lenguas y la transparencia de cursos, programas y titulaciones entre los estados y dentro de ellos, sino también por el reconocimiento de la competencia plurilingüe e intercultural, que transciende el concepto de multilingüismo, en su día pilar de los enfoques de las políticas lingüísticas más abiertas al reconocimiento de la diversidad. Hoy, el MCER constituye una referencia para proyectos y documentos clave del Consejo de Europa, como la "Guía para la elaboración y puesta en marcha de currículos para una educación plurilingüe e intercultural" (2010), en la que se desarrolla la noción de plurilingüismo como eje de un enfoque centrado en la red de relaciones entre distintas lenguas y culturas. En esta misma línea, se enmarcan el informe del Foro Intergubernamental Europeo "El derecho de los estudiantes a la calidad y a la equidad en educación. El papel de las competencias lingüísticas e interculturales", mantenido en Ginebra en noviembre de 2010, y la Conferencia intergubernamental "Calidad e inclusión en educación: el papel único de las lenguas", mantenida en Estrasburgo en septiembre de 2013. En ambos foros europeos, se reconoce la importancia de la competencia lingüística y de la circulación de competencias entre las lenguas para lograr un mayor dominio del lenguaje, clave para la inclusión social y el éxito escolar.

La educación plurilingüe e intercultural considera, con carácter general, el aprendizaje de todas las lenguas y culturas y, de manera específica, los enfoques plurales transversales e integradores en su enseñanza y en su aprendizaje. Su finalidad es retirar barreras artificiales entre las lenguas, encerradas tradicionalmente en los sistemas escolares en compartimentos estancos, y promover el uso integral del repertorio lingüístico, discursivo, estratégico e intercultural que posee el alumnado y que va adquiriendo a lo largo de sus diversas experiencias lingüísticas dentro y fuera del ámbito educativo. Por tanto, el/la aprendiz plurilingüe realizará transferencias de conocimientos y experiencias lingüísticas adquiridos en una lengua para abordar tareas de comunicación, creación y aprendizaje en otra lengua diferente. Esta capacidad de transferencia no sólo permite descubrir las regularidades de una lengua total o parcialmente desconocida y relacionarlas, desde el punto de vista teórico, con las regularidades observadas en otras lenguas que conoce, o identificar términos emparentados en todas las lenguas, sino que, además, promueve la tolerancia ante palabras desconocidas, muy importante en los contextos de comprensión que necesitan la fluidez, como son la lectura extensiva y la comprensión de textos orales sin posibilidad de verificación de lo entendido. La competencia plurilingüe facilitará, entonces, la inferencia de significados y el desarrollo de competencias heurísticas eficaces para identificar los elementos esenciales y secundarios en un texto desconocido.

Por su parte, mediante el diálogo intercultural se ponen en juego dispositivos de relación social esenciales, como son el reconocimiento del otro como legítimo, el reforzamiento de la identidad propia en el

reconocimiento de la identidad de las demás personas, la aceptación de la diversidad personal, social y cultural, y el respeto de los derechos fundamentales.

En el contexto escolar, el aprendizaje de las lenguas está dirigido al logro de objetivos similares, aunque con diferentes niveles de dominio. Por eso, un estudio integrado de todas las lenguas posibilita, por una parte, que los contenidos, los procesos y las estrategias que se trabajan en una lengua sean igualmente utilizados en las actividades lingüísticas de comprensión y producción en las demás y, por otra, que se pueda focalizar, en el proceso de enseñanza y aprendizaje, en los elementos diferenciadores y en todos aquellos aspectos que tienen incidencia directa en la capacidad de comunicarse adecuadamente. Así, el conocimiento morfológico o léxico de una lengua puede ayudar a la comprensión en otra lengua; las estrategias de comprensión de lectura desarrolladas en una lengua pueden ser transferidas para la lectura en otros idiomas; el conocimiento de la estructura de los textos descriptivos permitirá producirlos en cualquier lengua; y el conocimiento de las normas que ordenan las relaciones entre generaciones, sexos, clases y grupos sociales en una lengua, informa y sensibiliza sobre la necesidad de conocer y respetar las normas que rigen la dimensión social del uso de la lengua en otra comunidad lingüística.

Por otra parte, el tratamiento integrado de las lenguas debe considerar el punto de partida diferente de cada una de ellas. Por tanto, no se puede olvidar la situación de minorización de la lengua gallega, que es necesario atender y dinamizar adecuadamente. Con esa finalidad, es preciso favorecer el uso y el aprendizaje de esta lengua de forma que se impulse su normalización y se venzan las dificultades de su menor presencia y repercusión social, motivadas en muchos casos por prejuicios que es necesario desmontar y superar. El alumnado gallego debe rematar su escolarización con el nivel de usuario competente en las dos lenguas oficiales, gallego y castellano, lo que implica la utilización adecuada y eficaz de las dos lenguas en un amplio repertorio de situaciones comunicativas, propias de diferentes ámbitos, con un grado creciente de formalidad y complejidad.

Finalmente, la situación de sociedad multilingüe y plural en la que vivimos solicita un enfoque metodológico de carácter plurilingüe que potencie el desarrollo comunicativo del alumnado en las lenguas que adquiera a lo largo de su vida, con independencia de la diferencia de fines y niveles de dominio con que las utilice. Y que los haga conscientes de la riqueza que supone ser una persona plurilingüe para el desarrollo cognitivo y social, y el éxito escolar. Esto implica un tratamiento integrado de las lenguas que el alumnado está aprendiendo en las aulas. En el caso de las áreas de Lingua Castelá e Literatura y de Lingua Galega e Literatura, los currículos presentan contenidos similares en gran medida, y una distribución igualmente similar en cada uno de los cursos que conforman la educación secundaria obligatoria y el bachillerato. Evidentemente, cada lengua tiene sus características propias, que requieren un tratamiento y un trabajo específicos, pero hay determinados aspectos del currículo que, por la afinidad o similitud que presentan en ambas áreas, precisan bien ser abordados de manera pareja, bien ser presentados sólo en una lengua pero trabajados y practicados en cada una de ellas, y utilizar la misma terminología en las dos lenguas para no dificultar innecesariamente el proceso de aprendizaje del alumnado. Por tanto, el profesorado implicado en el proceso de enseñanza y aprendizaje de Lingua Castelá e Literatura y de Lingua Galega e Literatura, en cada curso de ambas etapas, deberá organizar su labor en un currículo integrado, que trascienda las lenguas en las que un aprendiz sea capaz de comunicarse. Esto supone reconocer la existencia de una competencia global para la comunicación lingüística e implica no sólo evitar la repetición de contenidos en los aspectos comunes al aprendizaje de cualquier lengua, como son las estrategias de lectura o el proceso de escritura, la tipología textual o la definición de términos lingüísticos; sino también, y especialmente, priorizar la realización de actividades comunicativas de producción y comprensión de textos orales y escritos, pues de estas depende el desarrollo de la competencia general en comunicación lingüística.

Además, en los centros docentes tienen presencia lenguas extranjeras que también se abordan en el aula desde un enfoque comunicativo e intercultural, pues el conocimiento de los valores y las creencias compartidas por grupos sociales de otros países resulta esencial para la comunicación en esta sociedad

globalizada. Así, para el tratamiento integrado de lenguas es preciso que, igual que sucede en el caso de las dos lenguas cooficiales, haya una coordinación entre el profesorado de estas y el de lenguas extranjeras, para evitar la repetición de contenidos en la línea de las que se mencionaron para las lenguas ambientales, y para unificar la terminología. No se puede olvidar que el acercamiento del alumnado a la lengua extranjera se produce, en la mayor parte de los casos, partiendo de las lenguas próximas, la materna y ambientales.

Igualmente presentes en las aulas están las lenguas clásicas, el latín y el griego, cuyo estudio a nivel fonético, morfosintáctico y léxico proporciona una sólida base para el perfeccionamiento en el manejo de otras lenguas. Desempeñan, pues, un papel relevante como soporte lingüístico de la mayoría de las lenguas y para la comprensión del léxico culto que forma gran parte de la terminología científica y técnica actual en las lenguas que el alumnado conoce o estudia; sin olvidar el enriquecimiento cultural que le proporciona el conocimiento de los aspectos que se incluyen en la civilización clásica, cuna de la Europa actual, como son, entre otros, la mitología, la religión o sus creaciones literarias y artísticas, que tanta influencia tuvieron en épocas posteriores y siguen teniendo hoy en día. Por tanto, es esencial la incorporación de las lenguas clásicas al currículo integrado de las lenguas, para reforzar la reflexión lingüística de nuestro alumnado y fortalecer su acceso a la cultura literaria.

Resulta obvio que, para la posta en práctica de estos currículos integrados y el logro de los objetivos plurilingües e interculturales que se persiguen, el profesorado es un elemento determinante, ya que deberá potenciar una metodología adecuada para llevar a cabo enfoques comunicativos y proyectos plurales y transversales, promover la reflexión metacomunicativa y metalingüística y el contraste entre lenguas, o asegurar acciones coordinadas entre los departamentos lingüísticos para decidir, entre otros, desde qué lengua abordar el estudio de los géneros discursivos o las estrategias y los procesos cognitivos que están en la base de las actividades lingüísticas. Todo esto con la finalidad de construir en cada centro docente la coherencia pedagógica en la enseñanza de las lenguas.

Las materias cuyos currículos se desarrollan a continuación, las lenguas, tienen como objetivo el desarrollo de la competencia comunicativa del alumnado, entendida en todas sus vertientes: pragmática, lingüística, sociolingüística y literaria. Así, proporcionan las herramientas y los conocimientos necesarios para desenvolverse satisfactoria y eficazmente en cualquier situación de comunicación de la vida privada, social y profesional. Esos conocimientos, que articulan los procesos de comprensión y expresión oral por un lado, y de comprensión y expresión escrita por otro, constituyen instrumentos esenciales para el aprendizaje en el ámbito educativo y, posteriormente, a lo largo de la vida.

La reflexión literaria, presente en un bloque de contenidos en las lenguas ambientales, el gallego y el castellano, y en las lenguas clásicas, a través de la lectura, mediante la comprensión e interpretación de textos significativos favorece el conocimiento de las posibilidades expresivas de la lengua, desarrolla la capacidad crítica y creativa de los/las estudiantes, les da acceso a la memoria, a la creatividad, a la imaginación, al descubrimiento de las otras personas, al conocimiento de otras épocas y culturas, y los enfrenta a situaciones, sentimientos y emociones nunca experimentados, que enriquecen su visión del mundo y favorecen el conocimiento de sí mismos.

En definitiva, estas materias lingüísticas persiguen el objetivo último de contribuir a la formación de ciudadanos con una competencia comunicativa que les permita interactuar satisfactoriamente en todos los ámbitos que forman y van a formar parte de su vida. Esto exige una reflexión sobre los mecanismos de usos orales y escritos de su propia lengua, y de las otras lenguas que estudian y conocen, y la capacidad de interpretar y valorar el mundo, de formar sus opiniones, propias, claras y fundamentadas, y de gozar, a través de la lectura crítica de obras literarias.

La materia de Lingua Castelá e Literatura, en concreto, tiene como objetivo el desarrollo de la competencia comunicativa del alumnado, entendida en todas sus vertientes: pragmática, lingüística, sociolingüística y literaria. La estructuración del pensamiento del ser humano se hace a través del lenguaje; de ahí que esta capacidad de comprender y de expresarse sea el mejor y el más eficaz instrumento de aprendizaje.

Con el bloque de "Comunicación oral: escuchar e falar" se busca que los alumnos vayan adquiriendo las habilidades necesarias para comunicar con precisión sus propias ideas, realizar discursos cada vez más

elaborados de acuerdo con una situación comunicativa, escuchar activamente interpretando de modo correcto las ideas de los demás.

El bloque de "Comunicación escrita: ler e escribir" persigue que el alumnado sea capaz de entender y producir textos de distinto grado de complejidad y de géneros diversos, en distintos soportes y formatos. Comprender un texto implica activar una serie de estrategias de lectura. Así mismo, la escritura implica un procedimiento estructurado en tres partes: planificación, redacción a partir de borradores de escritura y revisión de estos antes de redactar el texto definitivo.

El bloque de "Coñecemento da lingua" responde a la necesidad de reflexión sobre los mecanismos lingüísticos que regulan la comunicación, e se aleja de la pretensión de utilizar los conocimientos lingüísticos como un fin en sí mismos para devolverles su funcionalidad original: servir de base para el uso correcto de la lengua.

El bloque de "Educación literaria" asume el objetivo de hacer de los escolares lectores cultos y competentes, implicados en un proceso de formación lectora que continúe a lo largo de toda la vida. Es un marco conceptual que alterna la lectura, la comprensión y la interpretación de obras literarias próximas a sus gustos personales y a su madurez cognitiva con la de textos literarios y obras completas representativas de la literatura en español.

Contextualización

Es importante dejar constancia desde un principio del contexto en el que se encuadra nuestro centro. Sirvan para ello estos datos tomados del P.E.C del instituto.

Situación.

El IES Eduardo Pondal se encuentra en el occidente de Galicia en la comarca coruñesa de Bergantiños, concretamente en el lugar de A Trabe dentro del ayuntamiento de Ponteceso. Tiene su área de influencia social sobre cuatro ayuntamientos: Ponteceso, Cabana, Laxe y Malpica, aunque este último pertenece a la zona educativa de Carballo.

Población.

En cuanto a la población, se puede decir que el peso que tuvo la emigración en las últimas décadas fue muy grande, sobre todo en Ponteceso y Cabana, donde hay una mayor población rural. Es significativa la falta de tejido industrial y del sector terciario en los últimos años, lo que propició la marcha de personas para los núcleos industriales tanto gallegos como europeos, sobre todo Gran Bretaña, Alemania y Suiza. Una tendencia del último lustro es la emigración a Canarias en idénticos sectores de servicios y de la construcción. Se puede afirmar que es una zona poco poblada, puesto que sólo Malpica tiene una densidad semejante a la provincia de A Coruña. El resto de los ayuntamientos están muy por debajo del promedio provincial, incluso considerando que están situados en la costa, donde la densidad normalmente es superior al promedio.

Economía.

En el plano económico el sector primario sigue llevando el peso, pero también es significativa la gran cantidad de empresas dedicadas a la construcción y a la industria de la madera, debido a la gran producción forestal de la zona. Aun así existe un movimiento de trabajadores hacia las zonas de Carballo y A Coruña.

Cultura.

Aparte de los centros educativos, la actividad cultural se canaliza en diversas asociaciones de tipo juvenil, de vecinos, deportivas, de amas de casa y culturales propiamente dichas que cuentan con diversas actividades de música, danza, teatro y tienen servicios básicos de biblioteca y hemeroteca. Por su excepcionalidad hay que señalar la existencia de una asociación de mujeres rurales en Malpica y una de

integración de Minusválidos en Cabana, además del Museo Etnolídico de Galicia en el propio Ponteceso. En cuanto a su importancia para el instituto, resaltan la Asociación Cultural Río Anllóns y la Asociación Cultural Monte Blanco, con las que regularmente se colabora.

Lengua.

En el aspecto lingüístico es necesario señalar que la gran mayoría de la población es gallego hablante y esta situación se reproduce en el alumnado del instituto. Son contados los casos de los alumnos que utilizan el castellano tanto en un ambiente familiar o coloquial como formalmente. Es generalizado el uso del gallego incluso para expresarse de forma oral en las clases de castellano. Es debido a este déficit que este departamento considera necesario el fomento del uso del castellano (lengua cooficial de la comunidad) tanto de forma oral como escrita en todos los niveles de la enseñanza secundaria. El fin perseguido no es ensalzar una lengua denigrando la otra, sino hacer hablantes y escritores competentes en ambas y no en una sola.

Curso 2020-21.

Los alumnos que nutren los cursos de la Enseñanza Secundaria Obligatoria proceden de los centros de primaria del ayuntamiento en Ponteceso y Corme. En cambio los alumnos de los Bachilleratos, además de nuestro centro, proceden de Cabana, Laxe y Malpica.

En el presente curso se mantiene aproximadamente el número de alumnos matriculados con respecto al año pasado, con ciertas particularidades debido a la situación derivada del COVID-19.; se mantienen tres grupos de 1º de ESO, dos grupos en 2º de ESO. Aumenta un grupo en 3º de ESO (tres grupos) e igualmente en 4º ESO (tres grupos). En Bachillerato hay tres grupos en 1º de Bachillerato (aumenta un grupo) y 2 grupos en 2º de Bachillerato. También debemos indicar que existen dos cursos de PMAR (2º de ESO y 3º de ESO) y dos FPB: 2º FPB Automoción y 2º FPB Administrativo. Por último citar los ciclos formativos de Automoción y Administrativo (primer y segundo curso).

El Departamento de Lengua Castellana y Literatura mantiene en este año académico la asignatura troncal en todos los cursos desde primero de ESO hasta segundo de Bachillerato, imparte también los dos grupos de 2º y 3º de ESO PMAR y los refuerzos lingüísticos de 1º de ESO y 2º de ESO, también la asignatura de Literatura Universal para 1º de BAC y el Módulo de Comunicación y Sociedad de la FPB II de Automoción.

La presente programación solo recoge todos los cursos de ESO y Bachillerato, que son los que se rigen por la nueva ley de educación LOMCE.

Por último, debemos mencionar que dos miembros del departamento presentan reducción de carga horaria por desempeñar cargos: Jefe de Departamento (dos horas), Jefatura de Dinamización Lingüística (dos horas) y Club de Lectura (1 hora).

Objetivos

Objetivos en ESO

La Educación Secundaria Obligatoria contribuirá a desarrollar en los alumnos las capacidades que les permitan conseguir los siguientes objetivos:

- a. Asumir responsablemente sus deberes, conocer y ejercer sus derechos en el respeto a los demás, practicar la tolerancia, la cooperación y la solidaridad entre las personas y grupos, ejercitarse en el diálogo afianzando los derechos humanos y la igualdad de trato y de oportunidades entre mujeres y hombres, como valores comunes de una sociedad plural y prepararse para el ejercicio de la ciudadanía democrática.
- b. Desarrollar y consolidar hábitos de disciplina, estudio y trabajo individual y en equipo como condición necesaria para una realización eficaz de las tareas de aprendizaje y como medio de desarrollo personal.
- c. Valorar y respetar la diferencia de sexos y la igualdad de derechos y oportunidades entre ellos. Rechazar la discriminación de las personas por razón de sexo o por cualquier otra condición o circunstancia personal o social. Rechazar los estereotipos que supongan discriminación entre hombres y mujeres, así como cualquier manifestación de violencia contra la mujer.
- d. Fortalecer sus capacidades afectivas en todos los ámbitos de la personalidad y en sus relaciones con los demás, así como rechazar la violencia, los prejuicios de cualquier tipo, los comportamientos sexistas y resolver pacíficamente los conflictos.
- e. Desarrollar destrezas básicas en la utilización de las fuentes de información para, con sentido crítico, adquirir nuevos conocimientos. Adquirir una preparación básica en el campo de las tecnologías, especialmente las de la información y la comunicación.
- f. Concebir el conocimiento científico como un saber integrado, que se estructura en distintas disciplinas, así como conocer y aplicar los métodos para identificar los problemas en los diversos campos del conocimiento y de la experiencia.
- g. Desarrollar el espíritu emprendedor y la confianza en sí mismo, la participación, el sentido crítico, la iniciativa personal y la capacidad para aprender a aprender, planificar, tomar decisiones y asumir responsabilidades.
- h. Comprender y expresar con corrección, oralmente y por escrito, en la lengua gallega y en la lengua castellana, textos y mensajes complejos, e iniciarse en el conocimiento, en la lectura y en el estudio de la literatura.
- i. Comprender e expresarse en una o más lenguas extranjeras de manera apropiada.
- j. Conocer, valorar y respetar los aspectos básicos de la cultura y de la historia propias y de las otras personas, así como el patrimonio artístico y cultural, conocer mujeres y hombres que realizaron aportes importantes a la cultura y sociedad gallega o a otras culturas del mundo.
- k. Conocer y aceptar el funcionamiento del propio cuerpo y el de los otros, respetar las diferencias, afianzar los hábitos de cuidado y salud corporales e incorporar la educación física y la práctica del deporte para favorecer el desarrollo personal y social. Conocer y valorar la dimensión humana de la sexualidad en toda su diversidad. Valorar críticamente los hábitos sociales relacionados con la salud, el consumo, el cuidado de los seres vivos y el medio ambiente, contribuyendo a su conservación y mejora.
- l. Apreciar la creación artística y comprender el lenguaje de las distintas manifestaciones artísticas, utilizando diversos medios de expresión y representación.
- m. Conocer y valorar los aspectos básicos del patrimonio lingüístico, cultural, histórico y artístico de Galicia, participar en su conservación y mejora y respetar la diversidad lingüística y cultural como derecho de los pueblos y de las personas, desarrollando Trabajo diario es de interés y respeto hacia el ejercicio de este derecho.
- n. Conocer y valorar la importancia del uso de nuestro idioma como elemento fundamental para el mantenimiento de nuestra identidad, y como medio de relación interpersonal y expresión de riqueza cultural en un contexto plurilingüe, que nos comunica con otras lenguas, en especial con las pertenecientes a la comunidad lusófona.

Objetivos en Bachillerato

El Bachillerato contribuirá a desarrollar en los alumnos las capacidades que les permitan:

- a. Ejercer la ciudadanía democrática, desde una perspectiva global, y adquirir una conciencia cívica responsable, inspirada por los valores de la Constitución española y del Estatuto de autonomía de Galicia, así como por los derechos humanos, que fomente la corresponsabilidad en la construcción de una sociedad justa y equitativa y favorezca la sustentabilidad.
- b. Consolidar una madurez personal y social que les permita actuar de forma responsable y autónoma y desarrollar su espíritu crítico. Ser capaces de prever y resolver pacíficamente los conflictos personales, familiares y sociales.
- c. Fomentar la igualdad efectiva de derechos y oportunidades entre hombres y mujeres, analizar y valorar críticamente las desigualdades y discriminaciones existentes, y en particular la violencia contra la mujer e impulsar la igualdad real y la no discriminación de las personas por cualquier condición o circunstancia personal o social, con atención especial a las personas con discapacidad.
- d. Afianzar los hábitos de lectura, estudio y disciplina, como condiciones necesarias para el eficaz aprovechamiento del aprendizaje, y como medio de desarrollo personal.
- e. Dominar, tanto en su expresión oral como escrita, la lengua gallega y la lengua castellana.
- f. Expresarse con fluidez y corrección en una o más lenguas extranjeras.
- g. Utilizar con solvencia y responsabilidad las tecnologías de la información y la comunicación.
- h. Conocer y valorar críticamente las realidades del mundo contemporáneo, sus antecedentes históricos y los principales factores de su evolución. Participar de forma solidaria en el desarrollo y mejora de su entorno social.
- i. Acceder a los conocimientos científicos y tecnológicos fundamentales y dominar las habilidades básicas propias de la modalidad elegida.
- j. Comprender los elementos y procedimientos fundamentales de la investigación y de los métodos científicos. Conocer y valorar de forma crítica la contribución de la ciencia y la tecnología en el cambio de las condiciones de vida, así como afianzar la sensibilidad y el respeto hacia el medio ambiente y la ordenación sustentable del territorio, con especial referencia al territorio gallego.
- k. Afianzar el espíritu emprendedor con Trabajo diario es de creatividad, flexibilidad, iniciativa, trabajo en equipo, confianza en uno mismo y sentido crítico.
- l. Desarrollar la sensibilidad artística y literaria, así como el criterio estético, como fuentes de formación y enriquecimiento cultural.
- m. Utilizar la educación física y el deporte para favorecer el desarrollo personal y social e impulsar conductas y hábitos saludables.
- n. Afianzar Trabajo diario es de respeto y prevención en el ámbito de la seguridad viaria.
- o. Valorar, respetar y afianzar el patrimonio material e inmaterial de Galicia y contribuir a su conservación y mejora en el contexto de un mundo globalizado.

Competencias clave

Competencias son las capacidades para aplicar de forma integrada los contenidos propios de cada enseñanza y etapa educativa, con el fin de lograr la realización adecuada de actividades y la resolución eficaz de problemas complejos.

Las competencias clave del currículo serán las siguientes:

CCL: Comunicación lingüística.

CMCCT: Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología.

CD: Competencia digital.

CAA: Aprender a aprender.

CSC: Competencias sociales y cívicas.

CSIEE: Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor.

CCEC: Conciencia y expresiones culturales.

En el área de Lengua Castellana y Literatura

En el área de Lengua Castellana y Literatura incidiremos en el entrenamiento de todas las competencias de manera sistemática haciendo hincapié en los descriptores más afines al área.

Comunicación lingüística (CCL)

La competencia en comunicación lingüística se entrena de manera explícita en el propio ámbito curricular, por tanto, podríamos incluir cualquiera de los descriptores de dicha competencia. Sin embargo, y dado que se explicitan en las unidades según la relevancia que tienen en cada una de ellas, se resaltan aquí aquellos que favorecen su transversalidad.

Por tanto, destacamos los descriptores siguientes:

- Comprender el sentido de los textos escritos y orales.
- Expresarse oralmente con corrección, adecuación y coherencia.
- Mantener una Trabajo diario favorable hacia la lectura.
- Respetar las normas de comunicación en cualquier contexto: turno de palabra, escucha atenta al interlocutor...
- Manejar elementos de comunicación no verbal, o en diferentes registros en las diversas situaciones comunicativas.

Competencia matemática y competencias básicas en ciencia y tecnología (CMCCT)

Desde el área de Lengua Castellana y Literatura se desarrollan de forma general varios aspectos de esta competencia, ya que los análisis de las estructuras morfológicas, sintácticas y textuales suponen un entrenamiento del razonamiento lógico, y su sistematización, la aplicación de un método riguroso. Por otro lado, la variedad tipológica y temática de los textos pone en contacto el área con la relación del hombre con la realidad, el mundo científico y el entorno medioambiental.

Así, además de los descriptores de la competencia que se trabajan puntualmente en las unidades, destacamos estos:

- Tomar conciencia de los cambios producidos por el hombre en el entorno natural y las repercusiones para el futuro.
- Aplicar métodos científicos rigurosos para mejorar la comprensión de la realidad circundante.
- Aplicar estrategias de resolución de problemas a situaciones de la vida cotidiana.

Competencia digital (CD)

El área de Lengua Castellana y Literatura debe contribuir al entrenamiento de la competencia digital, tan relevante y necesaria en el contexto actual. El uso de las nuevas tecnologías supone un nuevo modo de comunicación cuyo ámbito habrá que entrenar de manera sistemática. La producción de procesos comunicativos eficaces en los que se emplean los contenidos propios de la asignatura es pilar esencial para el desarrollo de la competencia digital en los alumnos.

Para ello, en esta área, trabajaremos los siguientes descriptores de la competencia:

- Emplear distintas fuentes para la búsqueda de información.
- Seleccionar el uso de las distintas fuentes según su fiabilidad.
- Elaborar información propia derivada de la obtenida a través de medios tecnológicos.
- Comprender los mensajes que vienen de los medios de comunicación.
- Utilizar los distintos canales de comunicación audiovisual para transmitir informaciones diversas.
- Manejar herramientas digitales para la construcción de conocimiento.
- Aplicar criterios éticos en el uso de las tecnologías.

Aprender a aprender (CAA)

La competencia de aprender a aprender se puede desarrollar en el área fomentando tareas que permitan que el alumno o la alumna se reconozca a sí mismo como aprendiz para la mejora de sus procesos de aprendizaje. En este sentido el área de Lengua Castellana y Literatura se presta a ello de manera favorable, ya que favorece los procesos metacognitivos y la adquisición de estrategias y estructuras de aprendizaje extrapolables a otras áreas y contextos.

Trabajaremos los siguientes descriptores de manera prioritaria:

- Identificar potencialidades personales como aprendiz: estilos de aprendizaje, funciones ejecutivas...
- Gestionar los recursos y motivaciones personales en favor del aprendizaje.
- Generar estrategias para aprender en distintos contextos de aprendizaje.
- Aplicar estrategias para la mejora del pensamiento creativo, crítico, emocional, interdependiente...
- Desarrollar estrategias que favorezcan la comprensión rigurosa de los contenidos.
- Seguir los pasos establecidos y tomar decisiones sobre los siguientes en función de los resultados intermedios.
- Tomar conciencia de los procesos de aprendizaje.

Competencias sociales y cívicas (CSC)

Trabajar con otros, descubrir las diferencias y establecer normas para la convivencia favorece el desarrollo de las competencias sociales y cívicas. Desde el uso de la lengua para consensuar, establecer y cumplir reglas de funcionamiento hasta el seguimiento de las normas de comunicación, se puede entrenar en Lengua Castellana y Literatura el desarrollo de esta competencia. Por otra parte, la contextualización de la comunicación lingüística y literaria propia del área y la importancia de la crítica textual hacen fundamental el trabajo de esta competencia.

Para ello entrenaremos los siguientes descriptores:

- Aplicar derechos y deberes de la convivencia ciudadana en el contexto de la escuela.
- Evidenciar preocupación por los más desfavorecidos y respeto a los distintos ritmos y potencialidades.
- Desarrollar capacidad de diálogo con los demás en situaciones de convivencia y trabajo para la resolución de conflictos.
- Reconocer riqueza en la diversidad de opiniones e ideas.
- Involucrarse o promover acciones con un fin social.

Sentido de iniciativa y espíritu emprendedor (CSIEE)

El desarrollo del sentido de iniciativa y espíritu emprendedor es de vital importancia en cualquier contexto educativo porque favorece la autonomía de los alumnos y el desarrollo de habilidades personales para emprender acciones innovadoras en contextos académicos que luego se podrán extraer a situaciones vitales. En el propio estudio de la asignatura el alumno debe reconocer sus recursos y desarrollar hábitos que permitan superar dificultades en el trabajo y en la consecución de metas establecidas.

Los descriptores que entrenaremos son:

- Optimizar recursos personales apoyándose en las fortalezas propias.
- Asumir las responsabilidades encomendadas y dar cuenta de ellas.
- Gestionar el trabajo del grupo, coordinando tareas y tiempos.
- Generar nuevas y divergentes posibilidades desde conocimientos previos del tema.
- Optimizar el uso de recursos materiales y personales para la consecución de objetivos.
- Mostrar iniciativa personal para iniciar o promover acciones nuevas.

Conciencia y expresiones culturales (CCEC)

La expresión de la lengua y el conocimiento de diversas expresiones culturales a través de la literatura facilitan, desde el área, el desarrollo de esta competencia. La verbalización de emociones y sentimientos sobre las manifestaciones literarias o artísticas, las creaciones propias, el conocimiento del acervo literario... hacen de esta área un cauce perfecto para entrenar la competencia.

Por lo que en esta área, trabajaremos los siguientes descriptores:

- Mostrar respeto hacia el patrimonio cultural mundial en sus distintas vertientes (artístico-literaria, etnográfica, científico-técnica...), y hacia las personas que han contribuido a su desarrollo.
- Valorar la interculturalidad como una fuente de riqueza personal y cultural.
- Expresar sentimientos y emociones desde códigos artísticos.
- Apreciar la belleza de las expresiones artísticas y las manifestaciones de creatividad y gusto por la estética en el ámbito cotidiano.
- Elaborar trabajos y presentaciones con sentido estético.

Vinculación entre objetivos, secuenciación y temporalización de contenidos, criterios de evaluación, estándares de aprendizaje y grado mínimo de consecución de cada uno, competencias clave, elementos transversales, instrumentos de evaluación y criterios de cualificación.

1º de ESO

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO								
Obxectivo s	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	grao mínimo de consecucion dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliación	criterios de cualificación
Bloque 1. Comunicación oral: escutar e falar								
Todas as avaliações								
- h - m	- B1.1. Escoita activa e observación das normas básicas que favorecen a comunicación.	- B1.1. Escoitar de forma activa e comprender o sentido global de textos orais.	- LCLB1.1.1. Reconoce e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.	- Escoita activamente e identifica o acto de comunicación do texto	- CC L - CS C	- EOE - CL	- Actividade de aula.	- 15 %
- a - d - g	- B1.2. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.	- B1.2. Valorar a importancia da conversa na vida social practicando actos de fala (contando, describindo, opinando, dialogando, etc.), en situacions comunicativas propias da actividade escolar.	- LCLB1.2.1. Intervén en actos comunicativos orais e valora a súa participación.	- Escoita mensaxes orais e analízaos respondendo a algunha preguntas. Desenvolve unha conversa, dialogando e describindo.	- CC L - CSI E E	- EOE - CL	- Actividade de aula.	- 15 %

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	grafo mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliação	criterios de cualificación
- h	- B1.3. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a producción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	- B1.3. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia e a cohesión do contido das producións orais propias e alleas, así como os aspectos prosódicos e os elementos non verbais (acenos, movementos, ollada, etc.).	<ul style="list-style-type: none"> - LCLB1.3.1. Coñece o proceso de producción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos. - LCLB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal, da xestión de tempos e do emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso. - LCLB1.3.3. Recoñece os errores da producción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavalaiación, e propón solucións para melloralas. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Prepara con espontaneidade 1 texto oral por tema. ■ Recoñece e valora a importancia da entonación, acento e linguaxe non verbal e xestos nos textos preparados oralmente. ■ Recoñece e corrixe errores dos textos producidos e avaliados. 	<ul style="list-style-type: none"> - CC L - CA A - CD - CA A 	<ul style="list-style-type: none"> - EOE CL - EOE CL - EOE CL 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Actividade de aula. proba oral ■ Actividade de aula. proba oral ■ Actividade de aula. probal oral 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 15 % ■ 5% ■ 15 % ■ 5% ■ 15 % ■ 5%
- g - h	- B1.4. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	B1.4. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	- LCLB1.4.1. Realiza presentacións orais.	Expoñer oralmente un traballo por tema.	<ul style="list-style-type: none"> - CC L 	<ul style="list-style-type: none"> - EOE CL 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Actividade de aula. probal oral 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 15 % ■ 5%

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliação	criterios de cualificación
- a - d - h - m	- B1.5. Creación de textos orais e audiovisuais que reproduzán situacón reais ou imaxinarias de comunicación.	- B1.5. Reproducir situacón reais ou imaxinarias de comunicación potenciando o desenvolvemento progresivo das habilidades sociais, a expresión verbal e non verbal, e a representación de realidades, sentimientos e emocóns.	- LCLB1.5.1. Dramatiza e improvisa situacón reais ou imaxinarias de comunicación.	■ Representación 1 situación de comunicación nos temas que o requiran.	- CS C	- EOE - CL	- Actividade de aula. - probal oral	- 15 % - 5%

Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir

Todas as avaliações

- h - n	- B2.1. Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos escritos de ámbito persoal, educativo ou escolar, e de ámbito social.	- B2.1. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	<ul style="list-style-type: none"> - LCLB2.1.1. Retén información e reconece a idea principal e as ideas secundarias, comprendendo as relacións entre elas. - LCLB2.1.2. Entende instruccóns escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacóns da vida cotiá e nos procesos de aprendizaxe. - LCLB2.1.3. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Ler e comprender un texto extraendo a idea principal do texto por tema. ■ Entender ordes escritas máis complexas, enunciados de exercicios nos textos preparados na escrita. ■ Extraer información en fotos, mapas, gráficos, esquemas nun documento por tema. 	<ul style="list-style-type: none"> - CC L - CC L - CM C C T 	<ul style="list-style-type: none"> - EOE - CL - EOE - CL - EOE - CL - CA - TIC 	<ul style="list-style-type: none"> - Actividade de aula. - proba escrita - Actividade de aula. - proba escrita - Actividade de aula. - proba escrita 	<ul style="list-style-type: none"> - 15% - 70% - 15% - 70% - 15% - 70%
------------	---	--	---	--	--	---	---	--

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliação	criterios de cualificación
- b - e - h	- B2.2. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamento e a producción de información.	- B2.2. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	- LCLB2.2.1. Utiliza, de xeito autónomo, diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. - LCLB2.2.2. Coñece e manexa habitualmente diccionarios impresos ou en versión dixital. - LCLB2.2.3. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	- Utilizar dúas fontes de información en cada traballo. - Manexar diccionarios en papel ou dixital - Utiliza a biblioteca de forma axeitada	- CD	- EOE - CL - CA - TIC	- Actividade de aula. - proba escrita	- 15% - 70%
- g - h	- B2.3. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias para a producción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	- B2.3. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	- LCLB2.3.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	- Escribe un texto planificado a partir de esquemas ensaiando un borrador nos temas que o requiran.	- CSI - E	- EOE - CL	- Actividade de aula. - documento de texto	- 15 % - 10%
- h - i	- B2.4. Producción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, co educativo ou escolar e co social.	- B2.4. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	- LCLB2.4.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	- Redacta un texto persoal seguindo un modelo, no tema que o requira.	- CC - L	- EOE - CL	- Actividade de aula. - documento de texto	- 15 % - 10%

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliação	criterios de cualificación
	<ul style="list-style-type: none"> - B2.5. Produción de textos EOE <ul style="list-style-type: none"> ▪ Actividade de escritos e audiovisuais narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos e escritura de textos dialogados. 		<ul style="list-style-type: none"> - LCLB2.4.2. Escribe 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 15 % narrativos, descriptivos e tipo: narración, descripción, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCLB2.4.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Realiza un esquema interpretando os elementos e iconos utilizados que pida o profesor en cada tema. 	<ul style="list-style-type: none"> - CD 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CC ▪ CL ▪ CL ▪ CA ▪ EOE ▪ Actividade de aula. ▪ documento de texto ▪ proba escrita ▪ 15 % ▪ 10% ▪ 70%

Bloque 3. Coñecemento da lingua

- b - h	<ul style="list-style-type: none"> - B3.1. Reconocemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adjetivo, determinante, pronom, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección. - B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz. 	<p>B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.</p>	<p>Todas as avaliações</p> <ul style="list-style-type: none"> - LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir errores de concordancia en textos propios e alleos. - LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe errores ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a producción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recoñece palabras e as súas classes e categorías gramaticais. ▪ Coñece normas ortográficas e gramaticais e recoñeceas nos textos. Corrixeas 	<ul style="list-style-type: none"> - CC - L - CC - L 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EOE ▪ CL ▪ CL ▪ EOE ▪ Actividade de aula. ▪ proba escrita ▪ 15 % ▪ 70% 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actividade de aula. ▪ proba escrita ▪ 15 % ▪ 70%
------------	--	---	--	--	--	---	---

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO									
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliação	criterios de cualificación	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece, utiliza e recoñece as formas verbais. 	<ul style="list-style-type: none"> - CC L 	<ul style="list-style-type: none"> - EOE CL 	<ul style="list-style-type: none"> Actividade de aula. proba escrita 	<ul style="list-style-type: none"> - 15% 70% 	
- e - h	<ul style="list-style-type: none"> - B3.3. Manexo de dicionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre o uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> - B3.2. Usar de forma efectiva os dicionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en formato dixital, para resolver dúvidas en relación ao manexo da lingua e para enriquecer o propio vocabulario. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCLB3.2.1. Utiliza fontes variadas de consulta en formatos diversos para resolver as súas dúvidas sobre o uso da lingua e para ampliar o seu vocabulario. 	<ul style="list-style-type: none"> - Consulta o dicionario para resolver dúvidas. 	<ul style="list-style-type: none"> - CD 	<ul style="list-style-type: none"> - EOE CL CA TIC 	<ul style="list-style-type: none"> Actividade de aula. 	<ul style="list-style-type: none"> - 15 % 	
- h	<ul style="list-style-type: none"> - B3.4. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores 	<ul style="list-style-type: none"> - B3.3. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCLB3.3.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), valorando a súa función na organización do contido do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> - Recoñece e utiliza conectores de texto, gramaticais e léxicos: concucións, substitucións por pronomes, sinónimos, hiperónimos nos textos dos temas que o requiran. 	<ul style="list-style-type: none"> - CC L 	<ul style="list-style-type: none"> - EOE CL TIC 	<ul style="list-style-type: none"> Actividade de aula. proba escrita 	<ul style="list-style-type: none"> - 15% 70% 	

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliação	criterios de cualificación
- a - h	- B3.5. Reconocimento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e da subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.	- B3.4. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	- LCLB3.4.1. Reconoce a expresión da obxectividade ou subxectividade identificando as modalidades assertivas, interrogativas, exclamativas, desiderativas, dubitativas e imperativas en relación coa intención comunicativa do emisor.	- Identifica as modalidades dos enunciados, segundo a intención de comunicación do emisor. interrogativa, exclamativa nos enunciados que o requiran.	- CS - CC	- EOE - CL	- Actividade de aula. proba escrita	- 15% - 70%
- i - l	- B3.6. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias lingüas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	- B3.5. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias lingüas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	- LCLB3.5.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias lingüas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe comopersoa plurilingüe.	- Partipa nun proxecto, utilizando varias lingüas, valorando as competencias propias de ser plurilingüe.	- CC - CA	- EOE - CL - TIC - CA - IEHM - PI - E	- Actividade de aula. documento de texto	- 15% - 10%
- a - h - i - ñ - o	- B3.7. Reconocimento da diversidade lingüística propia do ámbito persoal, social e mediático.	- B3.6. Reconocer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade do centro docente e do ámbito social do alumnado.	- LCLB3.6.1. Coñece e valora a diversidade lingüística do seu grupo, do centro docente e do seu ámbito social próximo.	- Coñece e valora as distintas lingüas faladas no centro e no entorno.	- CS	- EOE - CL - PI	- Actividade de aula.	- 15 %

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO										
Obxectivos	Contidos		Criterios de avaliación		Estándares de Aprendizaxe	grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliação	criterios de cualificación
- g - h	- e	- e	- o	- o	LCLB3.7.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a producción de textos.	Utiliza os coñecementos lingüísticos para comprender e traballar mellor nas outras de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e producción dos textos traballados en calquera das outras.	- CA A	- EOE ■ CL ■ PI	Actividade de aula.	15%
Bloque 4. Educación literaria										
Todas as avaliações										
- h - i - n	- e	- e	- o	- o	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos, ás súas afeccións e aos seus intereses.	Le e comprende tres obras literarias, unha por trimetré.	- CC L - CC E C	- EOE ■ CL ■ proba escrita ■ documento de texto	Actividade de aula. ■ proba escrita ■ documento de texto	15% 70% 10%
- h - i - n	- e	- e	- o	- o	LCLB4.2.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos compañeiros e coas compañeiras.	Fala e comparte impresións das obras lidas.	- CC E C	- EOE ■ CL	Actividade de aula.	15 %

Lingua Castelá e Literatura. 1º de ESO

Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe.	Competencias clave	elementos transversais	instrumentos de avaliação	criterios de cualificación
	<p>pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.</p>	<p>coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aosnosos, reais ou imaxinarios.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - LCLB4.2. Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimento e emocións, respectando as producións das demais persoas. 	<p>Representa un fragmento literario tendo en conta na dramatización a expresión corporal.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - CC E C - CS C 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EOE ▪ CL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actividade de aula. ▪ proba oral 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 15% ▪ 5%
<ul style="list-style-type: none"> - h - l - n 	<p>B4.2. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.</p>	<p>B4.3. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - LCLB4.3.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero con intención lúdica e creativa. 	<p>Redacta tres textos con intención literaria</p>	<ul style="list-style-type: none"> - CC L - CC E - CS C 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EOE ▪ CL ▪ IEHM 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actividade de aula. ▪ documento de texto 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 15 % ▪ 10%
			<ul style="list-style-type: none"> - LCLB4.3.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimento. 	<p>Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - CC E C - CSI E 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ EOE ▪ CL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actividade de aula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 15 %

2º de ESO

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliação	Criterios de Cualificación
	Bloque 1. Comunicación oral: escutar e falar							
hm	B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: ámbito persoal, educativo ou escolar, e social.	B1.1. Escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	CCL	Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	CL EOE CA TIC ECC E	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacóns concretas.	CCL	Retén información relevante e extrae informacóns concretas.	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	CCL	Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
hm	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e textos argumentativos. Diálogo.	B1.2. Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descriptiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual	CCL	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descriptiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da	CL EOE TIC	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
			oral.		falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.			
			LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	CCL	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	CL EOE	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB1.2.3. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados desconecidos (demanda axuda, procura en diccionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	CAA	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados desconecidos.	CL EOE TIC	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB1.2.4. Resume textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	CCL CAA	Resume textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	CL EOE TIC	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
hm	B1.3. Escoita activa e cumprimento das normas básicas que favorecen a comunicación.	B1.3. Escoitar de xeito activo e comprender o sentido global de textos orais.	LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a lingua xe que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	CCL CSC	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate.	EOE CL	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
h	B1.4. Coñecemento e uso	B1.4. Comprender o sentido	LCLB1.4.1. Recoñece o proceso	CSIE	Recoñece o proceso de	EOE	Probas escritas	70%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
g h	progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a producción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	global de textos orais.	de producción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.		producción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	CL	(lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	5% 10%. 15%
			LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	CD	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos.	CL EOE TIC	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB1.4.3. Recoñece os erros da producción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavalacián, e propón solucións para melloralas.	CAA	Recoñece os erros da producción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavalacián.	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
g h	B1.5. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación progresiva.	B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais.	CCL	Realiza presentacións orais.	EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CSC	Realiza intervencións non planificadas dentro da aula	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas	CCL	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída)	70%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
			lingua nas súas prácticas orais.		orais.		Probas orais Caderno Actividades de aula	5% 10%. 15%
			LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	CCL	. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	EOE CL	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
a d g	B1.6. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.	B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.	LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	CSC	Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	CL EOE	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
	B1.7. Creación de textos orais e audiovisuais que reproducen situacóns reais ou imaxinarias de comunicación.		LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adequadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.	CCL CSC	Respecta as normas de cortesía.	EOE CL	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir							TIC
b h	B2.1. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.		LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	CCL	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura.	CL EOE	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias	CCL	Comprende o significado das palabras propias de	EOE CL	Probas escritas (lectura obligatoria	70%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
			de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.		nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico..		incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	5% 10%. 15%
			LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto.	CCEC	Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pon en relación co contexto.	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	CCL	Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacións que se establecen entre elas.	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB2.1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construcción do significado global e a avaliação crítica.	CMCCT	Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos.	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
b h l	B2.2. Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	CCL	Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB2.2.2. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.	CMCCT	Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas,	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais	70% 5%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
					esquemas, etc.		Caderno Actividades de aula	10%. 15%
b e h	B2.3. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamiento e a producción de información.	B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos. LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	CD	Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información.	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
					Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	TIC EOE CL E	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
g h	B2.4. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a producción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coerentes e cohesionados.	LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura. LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	CSIE	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	CL EOE TIC	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
					Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
e h i	B2.5. Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, educativo ou	B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	CCL	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais	70%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
I	escolar, e social. B2.6. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, e escritura de textos dialogados.				modelo.		Caderno Actividades de aula	5% 10%. 15%
			LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descriptivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	CCEC	Escribe textos narrativos, descriptivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	CL EOE E TIC	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que pueden aparecer nos textos.	CMCCT CD	Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que pueden aparecer nos textos.	EOE CL TIC E	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
	Bloque 3. Coñecemento da lingua							TIC
b h	B3.1. Reconhecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adjetivo, determinante, pronom, verbo, adverbio, preposición, concuxión e interxección.	B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos. B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, reconhecendo o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.	LCLB3.1.1. Reconoce e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixeir erros de concordancia en textos propios e alleos.	CCL	Reconoce e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixeir erros de concordancia en textos propios e alleos.	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
	LCLB3.1.2. Reconoce e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a producción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.		CCL	Reconoce e corrixe erros ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos.	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%	
	LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións		CCL	Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída)	70%	

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
			orais e escritas.		producións orais e escritas.		Probas orais Caderno Actividades de aula	5% 10%. 15%
b h	B3.3. Comprensión e interpretación dos componentes do significado das palabras: denotación e connotación.	B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.	LCLB3.2.1. Diferencia os componentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.	CCL	Diferencia os componentes denotativos e connotativos.	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
h	B3.4. Coñecemento reflexivo das relacións semánticas que se establecen entre as palabras.	B3.3. Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discurso oral e escrito.	LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	CCL	Recoñece e usa sinónimos e antónimos.	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
h n	B3.5. Observación, reflexión e explicación dos cambios que afectan o significado das palabras: causas e mecanismos. Metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto: metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito. LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.	CCEC	Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	TIC EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
h	B3.6. Reconocimiento, uso e explicación dos conectores textuales e dos principales mecanismos de referencia interna, tanto	B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, reconociendo a súa función na organización do	LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais	CCL	Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna,	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno	70% 5% 10%.

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación	
	gramaticais léxicos.		contenido do discurso.	(substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contenido do texto.		gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contenido do texto.		Actividades de aula	15%
a h	B3.7. Reconecemento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.	B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.	CCL	Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.	TIC EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%	
i l	B3.8. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.).	CL TIC EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%	
a h	B3.9. Reconecemento da diversidade lingüística	B3.8. Reconecerte e valorar a diversidade lingüística, con	LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de	CSC	Coñece e valora a diversidade lingüística de	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria	70%	

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
i ñ o	propia do ámbito persoal, social e mediático.	especial atención á realidade galega.	Galicia.		Galicia.		incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	5% 10%. 15%
g h	B3.10. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as lingüas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.9. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das lingüas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a producción de textos.	LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das lingüas, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.	CAA	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das lingüas, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.	TIC EOE CL	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
	Bloque 4. Educación literaria							CL
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos	CCL	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos	EOE CL	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o	B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais,	LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	CCEC	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	EOE TIC CL	Probas escritas (lectura obligatoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliação	Criterios de Cualificación
	desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.			etc.).			
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade.	CAA	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a actualidade.	CL TIC EOE E	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	CCL CSC	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	EOE E	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
h l n	B4.2. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	CCL CCEC	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	CL EOE	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%
			LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimento.	CAA	. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimento.	EOE CL	Probas escritas (lectura obrigaoria incluída) Probas orais Caderno Actividades de aula	70% 5% 10%. 15%

2º de ESO PMAR (ÁMBITO LINGÜÍSTICO-SOCIAL)

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliación	Crite. cualificación
	Bloque 1. Comunicación oral. Escutar e falar							
▪ d ▪ e ▪ h ▪ l ▪ ñ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Comprensión, interpretación e resumo de novas de actualidade e de informacións de crónicas, reportaxes e documentais procedentes dos medios de comunicación audiovisual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Comprender e interpretar a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos medios de comunicación (crónicas, reportaxes e documentais) e elaborar esquemas e resumos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.1.1. Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais). ▪ LGB1.1.2. Traslada a información relevante de discursos orais dos medios de comunicación audiovisual a esquemas ou resumos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comprende o sentido global e identifica a intención comunicativa de textos orais de carácter informativo propios dos medios de comunicación audiovisual (reportaxes, crónicas e documentais). ▪ Fai esquemas e resumos de discursos orais dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
▪ d ▪ e ▪ h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais utilizados no ámbito social e educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Extraer a intención comunicativa, o tema, as ideas principais e os datos relevantes de diferentes textos orais dos ámbitos social e educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB1.2.1. Recoñece, xunto ao propósito e a idea xeral, os feitos e datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. ▪ LGB1.2.2. Comprende e segue as instruccións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recoñece os datos relevantes en textos orais do ámbito social e educativo. ▪ Comprende e segue as instruccións para realizar tarefas de aprendizaxe con progresiva autonomía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliación	Crite. cualificación
■ a ■ c ■ d ■ h	■ B1.3. Desenvolvemento de habilidades de escucha cunha Traballo diarioe de interese, cooperación e respecto ante as intervencións orais, sobre todo en exposicións do profesorado ou do alumnado.	■ B1.3. Coñecer e usar as normas de cortesía nas intervencións orais propias e alleas da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas.	<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB1.3.1. Coñece, aprecia e usa as normas que rexen a cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). ■ LGB1.3.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos más característicos da linguaxe non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Emprega normas de cortesía na comunicación oral (intervén na quenda que lle corresponde, respecta as opinións e recoñece e rexeita a linguaxe discriminatoria). ■ Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre e volume) e o significado dos trazos más característicos da linguaxe non verbal. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CSC ■ CCL <ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO ■ E 	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
■ a ■ c ■ d ■ e ■ h	■ B1.4. Escucha crítica e reflexiva ante as mensaxes discriminatorias dos medios de comunicación, con especial atención aos programas de carácter informativo: noticias reportaxes e crónicas	■ B1.4. Identificar o propósito comunicativo en textos orais dos medios de comunicación, analizar criticamente os seus contidos e interpretar as connotacións e mensaxes discriminatorias implícitas.	<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB1.4.1. Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. ■ LGB1.4.2. Compara o tratamento da mesma noticia en diferentes medios de comunicación e extrae conclusións a partir das coincidencias e diferenzas atopadas. ■ LGB1.4.3. Reflexiona sobre as mensaxes e rexeita usos lingüísticos que levan implícitos prexuízos e discriminacións. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ . Diferencia as ideas principais e as secundarias e identifica a intención comunicativa de programas de carácter informativo: noticias, reportaxes e crónicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL <ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO ■ E 	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
					<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CAA ■ CSIEE 		Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
					<ul style="list-style-type: none"> ■ CSC ■ CAA 		Exames Traballos	50% 40%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
							Caderno Exercicios	10% 10%
▪ h ▪ o	▪ B1.5. Valoración das producións orais emitidas cunha fonética e prosodia correcta e cunha Traballo diarioe crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ B1.5. Valorar as producións emitidas cunha fonética e prosodia correcta e amosar unha Traballo diarioe crítica ante os prexuízos que se poidan asociar a ela.	▪ LGB1.5.1. Aprecia a emisión dunha pronuncia e prosodia correcta, recoñece os erros nas producións orais propias e alleas e propón solucións para melloralas.	▪	▪ CCL ▪ CAA		Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			▪ LGB1.5.2. Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	▪ Comprende, interpreta e rexeita os prexuízos que se poidan asociar á pronuncia galega.	▪ CAA	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			▪ LGB1.5.3. Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilizaa na súa práctica habitual.	▪ Asume, se a posúe, a variante dialectal propia e utilizaa na súa práctica habitual.	▪ CCL ▪ CCEC	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ h ▪ o	▪ B1.6. Producción de discursos orais, en intervencións espontáneas, adecuados á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ B1.6. Producir textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ LGB1.6.1. Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ Produce textos orais, en intervencións espontáneas, adecuadas á situación e á intención comunicativa desexada, con coherencia, cohesión e corrección.	▪ CCL ▪ CSC	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB1.6.2. Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Participa con fluidez nas intervencións orais espontáneas respectando as regras morfosintácticas desta lingua, en especial a colocación do pronome átono, así como a fonética galega (pronuncia das sete vogais, n velar e fonema fricativo palatal xordo). 	■ CCL	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB1.6.3. Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Emprega nas intervencións orais espontáneas expresións propias do galego (fraseoloxía adecuada). 	■ CCL	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB1.6.4. Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Emprega nas intervencións orais espontáneas un léxico rico e variado. 	■ CCL	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ■ b ■ e ■ g ■ h 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.7. Coñecemento e aplicación, con axuda das TIC, de técnicas e estratexias para realizar exposicións orais sobre temas de actualidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B1.7. Coñecer e aplicar, con axuda das TIC, técnicas e estratexias para realizar exposicións orais planificadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB1.7.1. Consulta os medios de información dixitais para seleccionar contidos relevantes e incorporalos ás súas producións. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CD ■ CAA ■ CSIEE 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB1.7.2. Emprega as TIC para facer as 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 	■ CD	<ul style="list-style-type: none"> ■ 	Exames	50%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			súas presentacións más claras e atractivas visualmente.		▪ CCL ▪ CSC		Traballos Caderno Exercicios	40% 10% 10%
▪ a ▪ c ▪ d ▪ h	▪ B1.8. Participación activa en situacíon propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	▪ B1.8. Participar activamente en situación propias do ámbito educativo e de interese para o alumnado que xeren intercambio de opinión.	▪ LGB1.8.1. Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. ▪ LGB1.8.2. Cínguese ao tema, non divaga e atende ás instrucións da persoa moderadora nos debates e coloquios. ▪ LGB1.8.3. Expresa e compara con compañeiras/os a súa opinión sobre unha obra de lectura.	▪ Intervén en debates e coloquios do ámbito educativo con respecto ás regras de interacción e ás opinións alleas. ▪ ▪ CCL ▪ CSC	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
	▪ B1.9. Coñecemento, uso e aplicación de técnicas e estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso nas prácticas orais	▪ B1.9. Aplicar técnicas e estratexias para falar en público, en situacións formais ou informais, de forma individual ou en grupo.	▪ LGB1.9.1. Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	▪ Elabora guións para organizar os contidos de exposicións formais ou informais breves.	▪ CAA ▪ CL ▪ EO E	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
■ o	formais e informais.		<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB1.9.2. Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade. ■ LGB1.9.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua. ■ LGB1.9.4. Adecúa a súa pronuncia á finalidade da práctica oral. ■ LGB1.9.5. Recoñece a avalia erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Fai uso dos aspectos prosódicos da linguaxe non verbal (a presentación, a posta en escena, os xestos e a mirada), manifesta autocontrol das emocións ao falar en público e diríxese ao auditorio con autoconfianza e seguridade. ■ Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal nas prácticas orais da lingua. ■ ■ Recoñece a avalia erros (repeticións de conectores, pobreza léxica e castelanismos) nos discursos orais propios e alleos e trata, progresivamente, de evitalos. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CSC ■ CSIEE <ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 		<ul style="list-style-type: none"> ■ Exames ■ Traballo ■ Caderno ■ Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
■ a	■ B1.10. Construcción de discursos	■ B1.10. Producir discursos breves e	■ LGB1.10.1. Participa en conversas	■	■ CCL		Exames	40%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
■ d ■ h ■ l ■ ñ	adecuados a distintos rexistros, coherentes e ben organizados sobre temas de interese persoal ou social da vida cotiá e educativo.	comprensibles, nun rexistro neutro, informal ou máis culto, sobre temas da vida cotiá ou educativa.	informais nos que intercambia información e expresa a súa opinión, fai invitacións e ofrecementos e pide e dá indicacións ou instrucións sinxelas.		■ CSC ■ CSIEE ■ CCEC		Traballos Caderno Exercicios	50% 10% 10%
			■ LGB1.10.2. Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	■ Desenvólvese correctamente en situacións da vida cotiá que implique solicitar unha información ou un servizo.	■ CSC ■ CSIEE	■ CL ■ EO E	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			■ LGB1.10.3. Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	■ Utiliza as fórmulas de tratamento e as regras de cortesía axeitadas ao destinatario e á situación comunicativa.	■ CCL ■ CSC	■ CL ■ EO E	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			■ LGB1.10.4. Analiza similitudes e diferenzas entre discursos formais e espontáneos.		■ CCL ■ CAA		Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
	Bloque 2. Comunicación escrita. Ler e escribir							
■ b ■ f ■ h	■ B2.1. Coñecemento e uso de técnicas de análise do contido e de estratexias de lectura comprensiva: esquemas, resumos,	■ B2.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as normas do uso lingüístico para resolver problemas de comprensión.	■ LGB2.1.1. Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	■ Analiza e sintetiza o contido dun texto en resumos e esquemas que estruturan visualmente as ideas.	■ CCL ■ CAA	■ CL ■ EO E	Exames Traballos Caderno	50% 40% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
	etc.						Exercicios	10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.1.2. Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa diccionarios para contextualizar as acepcións. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Busca o significado do léxico descoñecido a partir do contexto, analiza a forma das palabras ou usa diccionarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.1.3. Identifica a idea principal e as secundarias e comprende a relación existente entre elles. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL 		<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.1.4. Relaciona a información explícita e implícita dun escrito en función do contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL 		<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.1.5. Compila información para comprender e ampliar o coñecemento das mensaxes: busca bibliografía; consulta libros, revistas, xornais; utiliza recursos audiovisuais e buscadores de internet. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CAA 		<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.1.6. Contrasta os contidos dos textos analizados cos coñecementos propios, antes e despois da lectura. 	■	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CAA 		Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ d ▪ e ▪ h	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.2. Comprensión e interpretación de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais en ámbitos próximos aos intereses do alumnado: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.2. Comprender e interpretar textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.2.1. Comprende e interpreta a información máis relevante de textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos e solicitudes. 	■	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CSC 		Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.2.2. Comprende instrucións escritas de certa complexidade que lle permiten desenvolverse en situacións da vida cotiá. 	■	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CSC 		Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.2.3. Comprende e interpreta normas de convivencia, regras de xogos, correspondencia escolar. 	■	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CSC 		Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ d ▪ e ▪ h	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.3. Comprensión e interpretación, en formato papel e dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.3. Comprender e interpretar, en formato papel ou dixital, textos propios dos medios de comunicación (noticias). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.3.1. Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Comprende e interpreta textos propios dos medios de comunicación (noticias). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO 	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliación	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.3.2. Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Localiza a información destacada de textos propios dos medios de comunicación: portadas e titulares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Comprensión e interpretación, en formato papel ou dixital, de textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, diccionarios, glosarios e enciclopedias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4. Comprender e interpretar en formato papel ou dixital, textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, diccionarios, glosarios e enciclopedias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.4.1. Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos: webs educativas, diccionarios, glosarios e enciclopedias. ▪ LGB2.4.2. Identifica as características específicas de todo tipo de textos nos que se expoñan feitos e se expliquen ideas e conceptos das distintas materias curriculares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comprende e interpreta textos propios da vida educativa, especialmente, os instrutivos e expositivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Uso, progresivamente autónomo, das bibliotecas e das TIC para seleccionar información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Seleccionar a información que se obtén nas bibliotecas, nas TIC e outras fontes e integrar os coñecementos adquiridos non proceso de aprendizaxe continua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.5.1. Utiliza, de forma progresivamente autónoma, diversas fontes de información e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais e escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCA 		<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.5.2. Coñece e utiliza habitualmente diccionarios impresos ou en versión dixital. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Coñece e utiliza habitualmente diccionarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CD ■ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.5.3. Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Coñece o funcionamento das bibliotecas, así como as bibliotecas dixitais e é quen de solicitar libros e vídeos de xeito autónomo. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CD ■ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ■ c ■ d ■ h 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.6. Trabalo diario e reflexiva e crítica ante a lectura para identificar usos lingüísticos discriminatorios, manifestar posturas de acordo e desacordo e expor razoadamente as ideas respectando as ideas dos demás. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ B2.6. Amosar unha Trabalo diario e reflexiva e crítica ante a lectura que permita identificar usos lingüísticos discriminatorios e manifestar posturas de acuerdo ou desacordo e respecto ás mensaxes expresadas. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.6.1. Detecta mensaxes que transmiten prexuízos e evita usos lingüísticos discriminatorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Evita usos lingüísticos discriminatorios. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.6.2. Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Identifica e expresa posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.6.3. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL 		Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.6.4. Respecta as opinións dos demais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Respecta as opinións dos demais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
▪ h ▪ ñ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Lectura en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función, con posibilidade de usar recursos audiovisuais para o rexistro de voz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Ler en voz alta co dicción, entoación e ritmo adecuados á situación comunicativa e á súa función. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.1. Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Le en voz alta con dicción, entoación e ritmo adecuados (interpreta os signos de puntuación) á situación comunicativa e á función da mensaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.7.2. Usa recursos audiovisuais para rexistrar a voz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD 		<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
▪ b ▪ g ▪ h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Planificación e revisión do escrito en función da situación comunicativa (tema, fins e destinatarios) para elaborar producións con adecuación, coherencia, cohesión e corrección nas relacións internas e externas do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Usar procedementos de planificación e revisión para conseguir a adecuación, coherencia, cohesión e corrección dos contidos nas relacións internas e externas do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.1. Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Elabora esquemas sinxelos para ordenar as ideas e estruturar o texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.8.2. Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Adecúa as súas producións ao rexistro formal e educativo. 	■ CCL	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.8.3. Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores). 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Utiliza elementos lingüísticos e discursivos de cohesión interna do texto (a deíxe, as referencias internas de tipo léxico e os conectores). 	■ CCL	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.8.4. Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas) 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Usa os signos de puntuación do texto en relación coa organización oracional e coa forma do texto (os parágrafos e a distribución e ordenación das ideas expresadas). 	■ CCL	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.8.5. Revisa e reescribe o texto con respecto polas regras ortográficas e morfolóxicas. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ Emprega con corrección as regras ortográficas e morfolóxicas. 	■ CCL	<ul style="list-style-type: none"> ■ CL ■ EO E 	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ■ LGB2.8.6. Usa técnicas de tratamiento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, dicionarios electrónicos e correctores. 	<ul style="list-style-type: none"> ■ CCL ■ CD 			Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliación	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.8.7. Complementa as producións con elementos textuais e paratextuais: ilustracións e gráficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD 		<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Produción, en formato papel ou dixital, de escritos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Producir, en formato papel ou dixital, textos propios da vida cotiá e das relacións sociais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.9.1. Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Produce textos propios da vida cotiá e das relacións persoais: diarios, cartas persoais, avisos, solicitudes e participación en foros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 40% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Producción, en formato papel ou dixital, de textos propios dos medios de comunicación (noticias). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Producir, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.10.1. Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Produce, en soporte impreso ou dixital, textos propios dos medios de comunicación a partir dun modelo (noticias). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Producción, en formato papel ou dixital, de textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descripcións e explicacións sobre contidos das materias curriculares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.11. Producir, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descripcións e explicacións sobre contidos das materias curriculares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB2.11.1. Produce, en formato papel ou dixital, textos de carácter educativo: cuestionarios, resumos, informes de tarefas, descripcións e explicacións sobre contidos das materias curriculares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD 		<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
▪ b ▪ e ▪ h	▪ B2.12. Produción e síntese, en formato papel ou dixital, de textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descriptivos.	▪ B2.12. Producir e sintetizar, en formato papel ou dixital, textos de distinta tipoloxía, fundamentalmente, narrativos e descriptivos.	▪ LGB2.12.1. Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descriptivos.	▪ Produce, en formato papel ou dixital, escritos de distinta tipoloxía a partir dun modelo, fundamentalmente, narrativos e descriptivos.	▪ CCL ▪ CD	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			▪ LGB2.12.2. Sintetiza e resume narracións e descripcións sen parafrasear o texto resumido.	▪ Sintetiza e resume narracións e descripcións.	▪ CCL	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ b ▪ e ▪ f ▪ h	▪ B2.13. Uso das TIC (procesadores de texto e correctores ortográficos) tanto para a textualización, como para a revisión e mellora do escrito.	▪ B2.13. Usar as TIC para textualizar, revisar e mellorar os escritos: procesadores de texto, programas de presentación e diccionarios electrónicos.	▪ LGB2.13.1. Usa técnicas de tratamiento textual coas TIC: procesadores de texto, programas de presentación, diccionarios electrónicos, e correctores para textualizar e revisar e mellorar os escritos.	▪	▪ CCL ▪ CD		Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ d ▪ h	▪ B2.14. Valoración da escritura como fonte de aprendizaxe e como forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	▪ B2.14. Valorar a escritura como fonte de aprendizaxe e como unha forma de comunicar experiencias, ideas e coñecementos propios.	▪ LGB2.14.1. Describe os valores da escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	▪ Valora a escritura como instrumento de comunicación social fundamental para comunicar experiencias e para adquirir e transmitir coñecementos.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
	Bloque 3. Funcionamento da lingua							
▪ b ▪ e	▪ B3.1. Recoñecemento, explicación e uso de léxico suficientemente amplio e preciso, con incorporación	▪ B3.1. Recoñecer, explicar e usar léxico amplio e preciso coa presenza da fraseoloxía e vocabulario traballado na	▪ LGB3.1.1. Utiliza un vocabulario amplio e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado á situación	▪ Utiliza un vocabulario amplio e preciso para expresarse con claridade nun rexistro axeitado	▪ CCL ▪ CCC.	▪ CL ▪ EO	Exames Traballo	50% 40%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
■ I ■ a ■ d ■ e	de fraseoloxía e de vocabulario temático a partir de campos léxicos traballados na aula.	aula.	comunicativa.	á situación comunicativa.		E	Caderno Exercicios	10% 10%
■ b ■ e ■ n ■ l	■ B3.2. A fonética e a fonoloxía do galego, con especial atención a posibles interferencias.	■ B3.2. Recoñecer e usar a fonética da lingua galega.	■ LGB3.2.1. Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	■ Recoñece e pronuncia correctamente os fonemas propios da lingua galega.	■ CCL ■ CAA	■ CL ■ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
■ b ■ e ■ n ■ l	■ B3.3. Uso eficaz dos diccionarios e doutras fontes de consulta en calquera soporte, especialmente sobre flexión, relación semántica e normativa.	■ B3.3. Usar eficazmente os diccionarios ou calquera outra fonte de consulta, en papel ou en soporte electrónico, para resolver dúbidas e para progresar na aprendizaxe autónoma.	■ LGB3.3.1. Obtén, de xeito autónomo, información lingüística de todo tipo en diccionarios, en diferentes soportes, e noutras obras de consulta.		■ CCL ■ CAA		Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
■ b ■ e	■ B3.4. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas que regulan os textos orais e escritos, propios e alleos.	■ B3.4. Coñecer, usar e valorar as normas que regulan os textos orais e escritos.	■ LGB3.4.1. Completa, transforma e valora textos orais ou escritos de maneira adecuada e correcta atendendo ás normas.		■ CCL ■ CD		Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
■ b ■ e	■ B3.5. Aplicación e valoración das normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	■ B3.5. Aplicar e valorar as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	■ LGB3.5.1. Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	■ Aplica correctamente as normas ortográficas e morfolóxicas da lingua galega.	■ CCL	■ CL ■ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.5.2. Aplica estratexias para a corrección lingüística, gramatical e ortográfica dos textos. 					
▪ e	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Análise e uso reflexivo da puntuación en relación coa cohesión textual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Analizar e usar correctamente a puntuación, de acordo coa cohesión textual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.6.1. Analiza e usa correctamente a puntuación para a cohesión textual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Usa correctamente a puntuación para a cohesión textual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exames ▪ Traballo ▪ Caderno ▪ Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
▪ b ▪ e	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Recoñecemento da estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para a mellora da comprensión e producción textuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Recoñecer a estrutura de substantivos e verbos e da súa caracterización morfolóxica para mellorar a comprensión e producción textuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.7.1. Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e producción de textos orais e escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece e utiliza adecuadamente substantivos e formas verbais na comprensión e producción de textos orais e escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exames ▪ Traballo ▪ Caderno ▪ Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.7.2. Exprésase, con estilo propio, utilizando os recursos da lingua con flexibilidade e creatividade. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exames ▪ Traballo ▪ Caderno ▪ Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
▪ e ▪ h	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Recoñecemento, uso e explicación dos nexos e conectores textuais (espaciais, de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Recoñecer e usar os nexos textuais de espazo, oposición e conectores textuais (espaciais, de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB3.8.1. Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Identifica e usa distintos tipos de conectores de espazo, oposición, contraste, así como os mecanismos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exames ▪ Traballo 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
■ e ■ h	oposición e contraste) e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	gramaticais e léxicos de cohesión interna.	gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que lle proporcionan cohesión a un texto.	E	Caderno Exercicios	10% 10%	
			■ LG3.8.2. Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	■ Utiliza os elementos lingüísticos para a cohesión interna.	■ CCL ■ CL ■ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
■ e ■ h	■ B3.9. Coñecemento dos compoñentes sintácticos no nivel da frase para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	■ B3.9. Coñecer os compoñentes sintácticos para elaborar enunciados, orais e escritos, cun estilo cohesionado e correcto.	■ LG3.9.1. Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	■ Completa, transforma e elabora enunciados de maneira axeitada e correcta atendendo aos compoñentes sintácticos.	■ CCL ■ CL ■ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
■ e	■ B3.10. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias de autoavalíaación, aceptando o erro como parte do proceso.	■ B3.10. Aplicar progresivamente o coñecemento e o uso das estratexias de autoavalíaación e a aceptación do erro como parte do proceso de aprendizaxe.	■ LG3.10.1. Recoñece os errores nas producións orais e escritas propias e alleas a partir da avalíaación e autoavalíaación, propondo solucións para a súa mellora.	■	■ CCL ■ CAA	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
■ b ■ e ■ h	■ B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos	■ B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, relacionados cos elementos	■ LGB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensión de libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilicen varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais e	■	■ CCL ■ CAA	■	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
	docente relacionados cos elementos transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	transversais e nos que se eviten estereotipos lingüísticos ou culturais.	valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.					
▪ b ▪ e	▪ B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as lingua para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	▪ B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a producción de textos.	▪ LGB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e producción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e producción dos textos traballados en calquera das outras.	▪ CCL ▪ CAA	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
Bloque 4. Lingua e sociedade								
▪ ñ ▪ o	▪ B4.1. Valoración das linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. ▪ B4.2. O plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade. ▪ B4.3. A lusofonía.	▪ B4.1. Valorar as linguas como medios de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo. Apreciar o plurilingüismo como expresión da riqueza cultural da humanidade e coñecer a lusofonía e achegarse ás culturas que a integran.	▪ LGB4.1.1. Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	▪ Valora a lingua como instrumento co cal se constrúen todos os saberes e como medio de relación interpersonal e de sinal de identidade dun pobo a través da identificación de elementos lingüísticos de noso en diferentes contextos.	▪ CCL	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			▪ LGB4.1.2. Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	▪ Distingue entre linguas maioritarias, minoritarias e minorizadas e aplica estes conceptos ao caso galego.	▪ CCL ▪ CSC	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			▪ LGB4.1.3. Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	▪ Coñece as linguas que se falan en España e valora a súa existencia como un elemento de riqueza cultural.	▪ CCL ▪ CSC	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliación	Crite. cualificación	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.4. Coñece as lingua que se falan na actualidade en Galicia por mor da emigración. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 			<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.5. Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Valora a importancia da relación de Galicia coa comunidade lusófona e coñece os territorios que a integran. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10% 	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.1.6. Coñece recursos en rede de lecer (literatura de tradición oral, música e xogos) e educativos en lingua galega adaptados á súa idade e compáraos con outros similares da lusofonía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC ▪ CD 			<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
▪ ñ ▪ o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Situación sociolingüística do galego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Describir e analizar a situación sociolingüística de Galicia atendendo á presenza da lingua galega no contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.2.1. Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Describe a situación sociolingüística de Galicia a partir do estudo do seu contorno (concello e comarca), compáraa coa situación doutros contextos e analiza as diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballos Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10% 	

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.2.2. Coñece e valora os topónimos galegos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Coñece e valora os topónimos galegos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Proceso de normalización. Desenvolvemento de Trabajo diario e positivas cara ao proceso de recuperación do galego, favorecemento do xurdimento de vínculos positivos cara ao seu uso e conscientia da necesidade e das potencialidades de enriquecemento persoal e colectivo do uso normalizado da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Coñecer as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo, adquirir vínculos positivos cara ao uso do galego e asumir a importancia da contribución individual no desenvolvemento da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.3.1. Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. ▪ LGB4.3.2. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> Coñece as principais iniciativas normalizadoras no ámbito educativo. Analiza a súa propia práctica lingüística e valora a importancia de contribuír individual e socialmente á normalización da lingua galega. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 	<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ñ. ▪ o. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Situación legal das linguas do Estado español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Describir a situación legal das linguas do Estado español. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.4.1. Coñece a lexislación que regula a utilización do galego e a súa promoción no ámbito educativo e local. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 			<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ñ ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Prexúizos lingüísticos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Identificar os prexúizos lingüísticos e analizar a situación persoal en relación a eles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LGB4.5.1. Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexúizos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa ▪ Coñece o que é un prexuízo. Detecta e analiza a presenza de prexúizos de carácter estético e socioeconómico cara ao galego na súa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CL ▪ EO E 		<ul style="list-style-type: none"> Exames Traballo Caderno Exercicios 	<ul style="list-style-type: none"> 50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
			práctica lingüística e na do seu contorno.	práctica lingüística e na do seu contorno.				
▪ ñ ▪ o	▪ B4.8. Reconecemento das variantes diafásicas da lingua galega e da función da lingua estándar, uso normalizado da variante dialectal propia da zona e utilización e valoración da variante estándar da lingua en situacóns de carácter formal.	▪ B4.6. Identificar e clasificar as variantes diafásicas do galego, recoñecer os trazos da variedade estándar da lingua galega e valorala como variante unificadora, así como apreciar a variante diatópica propia.	▪ LGB4.6.1. Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego. ▪ LGB4.6.2. Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudiantil. ▪ LGB4.6.3. Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. ▪ LGB4.6.4. Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	▪ Identifica e clasifica as variantes diafásicas do galego. ▪ Analiza a súa práctica lingüística e identifica nela os trazos propios da xerga estudiantil. ▪ Recoñece os trazos da variedade estándar da lingua galega e valóraa como variante unificadora. ▪ Rexeita os prexuízos sobre as variedades dialectais e utiliza os trazos propios da súa zona.	▪ CCL	▪ CL ▪ EO ▪ E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
						▪ CCL	▪ CL ▪ EO ▪ E	50% 40% 10% 10%
						▪ CCL	▪ CL ▪ EO ▪ CSC ▪ E	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliación	Crite. cualificación
	Bloque 5. Educación literaria							
▪ h ▪ l	▪ B5.1. Lectura, con regularidade, de obras literarias e desenvolvemento dun criterio lector; emisión dunha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relación do seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valoración do uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	▪ B5.1. Ler con regularidade obras literarias e desenvolver criterio lector; expor unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade, relacionar o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos e valorar o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe.	▪ LGLB5.1.1. Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector; expón unha opinión persoal sobre a lectura dunha obra axeitada á idade e relaciona o seu sentido coa propia experiencia e outros coñecementos adquiridos. ▪ LGLB5.1.2. Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	▪ Le con regularidade obras literarias e desenvolve criterio lector e expón unha opinión persoal sobre a lectura. ▪ Describe o uso dos elementos propios de cada xénero literario, o punto de vista empregado e o uso estético da linguaxe nos textos literarios.	▪ CCL	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ h ▪ l	▪ B5.2. Lectura expresiva e comprensiva e audición de poemas recitados ou cantados; determinación do tema principal, a estrutura xeral e os principais recursos estilísticos.	▪ B5.2. Ler expresiva e comprensivamente e facer audicións de poemas recitados ou cantados, determinar o tema principal, a estrutura xeral e pór de relevo os principais recursos estilísticos.	▪ LGLB5.2.1. Le expresiva e comprensivamente e fai audicións de poemas recitados ou cantados, determina o tema principal, a estrutura xeral e pon de relevo os principais recursos estilísticos.	▪ Coñece os principais recursos estilísticos.	▪ CCL	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ h ▪ l	▪ B5.3. Lectura expresiva e comprensiva de textos narrativos breves e localización e descripción dos elementos estruturais e formais más salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	▪ B5.3. Ler expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localizando e describindo os elementos estruturais e formais más salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	▪ LGLB5.3.1. Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais más salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	▪ Le expresiva e comprensivamente textos narrativos breves, localiza e describe os elementos estruturais e formais más salientables: punto de vista, tempo, espazo e personaxes principais.	▪ CCL	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ h ▪ l	▪ B5.4. Lectura dramatizada e comprensiva, visionado de pezas teatrais e recoñecemento dos	▪ B5.4. Ler dramatizada e comprensivamente, visionar pezas teatrais e recoñecer os componentes e	▪ LGLB5.4.1. Le dramatizada e comprensivamente, visiona pezas teatrais e recoñece os componentes e	▪	▪ CCL		Exames Traballo	50% 40%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
	compoñentes e procedementos que caracterizan os subxéneros.	procedementos que caracterizan os subxéneros.	procedementos que caracterizan os subxéneros.				Caderno Exercicios	10% 10%
▪ h ▪ l	▪ B5.5. Comparación de textos pertenecentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	▪ B5.5. Comparar textos pertenecentes a diferentes xéneros e subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	▪ LGLB5.5.1. Compara textos pertenecentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais. ▪ LGLB5.5.2. Compara textos pertenecentes ao mesmo xénero pero a diferentes subxéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	▪ Compara textos pertenecentes aos diferentes xéneros, sinalando as coincidencias e diferenzas, tanto estruturais coma formais.	▪ CCL	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ h ▪ l	▪ B5.6. Análise de textos literarios, de maneira guiada, identificación dos trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	▪ B5.6. Analizar textos literarios, de maneira guiada, identificar os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.	▪ LGB.5.6.1. Analiza textos literarios, de maneira guiada, identifica os trazos dos subxéneros e a funcionalidade dos recursos retóricos.		▪ CCL		Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
▪ h ▪ l ▪ n	▪ B5.7. Produción de textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ B5.7. Escribir textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ LGLB5.7.1. Escribe textos de intención estética servíndose dos coñecementos literarios adquiridos e dos recursos retóricos traballados na aula.	▪ Escribe textos de intención estética.	▪ CCL ▪ CCEC	▪ CL ▪ EO E	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Galega e Literatura. ESO. 2º Curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo consecución de estándares	Competencias clave	El. transversais	Inst. de avaliação	Crite. cualificación
■ h ■ I ■ n	■ B5.8. Descripción e caracterización dos trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	■ B5.8. Describir e caracterizar os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica.	■ LGLB5.8.1. Describe e caracteriza os trazos definitorios básicos da linguaxe cinematográfica. ■ LGB5.8.2. Identifica e describe os principais trazos da linguaxe cinematográfica nunha ou varias secuencias filmicas.	■	■ CCL ■ CCEC		Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
■ e ■ h ■ l	■ B5.9. Aproveitamento, baixo guía, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	■ B5.9. Servirse, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	■ LGLB5.9.1. Sérvese, seguindo unhas pautas orientadoras, dos fondos e recursos que ofrecen as bibliotecas, incluídas as virtuais, para a realización de traballos e cita axeitada destes.	■	■ CCL ■ CD		Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar								
hm	B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: ámbito persoal, educativo ou escolar, e social.	B1.1. Escoitar de forma activa, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	CCL	Comprende o sentido global de textos orais propios do ámbito persoal, escolar/educativo e social, identificando a estrutura, a información relevante e a intención comunicativa do/da falante.	CL EOE CA TIC ECC E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB1.1.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	CCL	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB1.1.3. Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	CCL	Segue e interpreta instrucións orais respectando a xerarquía dada.	CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
hm	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e textos argumentativos.	B1.2. Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descriptiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as	CCL	Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descriptiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención	CL EOE TIC	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
	Diálogo.		estratexias de cohesión textual oral.		comunicativa do/da falante, así como a súa estrutura e as estratexias de cohesión textual oral.			
			LCLB1.2.2. Retén información relevante e extrae informacións concretas.	CCL	Retén información relevante e extrae informacións concretas.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB1.2.3. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, procura en diccionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	CAA	Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos.	CL EOE TIC	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB1.2.4. Resume textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.	CCL CAA	Resume textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.	CL EOE TIC	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
hm	B1.3. Escoita activa e cumprimento das normas básicas que favorecen a comunicación.	B1.3. Escoitar de xeito activo e comprender o sentido global de textos orais.	LCLB1.3.1. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate tendo en conta o ton empregado, a lingua que se utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	CCL CSC	Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
h	B1.4. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a producción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	B1.4. Comprender o sentido global de textos orais.	LCLB1.4.1. Recoñece o proceso de producción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	CSIE	Recoñece o proceso de producción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos, e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	CD	Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da linguaxe non verbal e da xestión de tempos.	CL EOE TIC	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB1.4.3. Recoñece os erros da producción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	CAA	Recoñece os erros da producción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
g h	B1.5. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación progresiva.	B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais.	CCL	Realiza presentacións orais.	EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB1.5.2. Realiza intervencións non planificadas dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e	CSC	Realiza intervencións non planificadas dentro da aula	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
			espontáneos.					
			LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	CCL	Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	EOE CL	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	CCL	. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	EOE CL	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
a d g	B1.6. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais. B1.7. Creación de textos orais e audiovisuais que reproducen situacíons reais ou imaxinarias de comunicación.	B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.	LCLB1.6.1. Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios. LCLB1.6.2. Respecta as normas de cortesía que deben dirixir as conversas orais axustándose á quenda de palabra, respectando o espazo, xesticulando adecuadamente, escoitando activamente as demais persoas e usando fórmulas de saúdo e despedida.	CSC	Cínguese ao tema, non divaga e atende as instrucións do/da moderador/a en debates e coloquios.	CL EOE	Exames Traballoos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir							

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
b h	B2.1. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias necesarias para a comprensión de textos escritos.	B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	CCL	Pon en práctica diferentes estratexias de lectura.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB2.1.2. Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico.	CCL	Comprende o significado das palabras propias de nivel formal da lingua e incorpóraas ao seu repertorio léxico..	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB2.1.3. Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto.	CCEC	Relaciona a información explícita e implícita dun texto, e pona en relación co contexto.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB2.1.4. Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacóns que se establecen entre elas.	CCL	Deduce a idea principal dun texto e recoñece as ideas secundarias, comprendendo as relacóns que se establecen entre elas.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB2.1.5. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos e que favorezan a construcción do significado global e a avaliación	CMCCT	Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña diferentes matices semánticos.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
			crítica.					
b h l	B2.2. Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	LCLB2.2.1. Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	CCL	Localiza, relaciona e secuencia informacións explícitas e implícitas nun texto, e deduce informacións ou valoracións implícitas.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB2.2.2. Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.	CMCCT	Interpreta, explica e deduce a información dada en diagramas, gráficas, fotografías, mapas conceptuais, esquemas, etc.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
b e h	B2.3. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamiento e a producción de información.	B2.3. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	LCLB2.3.1. Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	CD	Utiliza de xeito autónomo diversas fontes de información.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB2.3.2. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	CD	Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	TIC EOE CL E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
g h	B2.4. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a	B2.4. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos	LCLB2.4.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores,	CSIE	Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas,	CL EOE	Exames Traballo	50% 40%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
	producción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	adequados, coherentes e cohesionados.	mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.		árbores, mapas conceptuais etc.) e redacta borradores de escritura.	TIC	Caderno Exercicios	10% 10%
			LCLB2.4.2. Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	CCL	Escribe textos usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	EOE CL	Exames Traballois Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
e h i l	B2.5. Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, educativo ou escolar, e social. B2.6. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, e escritura de textos dialogados.	B2.5. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.	LCLB2.5.1. Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	CCL	Escribe textos propios do ámbito persoal e familiar, escolar ou educativo e social, imitando textos modelo.	CL EOE	Exames Traballois Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB2.5.2. Escribe textos narrativos, descriptivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	CCEC	Escribe textos narrativos, descriptivos e instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados, imitando textos modelo.	CL EOE E TIC	Exames Traballois Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB2.5.3. Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.	CMCCT CD	Realiza esquemas e mapas, e explica por escrito o significado dos elementos visuais que poden aparecer nos textos.	EOE CL TIC E	Exames Traballois Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
	Bloque 3. Coñecemento da lingua							
b h	B3.1. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adjetivo, determinante, pronome, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección.	B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir errores de concordancia en textos propios e alleos.	CCL	Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos, e utiliza este coñecemento para corrixir errores de concordancia en textos propios e alleos.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
	B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, reconhecendo o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.		LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe errores ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a producción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.		Recoñece e corrixe errores ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos.			
			LCLB3.1.3. Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.		Coñece e utiliza adecuadamente as formas verbais nas súas producións orais e escritas.			
b h	B3.3. Comprensión e interpretación dos componentes do significado das palabras: denotación e connotación.	B3.2. Comprender o significado das palabras en toda a súa extensión para recoñecer e diferenciar os usos obxectivos dos subxectivos.	LCLB3.2.1. Diferencia os componentes denotativos e connotativos no significado das palabras dentro dunha frase ou un texto oral ou escrito.	CCL	Diferencia os componentes denotativos e connotativos.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
h	B3.4. Coñecemento reflexivo das relacións semánticas que se establecen entre as palabras.	B3.3. Comprender e valorar as relacións de igualdade e de contrariedade que se establecen entre as palabras e o seu uso no discurso oral e escrito.	LCLB3.3.1. Recoñece e usa sinónimos e antónimos dunha palabra, e explica o seu uso concreto nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	CCL	Recoñece e usa sinónimos e antónimos.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
h n	B3.5. Observación, reflexión e explicación dos cambios que afectan o significado das palabras: causas e mecanismos. Metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	B3.4. Recoñecer os cambios de significado que afectan a palabra no texto: metáfora, metonimia, palabras tabú e eufemismos.	LCLB3.4.1. Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	CCEC	Recoñece e explica o uso metafórico e metonímico das palabras nunha frase ou nun texto oral ou escrito.	TIC EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB3.4.2. Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.	CCEC	Recoñece e explica os fenómenos contextuais que afectan o significado global das palabras: tabú e eufemismo.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
h	B3.6. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contenido do discurso.	LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contenido do texto.	CCL	Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), e valora a súa función na organización do contenido do texto.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
a h	B3.7. Recoñecemento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.	B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	LCLB3.6.1. Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.	CCL	Explica a diferenza significativa que implica o uso dos tempos e modos verbais.	TIC EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
i l	B3.8. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensóns sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias lingüas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.7. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensóns sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias lingüas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	LCLB3.7.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensóns sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias lingüas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL	Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensóns sobre libros e películas, obras de teatro, etc.).	CL TIC EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
a h i ñ o	B3.9. Recoñecemento da diversidade lingüística propia do ámbito persoal, social e mediático.	B3.8. Recoñecer e valorar a diversidade lingüística, con especial atención á realidade galega.	LCLB3.8.1. Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	CSC	Coñece e valora a diversidade lingüística de Galicia.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
g h	B3.10. Identificación e progresiva utilización	B3.9. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso	LCLB3.9.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de	CAA	Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito	TIC EOE	Exames Traballo	50% 40%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
	dos coñecementos sobre as lingua para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	das lingua, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a producción de textos.	ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das lingua, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.		contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das lingua, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.	CL	Caderno Exercicios	10% 10%
	Bloque 4. Educación literaria							
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás afeccións, amosando interese pola lectura.	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos	CCL	Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.2. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e interrelacionando obras literarias, musicais, arquitectónicas, etc. personaxes e temas de todas as épocas.	LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.). LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos períodos histórico-literarios ata a	CCEC	Desenvolve progresivamente a capacidade de reflexión observando, analizando e explicando a relación entre diversas manifestacións artísticas de todas as épocas (música, pintura, cine, etc.).	EOE TIC CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
				CAA	Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo de diversos	CL TIC EOE E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Lingua Castelá e Literatura. 2º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Compet. clave	Grao mínimo dos estándares	Elementos Transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de Cualificación
			actualidade.		períodos históricos literarios ata a actualidade.			
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaginarios.	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	CCL CSC	Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	EOE E	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB4.3.2. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	CCL	. Le en voz alta modulando, adecuando a voz, apoiándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	TIC EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
h l n	B4.2. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	B4.4. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	LCLB4.4.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	CCL CCEC	Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	CL EOE	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
			LCLB4.4.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimientos.	CAA	. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimientos.	EOE CL	Exames Traballo Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

XEOGRAFÍA E HISTORIA 2º ESO PMAR

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación	
	Bloque 1. O medio físico							
b e f g	B1.1. Localización. Latitude e lonxitude.	B1.1. Localizar espazos xeográficos e lugares nun mapa ou nunha imaxe de satélite, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	XHB1.1.1. Localiza espazos xeográficos e lugares nun mapa de España e de Galicia, utilizando datos de coordenadas xeográficas.	CAA CMCCT CD	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
b e f g h	B1.2. Características xerais do medio físico de España e de Galicia.	B1.2. Ter unha visión global do medio físico de España e de Galicia, e das súas características xerais.	XHB1.2.1. Enumera e describe as peculiaridades do medio físico español e galego.	CAA CMCCT CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
b e f g h	B1.3. Medio físico de España: relevo e hidrografía.	B1.3. Situar no mapa de España as unidades e os elementos principais do relevo peninsular, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.	XHB1.3.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo español.	CAA CMCCT CD	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
			XHB1.3.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de España.	CAA CMCCT CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
b e f g	B1.4. Medio físico de Galicia: relevo e hidrografía.	B1.4. Situar no mapa de Galicia as unidades e os elementos principais do relevo, así como os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos.	XHB1.4.1. Sitúa nun mapa físico as principais unidades do relevo galego.	CAA CMCCT CD	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
h							
			XHB1.4.2. Describe as unidades de relevo con axuda do mapa físico de Galicia.	CAA CMCCT CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
b e f g h	B1.5. Clima: elementos e factores. Diversidade climática da Península Ibérica e de Galicia.	B1.5. Coñecer e describir os grandes conxuntos bioclimáticos que conforman o espazo xeográfico español e galego.	XHB1.5.1. Localiza nun mapa os grandes conxuntos ou espazos bioclimáticos de España. XHB1.5.2. Analiza e compara as zonas bioclimáticas españolas utilizando gráficos e imaxes. XHB1.5.3. Localiza nun mapa os espazos bioclimáticos de Galicia.	CAA CMCCT CD CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
b e f g m	B1.6. Diversidade de paisaxes. Zonas bioclimáticas da Península Ibérica e de Galicia.	B1.6. Coñecer os principais espazos naturais de España e de Galicia.	XHB1.6.1. Distingue e localiza nun mapa as paisaxes de España e de Galicia.	CAA CMCCT CD	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
b e f g h m ñ	B1.7. Medio natural e problemas ambientais en España.	B1.7. Coñecer, describir e valorar a acción do ser humano sobre o ambiente español e galego, e as súas consecuencias.	XHB1.7.1. Realiza procura en medios impresos e dixitais referidas a problemas ambientais actuais en España e en Galicia, e localiza páxinas e recursos da web directamente relacionados con eles.	CAA CMCCT CD CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
	Bloque 2. O espazo humano							EOE
b c e f g	B2.1. Poboación mundial: modelos demográficos e movementos migratorios.	B2.1. Comentar a información en mapas do mundo sobre a densidade de poboación e as migracións.	XHB2.1.1. Localiza no mapa mundial os continentes e as áreas más densamente poboadas.	CAA CMCCT CSC CD	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
			XHB2.1.2. Explica o impacto das ondas migratorias nos países de orixe e nos de acollemento.	CAA CMCCT CSC CD	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
b c e f g h	B2.2. Poboación europea: distribución e evolución.	B2.2. Analizar a poboación europea no relativo á súa distribución, evolución e dinámica, e ás súas migracións e políticas de poboación.	XHB2.2.1. Explica as características da poboación europea.	CAA CCL CSC CD	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
			XHB2.2.2. Compara entre países a poboación europea segundo a súa distribución, a súa evolución e a súa dinámica.	CAA CMCCT CSC CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
b c e f g h	B2.3. Poboación española: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.	B2.3. Analizar as características da poboación española, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios.	XHB2.3.1. Explica a pirámide de poboación de España e das súas comunidades autónomas.	CAA CMCCT CSC CD CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
			XHB2.3.2. Analiza en distintos medios os movementos migratorios nas últimas tres décadas en España.	CAA CMCCT CSC CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
b c e f g h	B2.4. Poboación de Galicia: evolución, distribución e dinámica. Movementos migratorios.	B2.4. Analiza as características da poboación de Galicia, a súa distribución, dinámica e evolución, e os movementos migratorios	XHB2.4.1. Coñece o proceso da emigración galega, as súas etapas e os destinos principais.	CAA CMCCT CSC CD CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
			XHB2.5.1. Realiza un gráfico con datos da evolución do crecimiento da poboación urbana no mundo.	CAA CMCCT CSC CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
b c e f g h	B2.5. Proceso de urbanización no planeta.	B2.5. Sinalar nun mapamundi as grandes áreas urbanas, e identificar e comentar o papel das cidades mundiais como dinamizadoras da economía das súas rexións.	XHB2.5.2.	CAA	CL	Exames	40%	

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
			Sitúa no mapa do mundo as vinte cidades máis poboadas, dí a que país pertencen e explica a súa posición económica.	CMCCT CSC CD CCL		Traballos Caderno Exercicios	50% 10% 10%	
b c e f g h	B2.6. A cidade e o proceso de urbanización europeo.	B2.6. Comprender o proceso de urbanización, os seus proles e os seus contras en Europa.	XHB2.6.1. Resume elementos que diferencien o urbano e o rural en Europa.	CAA CMCCT CSC CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
			XHB2.6.2. Distingue os tipos de cidades do noso continente.	CAA CMCCT CSC CD CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
b c e f g h ñ	B2.7. A cidade e o proceso de urbanización en España e en Galicia.	B2.7. Recoñecer as características das cidades españolas e galegas, e as formas de ocupación do espazo urbano.	XHB2.7.1. Interpreta textos que expliquen as características das cidades de España e de Galicia, axudándose de internet ou de	CAA CMCCT CSC CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
			medios de comunicación escrita.					
b c e f g h m ñ	B2.8. Diversidade de medios naturais en España e en Galicia.	B2.8. Coñecer os principais espazos naturais protexidos a nivel peninsular e insular.	XHB2.8.1. Sítúa os parques naturais españoles nun mapa, e explica a situación actual dalgúns deles.	CAA CMCCT CSC CD CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
			XHB2.8.2. Elabora gráficos de distinto tipo (lineais, de barra e de sectores) en soportes virtuais ou analóxicos, que reflectan información económica e demográfica de países ou áreas xeográficas a partir dos datos elixidos.	CAA CMCCT CCL CD	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
b c e f	B2.9. Paisaxes no territorio español e galego.	B2.9. Identificar as principais paisaxes humanizadas españolas e galegas, e identificalas por comunidades autónomas.	XHB2.9.1. Clasifica as principais paisaxes humanizada	CAA CMCCT CSC CD	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
g h m ñ					s españolas a través de imaxes.	CCL		
b c e f g h m ñ	B2.10. Principais retos e problemas ambientais en España.		B2.10. Coñecer e analizar os problemas e os retos ambientais que afronta España, a súa orixe e as posibles vías para afrontar estes problemas.		XHB2.10.1. Compara paisaxes humanizadas españolas segundo a súa actividade económica.	CAA CMCCT CSC CD CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios 50% 40% 10% 10%
	Bloque 3. A historia							CL
f l ñ	B3.1. Relación entre o pasado, o presente e o futuro a través da historia.		B3.1. Recoñecer que o pasado non está "morto e enterrado", senón que determina o presente e os posibles futuros e espazos, ou inflúe neles.		XHB3.1.1. Identifica elementos materiais, culturais ou ideolóxicos que son heranza do pasado.	CSC CCEC	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios 50% 40% 10% 10%
g l ñ	B3.2. Fontes históricas.		B3.2. Identificar, nomear e clasificar fontes históricas, e explicar diferenzas entre interpretacións de fontes diversas.		XHB3.2.1. Nomea e identifica catro clases de fontes históricas.	CSC CAA	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios 50% 40% 10% 10%
					XHB3.2.2. Comprende que a historia non se pode	CSC CAA	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios 50% 40% 10% 10%

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
					escribir sen fontes, xa sexan estas restos materiais ou textuais.			
Iñ	B3.3. Cambio e continuidade.	B3.3. Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecimentos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudio e a súa interpretación.	XHB3.3.1. Ordena temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos salientables, utilizando para iso as noções básicas de sucesión, duración e simultaneidade.	CSC CMCCT	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
			XHB3.3.2. Realiza diversos tipos de eixes cronolóxicos e mapas históricos.	CSC CMCCT	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
f l ñ	B3.4. Tempo histórico.	B3.4. Entender que os acontecimentos e os procesos ocorren ao longo do tempo e á vez no tempo (diacronía e sincronía).	XHB3.4.1. Entende que varias culturas convivían á vez en diferentes enclave xeográficos.	CSC CMCCT	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
I h ñ	B3.5. Vocabulario histórico e artístico.	B3.5. Utilizar o vocabulario histórico e artístico con precisión, inseríndo no contexto adecuado.	XHB3.5.1. Utiliza o vocabulario histórico e artístico imprescindible para cada época.	CSC CCL	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
g l	B3.6. Idade Media: concepto e as subetapas (alta, plena e baixa Idade Media).	B3.6. Caracterizar a alta Idade Media en Europa e recoñecer a dificultade da falta de fontes históricas neste período.	XHB3.6.1. Utiliza as fontes históricas e entende os límites do que se pode escribir sobre o pasado.	CSC CAA	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
a c d g l	B3.7. Caída do Imperio Romano en Occidente: división política e invasións xermánicas. Imperio Bizantino e reinos xermánicos.	B3.7. Describir a nova situación económica, social e política dos reinos xermánicos.	XHB3.7.1. Compara as formas de vida (en diversos aspectos) do Imperio Romano coas dos reinos xermánicos	CSC CAA	EOE	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
a c d g l	B3.8. Feudalismo.	B3.8. Explicar a organización feudal e as súas consecuencias.	XHB3.8.1. Caracteriza a sociedade feudal e as relacións entre señores e campesiños.	CSC	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	
a	B3.9. Islam. Península Ibérica: invasión musulmá. Evolución	B3.9. Analizar a evolución dos reinos cristiáns e	XHB3.9.1.	CSC	EOE	Exames	50%	

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificación
c d f h l n	de Al-Andalus e dos reinos cristiáns.	musulmáns, nos seus aspectos socioeconómicos, políticos e culturais.	Comprende as orixes do Islam e o seu alcance posterior.	CCEC			Traballos Caderno Exercicios	40% 10% 10%
					XHB3.9.2. Explica a importancia de Al-Andalus na Idade Media.	CSC CCEC CMCCT CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios
g h l n ñ	B3.10. Reconquista e repoboación.	B3.10. Entender o proceso das conquistas e a repoboación dos reinos cristiáns na Península Ibérica e as súas relacións con Al-Andalus.	XHB3.10.1. Interpreta mapas que describen os procesos de conquista e repoboación cristiás na Península Ibérica.	CSC CAA	EOE		Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%
					XHB3.10.2. Explica a importancia do Camiño de Santiago.	CSC CCEC CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios
I	B3.11. Expansión comercial europea e recuperación das cidades. Crise da baixa Idade Media: a 'Peste Negra' e as súas consecuencias.	B3.11. Entender o concepto de crise e as súas consecuencias económicas e sociais.	XHB3.11.1. Comprende o impacto dunha crise demográfica	CSC	EOE		Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%

	Xeografía e Historia. 1º ciclo de ESO. 2º curso							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Ferramentas de avaliacion	Criterios de cualificacion
				e económica nas sociedades medievais europeas.				
I h n ñ	B3.12. Arte románica, gótica e islámica.	B3.12. Comprender as características e as funcións da arte na Idade Media.	XHB3.12.1. Describe características da arte románica, gótica e islámica.	CSC CCEC CCL	CL	Exames Traballos Caderno Exercicios	50% 40% 10% 10%	

3º de ESO

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación
	Bloque 1. Comunicación oral: escutar e falar						
h m	B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: persoal, educativo ou escolar, e social.	B1.1. Escutar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	LCLB1.1.1. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.1.2. Comprende o sentido global de textos publicitarios, informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación, distinguindo a información da persuasión na publicidade e a información da opinión en noticias, reportaxes, etc., identificando as estratexias de enfatización e de expansión.	CSC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.1.3. Resume textos, de forma oral, recollendo as ideas principais e integrándoas con claridade en oracións que se relacionen lóxicamente e semanticamente.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
						Trabos individuales o en grupo... Participación activa, traballo diario	30%	
hm	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	B1.2. Escoitar de xeito activo, comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	LCLB1.2.1. Anticipa ideas e infre datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales	50%	
			LCLB1.2.2. Interpreta e valora aspectos concretos do contido e da estrutura de textos narrativos, descriptivos, expositivos, argumentativos e instrutivos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.			Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, traballo diario	20% 30%	
hm	B1.3. Observación, reflexión, comprensión e valoración do sentido global dos debates, os coloquios e as conversas espontáneas, da intención comunicativa de cada interlocutor/a, e aplicación das normas básicas que os regulan.	B1.3. Escoitar de xeito activo e comprender o sentido global de textos orais.	LCLB1.3.1. Escoita, observa e explica o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información salientable, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os intercambios	CSC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, traballo diario	50% 20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación
			comunicativos espontáneos.			Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
h	B1.4. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a producción e a avaliación de textos orais. Aspectos verbais e non verbais.	B1.4. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia e a cohesión do contido das producións orais propias e alleas, así como os aspectos prosódicos e os elementos non verbais (acenos, movementos, ollada, etc.).	LCLB1.4.1. Coñece o proceso de producción de discursos orais valorando a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
			LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos, da lingua xe non verbal, da xestión de tempos e do emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	CD	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20% 30%
g h	B1.5. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público: planificación do discurso, prácticas orais formais e informais, e avaliación progresiva.	B1.5. Aprender a falar en público, en situacións formais e informais, de xeito individual ou en grupo.	LCLB1.5.1. Realiza presentacións orais.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación
			LCLB1.5.2. Organiza o contido e elabora guións previos á intervención oral formal, seleccionando a idea central e o momento en que vai ser presentada ao seu auditorio, así como as ideas secundarias e os exemplos que van apoiar o seu desenvolvemento.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.5.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.5.4. Pronuncia con corrección e claridade, modulando e adaptando a súa mensaxe á finalidade da práctica oral.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
			LCLB1.5.5. Avalía, por medio de guías, as producións propias e alleas, mellorando progresivamente as súas prácticas discursivas.	CAA	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30% 50% 20%	
			LCLB1.6.1. Participa activamente en debates e coloquios escolares respectando as regras de interacción, intervención e cortesía que os regulan, manifestando as súas opinións e respectando as opinións das demais persoas.	CSC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30% 50% 20%	
a d g	B1.6. Participación en debates, coloquios e conversas espontáneas respectando as normas básicas de interacción, intervención e cortesía que regulan estas prácticas orais.	B1.6. Participar e valorar a intervención en debates, coloquios e conversas espontáneas.	LCLB1.6.2. Avalía as intervencións propias e alleas.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50% 20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
						Trabos individuales o en grupo... Participación activa, traballo diario	30%	
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir						CL EOE CA TIC ECC	
b h	B2.1. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias necesarias para a comprensión de textos escritos.	B2.1. Aplicar estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos.	LCLB2.1.1. Pon en práctica diferentes estratexias de lectura en función do obxectivo e o tipo de texto.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, traballo diario	50% 20% 30%	
			LCLB2.1.2. Fai inferencias e hipóteses sobre o sentido dunha frase ou dun texto que conteña matices semánticos e que favorezan a construcción do significado global e a avaliación crítica.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, traballo diario	50% 20% 30%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
				LCLB2.1.3. Avalía o seu proceso de comprensión de lectura usando fichas sinxelas de autoavaliación.	CAA	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
h l	B2.2. Lectura, comprensión e interpretación de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos.	B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos en diferentes formatos e soportes.	LCLB2.2.1. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos escritos propios do ámbito persoal e familiar, educativo ou escolar, e social (medios de comunicación), identificando a tipoloxía textual seleccionada, a organización do contido, as marcas lingüísticas e o formato utilizado.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
				LCLB2.2.2. Recoñece e expresa o tema e a intención comunicativa de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados identificando a tipoloxía textual seleccionada, as marcas lingüísticas e a organización do contido.	CCEC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
a c h	B2.3. Actitude progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura organizando razoadamente as ideas e expónndoas, respectando as ideas das demais persoas.	B2.3. Manifestar unha actitude crítica ante a lectura de calquera tipo de textos a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando en todo momento as opinións das demais persoas.	LCLB2.3.1. Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
			LCLB2.3.2. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado dun texto.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
			LCLB2.3.3. Respecta as opinións das demais persoas.	CSC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
b e h	B2.4. Utilización progresivamente autónoma da biblioteca escolar e das tecnoloxías da información e da comunicación como fonte de obtención de información. Educación para o uso, o tratamento e a producción de información.	B2.4. Procurar e manexar información, na biblioteca e noutras fontes, en papel ou dixital, para integrala nun proceso de aprendizaxe continua.	LCLB2.4.1. Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, e integra os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	CD	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
e g h	B2.5. Coñecemento e uso das técnicas e estratexias para a producción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión do texto. A escritura como proceso.	B2.5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	LCLB2.5.1. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas e estrutura) ou a forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación), e avalia a súa propia producción escrita ou a dos seus compañeiros e das súas compañeiras.	CAA	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
			LCLB2.5.2. Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliación da producción escrita e axustándose ás normas ortográficas e gramaticais que permiten unha comunicación fluida.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
g h l	<p>B2.6. Produción de textos escritos e audiovisuais relacionados co ámbito persoal, educativo ou escolar, e social.</p> <p>B2.7. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descritivos, instrutivos, expositivos e argumentativos e escritura de textos dialogados.</p>	<p>B2.6. Escribir textos en diferentes soportes e formatos, en relación co ámbito de uso.</p>	LCLB2.6.1. Escribe textos argumentativos con diferente organización secuencial, incorporando diversos tipos de argumento, imitando textos modelo.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
			LCLB2.6.2. Utiliza variados organizadores textuais nas exposicións e nas argumentacións.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
			LCLB2.6.3. Resume textos xeneralizando termos que teñen trazos en común, globalizando a información e integrándoa en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente, evitando parafrasear o texto resumido.	CAA	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
g h l	B2.8. Interese crecente pola composición escrita como fonte de información e aprendizaxe e como xeito de comunicar sentimientos, experiencias, coñecementos e emocións.	B2.7. Valorar a importancia da escritura como ferramenta de adquisición das aprendizaxes e como estímulo do desenvolvemento persoal.	LCLB2.7.1. Produce textos diversos reconhecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.	CMCCT	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
			LCLB2.7.2. Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e reconoce a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exactitude e precisión.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
			LCLB2.7.3. Valora e incorpora progresivamente unha actitude creativa ante a escritura.	CCEC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
			LCLB2.7.4. Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.	CD CSC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
	Bloque 3. Coñecemento da lingua						CL EOE CA TIC ECC	
b h	B3.1. Recoñecemento, uso e explicación das categorías gramaticais: substantivo, adjetivo, determinante, pronom, verbo, adverbio, preposición, conxunción e interxección. B3.2. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elas para conseguir unha comunicación eficaz.	B3.1. Aplicar os coñecementos sobre a lingua e as súas normas de uso para resolver problemas de comprensión de textos orais e escritos, e para a composición e a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos, utilizando a terminoloxía gramatical necesaria para a explicación dos usos da lingua.	LCLB3.1.1. Recoñece e explica o uso das categorías gramaticais nos textos e utiliza este coñecemento para corrixir errores de concordancia en textos propios e alleos.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
			LCLB3.1.2. Recoñece e corrixe errores ortográficos e gramaticais en textos propios e alleos, aplicando os coñecementos adquiridos para mellorar a	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50% 20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
			producción de textos nas súas producións orais, escritas e audiovisuais.			Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%	
h	B3.3. Recoñecemento, uso e explicación dos elementos constitutivos da palabra. Procedementos para formar palabras.	B3.2. Recoñecer e analizar a estrutura das palabras pertencentes ás diversas categorías gramaticais, distinguindo as flexivas das non flexivas.	LCLB3.2.1. Recoñece e explica os elementos constitutivos da palabra (raíz e afixos), e aplica este coñecemento á mellora da comprensión de textos escritos e ao enriquecemento do seu vocabulario activo.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%	
			LCLB3.2.2. Explica os procedementos de formación de palabras, distinguindo as compostas, as derivadas, as siglas e os acrónimos.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%	
h	B3.4. Recoñecemento, identificación e explicación do uso dos grupos de palabras (nominal, adxectival, preposicional, verbal e adverbial) e das relacóns que se establecen entre os elementos que os conforman no marco da oración simple.	B3.3. Observar, recoñecer e explicar os usos dos grupos nominais, adxectivais, verbais, preposicionais e adverbiais dentro do marco da oración simple.	LCLB3.3.1. Identifica os grupos de palabras en frases e textos, diferenciando a palabra nuclear do resto de palabras que o forman, e explica o seu	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50%	
							20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
			causa).			Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%	
			LCLB3.4.3. Amplía oracións nun texto usando diferentes grupos de palabras, utilizando os nexos adecuados e creando oracións novas con sentido completo.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50%	
						Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%	
a	B3.6. Recoñecemento, uso e explicación dos conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	B3.5. Identificar os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna presentes nos textos, recoñecendo a súa función na organización do contido do discurso.	LCLB3.5.1. Recoñece, usa e explica os conectores textuais (de adición, contraste e explicación) e os principais mecanismos de referencia interna, gramaticais (substitucións pronominais) e léxicos (elipse e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos), valorando a súa función na organización do contido do texto.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50%	
						Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%	
a h	B3.7. Recoñecemento, uso e explicación dos recursos de modalización en función da persoa que fala ou escribe. Expresión da obxectividade e a subxectividade a través das modalidades oracionais e as referencias internas ao emisor e ao receptor nos textos.	B3.6. Identificar a intención comunicativa da persoa que fala ou escribe.	LCLB3.6.1. Identifica e usa en textos orais ou escritos as formas lingüísticas que fan referencia ao emisor e ao receptor ou á audiencia (persoa gramatical, uso de	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias	50%	
							20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
			pronomes, suxeito axente ou paciente, oracións impersonais, etc.).			e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%	
a h	B3.8. Explicación progresiva da coherencia do discurso, tendo en conta as relacións gramaticais e léxicas que se establecen no interior do texto e a súa relación co contexto.	B3.7. Interpretar adecuadamente os discursos orais e escritos tendo en conta os elementos lingüísticos, as relacións gramaticais e léxicas, a estrutura e a disposición dos contidos en función da intención comunicativa.	LCLB3.7.1. Recoñece a coherencia dun discurso atendendo á intención comunicativa do emisor, identificando a estrutura e a disposición de contidos.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%	
			LCLB3.7.2. Identifica estruturas textuais (narración, descripción, explicación e diálogo), explica os mecanismos lingüísticos que as diferencian e aplica os coñecementos adquiridos na producción e na mellora de textos propios e alleos.	CCEC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%	
a h l	B3.9. Coñecemento das orixes históricas da realidade plurilingüe de España, e valoración como fonte de enriquecemento persoal e como mostra da riqueza do noso patrimonio histórico e cultural.	B3.8. Coñecer a realidade plurilingüe de España, a distribución xeográfica das súas linguas e dos dialectos, as súas orixes históricas e algúns dos seus trazos diferenciais.	LCLB3.8.1. Localiza nun mapa as linguas de España e explica algunha das súas características diferenciais, comparando	CSC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias	50%	
							20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
			varios textos, recoñece as súas orixes históricas e describe algúns dos seus trazos diferenciais.			e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%	
			LCLB3.8.2. Recoñece as variedades xeográficas do castelán dentro e fóra de España.	CSC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
i	B3.10. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	LCLB3.9.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
g h	B3.11. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.10. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar	LCLB3.10.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da	CAA	CL EOE CA	Probas Escritas y orales	50%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe		Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación
		problemas de comprensión e para a producción de textos.	palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.			TIC ECC	Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabais individuais o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20% 30%
	Bloque 4. Educación literaria							CL EOE CA TIC ECC
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.1. Ler fragmentos ou obras da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás súas afeccións, amosando interese pola lectura.	LCLB4.1.1. Valora alguma das obras de lectura libre, resumindo o contido, explicando os aspectos que máis chamaron a súa atención e o que a lectura lle achegou como experiencia persoal.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabais individuais o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.2. Favorecer a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil, próximas aos propios gustos e ás propias afeccións, contribuíndo á formación da personalidade literaria.	LCLB4.2.1. Desenvolve progresivamente o seu propio criterio estético persegundo como única finalidade o pracer pola lectura.	CCEC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabais individuais o en	50% 20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
						grupo... Participación activa, trabajo diario	30%	
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.3. Promover a reflexión sobre a conexión entre a literatura e o resto das artes (música, pintura, cine, etc.), como expresión do sentimento humano, analizando e relacionando obras literarias, musicais e arquitectónicas, e personaxes, temas, etc. de todas as épocas.	LCLB4.3.1. Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.	CSC	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%	
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses literarios, e a súa autonomía de lectura.	B4.4. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaginarios.	LCLB4.4.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as. LCLB4.4.2. Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polo alumnado, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	CCL CSC CSIEE	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo...	50% 20% 30% 50% 20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
						grupo... Participación activa, trabajo diario	30%	
h l n c	B4.2. Aproximación aos xéneros literarios e ás obras más representativas da literatura española da Idade Media ao Século de Ouro a través da lectura e explicación de fragmentos significativos e, de ser o caso, textos completos. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etc.	B4.5. Comprender textos literarios representativos da literatura da Idade Media ao Século de Ouro reconhecendo a intención do/da autor/a, relacionando o seu contido e a súa forma cos contextos socioculturais e literarios da época, identificando o tema, reconhecendo a evolución dalgúns tópicos e formas literarias, e expresando esa relación con xuízos persoais razoados.	LCLB4.5.1. Le e comprende unha selección de textos literarios, en versión orixinal ou adaptados, e representativos da literatura da Idade Media ao Século de Ouro, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a lingua xe literaria.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50%	
			LCLB4.5.2. Expressa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o manteemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	CCEC	CL EOE CA TIC ECC	Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	20%	
h l n	B4.3. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos, utilizando as convencións formais do xénero e con intención lúdica e creativa.	B4.6. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	LCLB4.6.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	CCEC CCL	CL EOE CA TIC ECC	Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50%	
							20%	

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO						
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación
			LCLB4.6.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	CAA CCL	CL EOE CA TIC ECC	grupo... Participación activa, trabajo diario Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
e	B4.4. Consulta e utilización de fontes e recursos variados de información para a realización de traballos.	B4.7. Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas, para realizar un traballo educativo en soporte impreso ou dixital sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información.	LCLB4.7.1. Acheva nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias estudiadas, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	CSIEE CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB4.7.2. Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.	CD	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 3º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de Aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de Cualificación	
						grupo... Participación activa, trabajo diario	30%	

3º de ESO PMAR (ÁMBITO LINGÜÍSTICO SOCIAL)

O Ámbito Lingüístico Social do Programa de Mellora da Aprendizaxe e do Rendimento (PMAR) comprende as materias de Lingua Castelá e Literatura, Lingua e Literatura Galega e Xeografía e Historia. No decreto que regula o PMAR non hai ningunha especificación concreta canto ao currículo do Ámbito Lingüístico Social. Debido á esa falta de concreción e desenvolvemento da normativa referida aos Programas de Mellora da Aprendizaxe e do Rendimento, o Departamento de Lingua castelá e Literatura decidiu adaptar a programación do ámbito sociolingüístico do PDC de 3º curso. Esta programación didáctica está deseñada para evitar o fracaso escolar dun alumnado que presenta problemas de aprendizaxe, con baixos resultados académicos. O obxectivo fundamental é dar resposta ás súas necesidades educativas, cunha atención moi individualizada por parte da profesora. Trátase dun programa flexible, pois en función das carencias ou dificultades de cada alumno ou alumna iranse incorporando as adaptacións metodolóxicas oportunas, axeitadas a cada caso ou circunstancia, de maneira que todos acaden os obxectivos do ciclo desenvolvan as competencias básicas que lles permitan incorporarse a unha nova etapa da vida (social, académica ou profesional): comunicación lingüística, coñecemento e interacción co mundo físico, tratamiento da información e competencia dixital, competencia social e cidadá, cultural e artística, competencia en aprender a aprender e autonomía e iniciativa persoal.

ÁMBITO LINGÜÍSTICO SOCIAL (LINGUA CASTELÁ E LITERATURA). 3º ESO (PMAR)

3º ESO PMAR								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
Bloque 1. Comunicación								
h m	1. Lectura, comprensión e interpretación de textos seleccionados con relación ao eixe central da unidade, e expresión oral e escrita.	<ul style="list-style-type: none"> • Ler e comprender un texto relacionado co tema do eixe central da unidade, recoñecer a intención comunicativa, algúns elementos propios da súa tipoloxía, a mensaxe, axudándose da investigación, e • Le e comprende un texto relacionado co tema do eixe central da unidade, recoñecer a intención comunicativa, algúns elementos propios da súa tipoloxía, a mensaxe, axudándose da investigación, e • Le e comprende un texto relacionado co tema do eixe central da unidade, recoñecer a intención comunicativa, algúns elementos propios da súa tipoloxía, a mensaxe, axudándose da investigación, e			CCL CSC CAA CD CCEE	CL EOE CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50% 20%

2. A comunicación e os seus elementos. A linguaaxe verbal. A intención comunicativa e os tipos de textos. 3. A narración, o diálogo, a descripción, a exposición e a argumentación. Tipos de xéneros, estrutura do contido e escritura de textos de distinta tipoloxía.	<p>da investigación, e sintetizar as ideas principais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Producir textos escritos para expresar os seus sentimientos, comunicar as súas experiencias persoais, expoñer ideas e defender unha opinión. Producir textos orais para expoñer e compartir ideas ou defender unha opinión. Escoitar activamente as outras persoas, participar, respectar a quenda de palabra e opinar con criterio. Recoñecer a importancia da intención comunicativa para interpretar un texto e os elementos que constitúen un acto de comunicación. Coñecer o concepto de narración e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os seus elementos e a súa estrutura, e aplicar estes coñecementos para a creación de textos orais e escritos. Coñecer o concepto de diálogo e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os trazos do diálogo na creación de textos orais e escritos, e aprender a conversar e a escoitar. Coñecer o concepto de descripción e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, distinguir a descripción obxectiva da subxectiva e aplicar os seus coñecementos para a creación de textos descriptivos. Coñecer o concepto de exposición e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os trazos lingüísticos propios da exposición, así como a súa estrutura, e aplicar os seus coñecementos para a creación de textos expositivos. 	<p>sintetizar as ideas principais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Producir textos escritos para expresar os seus sentimientos, comunicar as súas experiencias persoais, expoñer ideas e defender unha opinión. Producir textos orais para expoñer e compartir ideas ou defender unha opinión. Escoita activamente as outras persoas, participar, respectar a quenda de palabra e opinar con criterio. Recoñece a importancia da intención comunicativa para interpretar un texto e os elementos que constitúen un acto de comunicación. Coñece o concepto de narración e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os seus elementos e a súa estrutura, e aplicar estes coñecementos para a creación de textos orais e escritos. Coñece o concepto de diálogo e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os trazos do diálogo na creación de textos orais e escritos, e aprender a conversar e a escoitar. Coñece o concepto de descripción e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, distinguir a descripción obxectiva da subxectiva e aplicar os seus coñecementos para a creación de textos descriptivos. Coñece o concepto de exposición e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os trazos lingüísticos propios da exposición, así como a súa estrutura, e aplicar os seus coñecementos para a creación de textos expositivos. Coñece o concepto de argumentación e recoñecer en textos dados a intención 	<p>tipoloxía, a mensaxe, axudándose da investigación, e sintetizar as ideas principais.</p> <ul style="list-style-type: none"> Producir textos escritos para expresar os seus sentimientos, comunicar as súas experiencias persoais, expoñer ideas e defender unha opinión. Producir textos orais para expoñer e compartir ideas ou defender unha opinión. Escoita activamente as outras persoas, participa, respecta a quenda de palabra e opinar con criterio. Recoñece a importancia da intención comunicativa para interpretar un texto e os elementos que constitúen un acto de comunicación. Coñece o concepto de narración e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os seus elementos e a súa estrutura, e aplicar estes coñecementos para a creación de textos orais e escritos. Coñece o concepto de diálogo e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os trazos do diálogo na creación de textos orais e escritos, e aprender a conversar e a escoitar. Coñece o concepto de descripción e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, distinguir a descripción obxectiva da subxectiva e aplicar os seus coñecementos para a creación de textos descriptivos. Coñece o concepto de exposición e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os trazos lingüísticos propios da exposición, así como a súa estrutura, e aplicar os seus coñecementos para a creación de textos expositivos. Coñece o concepto de argumentación e recoñecer en textos dados a intención 	<p>Trabos individuais o en grupo... Participación activa, traballo diario</p>	30%

	<ul style="list-style-type: none"> Coñecer o concepto de argumentación e recoñecer en textos dados a intención comunicativa, os trazos lingüísticos propios da argumentación, así como a súa estrutura, e aplicar os seus coñecementos para a creación de textos argumentativos. 	<p>comunicativa, os trazos lingüísticos propios da argumentación, así como a súa estrutura, e aplicar os seus coñecementos para a creación de textos argumentativos.</p> <ul style="list-style-type: none"> Coñece o concepto de exposición e recoñecer en textos dados a intención comunicativa. Coñece o concepto de argumentación e recoñecer en textos dados a intención. 		
Bloque 2. Lingua e Literatura Galega				

	<p>1. Tipos de palabras. Clasificación das palabras polo seu significado e pola súa forma. O substantivo: o xénero e o número. Clasificación semántica dos substantivos. O adjetivo: graos do adjetivo.</p> <p>2. Os determinantes: artigos e outros determinantes.</p> <p>3. O pronom personal tónico. O pronom personal átono. Colocación do pronom átono.</p> <p>4. O verbo. O modo e o tempo. As alternancias vocálicas. Os verbos irregulares. Formas nominais do verbo. O infinitivo conjugado. As perifrases verbais.</p> <p>5. Preposicóns e locucións preposicionais. Adverbios e locucións adverbiais. Conxuncións e locucións conjuntivas. As interxeccións.</p> <p>6. O alfabeto. Os fonemas vocálicos. A sílaba. Ditongos, tritongos e hiatos. Acentuación ortográfica e til diacrítico. Uso das grafías b/v, c/z/q, uso de h. Uso de c, cc, ct. Uso de r e rr. Uso de x. Puntuación: o punto, o punto e coma, os dous puntos, a coma.</p> <p>7. A formación de palabras: lexemas e morfemas. Tipos de morfemas. Clases de palabras segundo a súa morfoloxía: simples, derivadas, compostas e parásintéticas. As familias léxicas. Voces patrimoniais, semicultismos, cultismos e neo-loxismos.</p> <p>8. Lingus en contacto: os prexuízos lingüísticos. A lusofonía.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Distinguir categorías gramaticais en enunciados e en textos, reconhecendo os seus valores significativos, a concordancia entre substantivo e adjetivo, a deíxe de determinantes e pronomes, a morfoloxía verbal, as classes de adverbios, a distinción entre preposicóns e conxuncións, a expresividade das interxeccións e algumas locucións de uso común. Manexar o dicionario con soltura para buscar o significado e a orixe das palabras, e interpretar correctamente toda a información gramatical que se dá sobre as palabras. Coñecer a procedencia dalgunhas palabras, así como a súa formación en lexemas, morfemas derivativos e morfemas flexivos que achegan información do xénero e do número. Coñecer e detectar os prexuízos lingüísticos co fin de valorar a diversidade lingüística e, concretamente, o uso do galego como lingua propia de Galicia. Coñece as regras ortográficas básicas –letras e grafías, acentuación, signos de puntuación– para aplicalas en todos os seus escritos de ámbito académico e persoal. Valora a correcta ortografía, revisa os seus escritos e presentalos con pulcritude e esmero. Valora a creación literaria como manifestación da sensibilidade artística e dos sentimientos, e como desenvolvemento da imaxinación. Coñece a historia da literatura galega dende a Idade Media ata o Rexurdimento, os seus principais autores e autoras e as súas obras. Le e comprende textos do período literario estudiado. Gozar lendo e interesarse por outras lecturas opcionais propostas. 	<p>CCL CSC</p> <p>CAA CD CCEE</p> <p>Lecturas Obrigatorias e optativas...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo...</p> <p>Participación activa, trabajo diario</p>	<p>Probas Escritas y orales</p>	<p>50%</p> <p>20%</p> <p>30%</p>
--	--	---	--	---------------------------------	----------------------------------

	propostas.			CCL	CL EOE CA ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50%
							20%

Bloque 3. Ciencias Sociais							
h m	Xeografía <p>1. O estudo, a distribución e a evolución da poboación. Os movementos migratorios actuais.</p> <p>2. A actividade económica, os sistemas económicos e o desenvolvemento sostible</p> <p>3. As actividades do sector primario. Paisaxes agrarias.</p> <p>4. As actividades do sector secundario. Industria e construcción.</p> <p>5. As actividades do sector terciario: comercio, transporte e turismo.</p> <p>6. Desigualdades sociais e económicas: IDH, áreas xeopolíticas, débeda externa, confl</p> Historia <p>7. A Idade Moderna, o humanismo e o Renacemento italiano.</p> <p>8. As grandes expedicións xeográficas: Castela e Portugal. Conquista e colonización de América.</p> <p>9. As monarquías modernas: autoritarismo e reinado dos Reis Católicos.</p> <p>10. A monarquía dos Austrías: Carlos I e Filipe II. A Reforma protestante e a Contrarreforma.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Explicar todos os indicadores relacionados co estudo da poboación. • Analizar a distribución da poboación e os seus condicionantes. • Coñecer a evolución da poboación: ciclos demográficos. • Expoñer os trazos característicos dos movementos migratorios actuais. • Coñecer os elementos e factores da actividade económica, e analizar as características de varios sistemas económicos. • Interpretar a idea de desenvolvemento sostible e as súas implicacións. • Identificar as actividades económicas do sector primario. • Definir e clasificar as actividades do sector secundario. • Explicar as características e a localización dos recursos minerais e das fontes de enerxía. • Identificar os trazos principais da actividade industrial e diferenciar as principais áreas industriais do mundo, así como as súas características. • Explicar en que consiste a deslocalización industrial. • Entender a importancia de alcanzar un modelo industrial sostible. • Comprende a importancia do sector da construcción. • Define clasifica e valora a importancia das actividades do sector terciario. • Explica que é a actividade 	<ul style="list-style-type: none"> • Explica todos os indicadores relacionados co estudo da poboación. • Analiza a distribución da poboación e os seus condicionantes. • Coñece a evolución da poboación: ciclos demográficos. • Expón os trazos característicos dos movementos migratorios actuais. • Coñece os elementos e factores da actividade económica, e analizar as características de varios sistemas económicos. • Interpreta a idea de desenvolvemento sostible e as súas implicacións. • Identifica as actividades económicas do sector primario. • Define e clasifica as actividades do sector secundario. • Explica as características e a localización dos recursos minerais e das fontes de enerxía. • Identifica os trazos principais da actividade industrial e diferenciar as principais áreas industriais do mundo, así como as súas características.. • Entende a importancia de alcanzar un modelo industrial sostible. • Comprende a importancia do sector da construcción. • Comprende a importancia do sector terciario. • Explica que é a actividade 	CAA CD CSC CEC	CL EOE CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabo diario	50%

11. O século XVII en Europa: as monarquías absolutas e parlamentarias. A guerra dos Trinta Anos. O século XVII en España: a Austria menor. Galicia na época dos Austrias.	<p>sostible.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comprender a importancia do sector da construcción. • Definir, clasificar e valorar a importancia das actividades do sector terciario. • Explicar que é a actividade comercial, os tipos de comercio que existen e enumerar os bloques comerciais. • Comprender as vantaxes e inconvenientes dos diferentes medios de transporte. • Coñecer as características da actividade turística, así como o seu impacto ambiental. • Identificar as desigualdades sociais e económicas. • Analizar as áreas en conflito. • Expoñer as medidas para erradicar as desigualdades. • Recoñecer a Idade Moderna e as súas características demográficas, económicas, sociais e políticas. • Definir o humanismo e identificar as súas características e a sua difusión. • Explicar a arte renacentista e identificar as súas etapas, artistas e obras. • Comprender as causas que propiciaron as grandes expedicións xeográficas e coñecer os antecedentes. • Coñecer os principais navegantes portugueses e casteláns dos séculos XV e XVI, así como as súas expedicións, conquistas e consecuencias. • Entender as consecuencias dos grandes descubrimientos. • Recoñecer os trazos característicos das monarquías da Idade Moderna. 	<p>comercial.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Define clasifica e valora a importancia das actividades do sector terciario. • Explica que é a actividade comercial, os tipos de comercio que existen e enumerar os bloques comerciais. • Comprende as vantaxes e inconvenientes dos diferentes medios de transporte. • Coñece as características da actividade turística, así como o seu impacto ambiental. • Identifica as desigualdades sociais e económicas.. • Recoñece a Idade Moderna e algunas das súas características demográficas, económicas, sociais e políticas. • Define o humanismo e • Expó as medidas para erradicar as desigualdades. • Recoñece a Idade Moderna e as súas características demográficas, económicas, sociais e políticas. • Define o humanismo e identificar as súas características e a sua difusión. • Explica a arte renacentista e identificar as súas etapas, artistas e obras. • Comprende as causas que propiciaron as grandes expedicións xeográficas e coñecer os antecedentes. • Coñece os principais navegantes portugueses e casteláns dos séculos XV e XVI, así como as súas expedicións, conquistas e consecuencias. • Entende as consecuencias dos grandes descubrimientos. • Analiza o reinado dos Reis Católicos como etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna. • Entende os procesos de colonización e conquista de América e as súas consecuencias. • Analiza o reinado dos Reis Católicos como etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna. • Entende os procesos de colonización e conquista de América
12. O Barroco en Italia, España e o resto de Europa.		

	<p>Idade Moderna.</p> <ul style="list-style-type: none"> Analizar o reinado dos Reis Católicos como etapa de transición entre a Idade Media e a Idade Moderna. Entender os procesos de colonización e conquista de América e as súas consecuencias. Explicar as características dos reinados dos Austrias no século XVI en España. Analizar as causas e consecuencias da Reforma protestante e da Contrarreforma católica. Coñecer as circunstancias demográficas, sociais, económicas e políticas da Europa do século XVII. Recoñecer as características políticas, sociais e económicas dos reinados da Austria menor. Coñecer a importancia de científicos, filósofos e institucións culturais do século XVII. Distinguir as características da arte barroca. Utilizar o vocabulario histórico con precisión, inseríndo no contexto adecuado. 	<p>e as súas consecuencias.</p> <ul style="list-style-type: none"> Explica as características dos reinados dos Austrias no século XVI en España. Analiza as causas e consecuencias da Reforma protestante e da Contrarreforma católica. Coñece as circunstancias demográficas, sociais, económicas e políticas da Europa do século XVII. Recoñece as características políticas, sociais e económicas dos reinados da Austria menor. Coñece a importancia de científicos, filósofos e institucións culturais do século XVII. 		
--	---	--	--	--

Bloque 5. Lingua Castelá e Literatura									
h m	1. As categorías gramaticais: substantivo, adjetivo, verbo, adverbio, pronome, determinante,	• Distinguir categorías gramaticais en enunciados e en textos, reconociendo os seus valores significativos, a concordancia entre substantivo e adjetivo, a	• Distingue categorías gramaticais en enunciados e en textos.	• Identifica a categoría gramatical do núcleo dun sintagma para reconoñer de que clase é.	• Distingue categorías gramaticais en enunciados e en textos.	CCL CAA CD CSC CCEC	CL EOE CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50% 20%

<p>preposiciones, conjuncions, locuções.</p> <p>2. Os sintagmas e os seus constituyentes. A estrutura oracional: o suxeito, a impersonalidade e o predicado.</p> <p>3. A oración como unidade semántica. A creación coherente de oracións compostas.</p> <p>4. O texto como unidade lingüística: a intención comunicativa, o contexto, o sentido, a coherencia, a cohesión e a adecuación.</p> <p>5. A orixe, a formación e o significado das palabras. O manexo do diccionario.</p> <p>6. A situación lingüística actual española: linguas e dialectos.</p> <p>7. As variedades xeográficas, situacionais e sociais da lingua española.</p> <p>8. A correspondencia entre grafías e fonemas. A entoación. A escritura de siglas, acrónimos, abreviaturas e símbolos. O uso do til. A ortografía das letras. Os signos de puntuación.</p> <p>9. A literatura como acto de comunicación.</p> <p>10. A literatura do Século de Ouro. O Barroco español.</p> <p>11. A literatura renacentista: formas e temas. A narrativa, a poesía e o teatro no Renacemento.</p>	<p>deixe de determinantes e pronomes, a morfoloxía verbal, as clases de adverbios, a distinción entre preposiciones e conjuncions, a expresividade das interxeccións e algunas locuções de uso común.</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificar a categoría gramatical do núcleo dun sintagma para recoñecer de que clase é. Recoñecer os constituyentes dun sintagma nominal, adjetival e adverbial, e identificar en oracións o sintagma verbal. Identificar a formación dunha oración en sintagmas e nos seus constituyentes mínimos: suxeito e predicado. Identificar dous predicados nun enunciado para recoñecer oracións compostas e en textos dados. Identificar a formación dunha oración en sintagmas e nos seus constituyentes mínimos: suxeito e predicado, e intuir casos de impersonalidade; clasificar oracións pola actitude do emisor. Recoñecer os valores semánticos nunha oración. Identificar dous predicados nun enunciado para recoñecer oracións compostas e en textos dados. Distinguir semanticamente diferentes clases de oracións compostas, recoñecer os seus nexos e o uso de signos de puntuación na xustaposición. Recoñecer a importancia do contexto e da intención comunicativa do emisor para captar o sentido dun texto, e analizar a coherencia, a cohesión e a adecuación en textos dados. Manexar o diccionario con soltura 	<ul style="list-style-type: none"> Recoñece os constituyentes dun sintagma nominal, adjetival e adverbial, e identificar en oracións o sintagma verbal. Identifica a formación dunha oración en sintagmas e nos seus constituyentes mínimos: suxeito e predicado. Identifica a formación dunha oración en sintagmas e nos seus constituyentes mínimos: suxeito e predicado. Recoñece a importancia do contexto e da intención comunicativa do emisor para captar o sentido dun texto. Manexa o diccionario con soltura para buscar o significado e a orixe das palabras. Coñece a procedencia dalgunhas palabras, así como a súa formación en lexemas, morfemas derivativos e morfemas gramaticais que achegan información do xénero e do número, en siglas e en acrónimos. Distingue casos de sinonimia e antonimia, de polisemia e homonimia e de monosemia e polisemia en pares de palabras, en enunciados e en textos. Coñece en que lugares concretos se falan as diferentes linguas e dialectos españoles. Coñece algúns trazos da variedade xeográfica do español de América. Valora a pluralidade lingüística como enriquecemento cultural e patrimonial español. 	<p>sintagma para recoñecer de que clase é.</p> <p>Recoñece os constituyentes dun sintagma nominal, adjetival e adverbial, e identificar en oracións o sintagma verbal.</p> <p>Identifica a formación dunha oración en sintagmas e nos seus constituyentes mínimos: suxeito e predicado.</p> <p>Identifica a formación dunha oración en sintagmas e nos seus constituyentes mínimos: suxeito e predicado.</p> <p>Recoñece a importancia do contexto e da intención comunicativa do emisor para captar o sentido dun texto.</p> <p>Manexa o diccionario con soltura para buscar o significado e a orixe das palabras.</p> <p>Coñece a procedencia dalgunhas palabras, así como a súa formación en lexemas, morfemas derivativos e morfemas gramaticais que achegan información do xénero e do número, en siglas e en acrónimos.</p> <p>Distingue casos de sinonimia e antonimia, de polisemia e homonimia e de monosemia e polisemia en pares de palabras, en enunciados e en textos.</p>	<p>Trabos individuales o en grupo... Participación activa, traballo diario</p>	30%

12. Miguel de Cervantes: vida e obra. *Don Quijote de la Mancha*.

13. A literatura barroca: Luís de Góngora, Francisco de Quevedo, Lope de Vega. A lírica, a narrativa e o teatro no Barroco.

para buscar o significado e a orixe das palabras, e interpretar correctamente toda a información gramatical que se dá sobre as palabras.

- Coñecer a procedencia dalgunhas palabras, así como a súa formación en lexemas, morfemas derivativos e morfemas gramaticais que achegan información do xénero e do número, en siglas e en acrónimos.
- Distinguir casos de sinonimia e antonimia, de polisemia e homonimia e de monosemia e polisemia en pares de palabras, en enunciados e en textos.
- Interpretar os dereitos e deberes constitucionais sobre as linguas de España.
- Coñecer en que lugares concretos se falan as diferentes linguas e dialectos españois, e recoñecer en textos dados algunas das súas peculiaridades fónicas, morfolóxicas e semánticas.
- Coñecer algúns trazos da variedade xeográfica do español de América e dos usos da lingua en distintas situacions e ámbitos sociais.
- Valorar a pluralidade lingüística como enriquecemento cultural e patrimonial español.
- Coñecer as regras ortográficas básicas –tiles, letras, signos de
- Coñece as regras ortográficas básicas –tiles, letras, signos de puntuación e escritura de siglas, acrónimos, abreviaturas e símbolos.
- Valora a correcta ortografía, revisa os seus escritos e presentalos con pulcritude e esmero.
- Recoñece as formas e temas fundamentais da literatura renacentista nos seus distintos xéneros literarios: narrativo, lírico e dramático.
- Coñece as principais obras narrativas do Renacemento.
- Comprende a importancia do *Lazarillo de Tormes* na historia da literatura española.
- Analiza a poesía (Garcilaso de la Vega, Fray Luis de León, San Juan de la Cruz) e o teatro renacentistas.
- Analiza a vida e a obra de Miguel de Cervantes, con especial atención á súa obra narrativa e sobre todo a *Don Quijote de la Mancha*.
- Coñece as principais formas, temas e trazos de estilo da literatura barroca (poesía, narrativa e teatro) con especial atención a Luis de Góngora, Francisco de Quevedo, Lope de Vega, María Zayas e Calderón de la Barca.

de monosemia e polisemia en pares de palabras, en enunciados e en textos.

- Coñece en que lugares concretos se falan as diferentes linguas e dialectos españois.

• Coñece algúns trazos da variedade xeográfica do español de América.

- Valora a pluralidade lingüística como enriquecemento cultural e patrimonial español.

• Coñece as regras ortográficas básicas –tiles, letras, signos de puntuación e escritura de siglas, acrónimos, abreviaturas e símbolos.

- Valora a correcta ortografía, revisa os seus escritos e presentalos con pulcritude e esmero.

• Coñece as principais obras narrativas do Renacemento.

- Comprende a importancia do *Lazarillo de Tormes* na historia da literatura española.

• Analiza a poesía (Garcilaso de la Vega, Fray Luis de León, San Juan de la Cruz) e o teatro renacentistas.

- Analiza a vida e a obra de Miguel de

	<p>puntuación e escritura de siglas, acrónimos, abreviaturas e símbolos— para aplicalas en todos os seus escritos de ámbito académico e persoal.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valorar a correcta ortografía, revisar os seus escritos e presentalos con pulcritude e esmero. • Entender a literatura como un acto de comunicación, identificando os distintos elementos que forman parte do proceso comunicativo. • Coñecer o contexto socio-histórico e cultural da literatura do Século de Ouro, e máis concretamente do Barroco español. • Recoñecer as formas e temas fundamentais da literatura renacentista nos seus distintos xéneros literarios: narrativo, lírico e dramático. • Coñecer as principais obras narrativas do Renacemento. • Comprender a importancia do <i>Lazarillo de Tormes</i> na historia da literatura española, analizando o tema e a intencionalidade da obra, a estrutura e o xénero, así como a súa interpretación. • Analizar a poesía (Garcilaso de la Vega, Fray Luis de León, San Juan de la Cruz) e o teatro renacentistas. • Analizar a vida e a obra de Miguel de Cervantes, con especial atención á súa obra narrativa e sobre todo a <i>Don</i> 	<p>Cervantes, con especial atención á súa obra narrativa e sobre todo a <i>Don Quijote de la Mancha</i>.</p>	
--	---	--	--

	<p><i>Quijote de la Mancha.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Coñecer as principais formas, temas e trazos de estilo da literatura barroca (poesía, narrativa e teatro) con especial atención a Luis de Góngora, Francisco de Quevedo, Lope de Vega, María Zayas e Calderón de la Barca.			
--	--	--	--	--

Os contidos do Ámbito Lingüístico Social organizáranse nas seguintes unidades didácticas que aparecen no libro Programa de Mellora Ámbito Lingüístico e social, Editorial Xerais:

- U1. Palabras no aire.
- U2. Ponte ao día!
- U3. O mundo da imaxe.
- U4. A loita polos ideais.
- U5. O final dunha viaxe.
- U6. Cidadáns do mundo.

4º de ESO

Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO								
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
	Bloque 1. Comunicación oral: escutar e falar (Todas as avaliações)							
hm	B1.1. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación co ámbito de uso: persoal, educativo, social e laboral.	B1.1. Comprender, interpretar e valorar textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo ou escolar, e social.	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	LCLB1.1.1. Comprende o sentido global de textos orais propios dos ámbitos persoal, educativo e laboral, identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa do/da falante.	CCL	CL EOE CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.1.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	LCLB1.1.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	CCL	CL EOE TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.1.3. Retén información relevante e extrae informacóns concretas.	LCLB1.1.3. Retén información relevante e extrae informacóns concretas.	CCL	CL EOE CA ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
							en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
			LCLB1.1.4. Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.	LCLB1.1.4. Distingue as partes en que se estruturan as mensaxes orais e a relación entre discurso e contexto.	CCL	CL CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.1.5. Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.	LCLB1.1.5. Distingue entre información e opinión en mensaxes procedentes dos medios de comunicación, e entre información e persuasión en mensaxes publicitarias orais, identificando as estratexias de enfatización e expansión.	CSC	CL EOE CA ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.1.6. Segue e interpreta instrucións orais.	LCLB1.1.6. Segue e interpreta instrucións orais.	CCL	CL EOE CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
							en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
hm	B1.2. Comprensión, interpretación e valoración de textos orais en relación coa súa finalidade: textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos. Diálogo.	B1.2. Comprender, interpretar e valorar textos orais de diferente tipo.	LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descriptiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e reconhecendo a intención comunicativa do/da falante.	LCLB1.2.1. Comprende o sentido global de textos orais de intención narrativa, descriptiva, instrutiva, expositiva e argumentativa, identificando a estrutura e a información relevante, determinando o tema e reconhecendo a intención comunicativa do/da falante.	CCL	CL TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.2.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	LCLB1.2.2. Anticipa ideas e infire datos do emisor e do contido do texto, analizando fontes de procedencia non verbal.	CCL	CL EOE CA ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.2.3. Retén información relevante e extrae informacóns concretas.	LCLB1.2.3. Retén información relevante e extrae informacóns concretas.	CAA	CL CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB1.2.4. Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.	LCLB1.2.4. Interpreta e valora aspectos concretos do contido de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, emitindo xuízos razoados e relacionándoos con conceptos persoais, para xustificar un punto de vista particular.	CAA CCL	CL EOE CA TIC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
			LCLB1.2.5. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en diccionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	LCLB1.2.5. Utiliza progresivamente os instrumentos adecuados para localizar o significado de palabras ou enunciados descoñecidos (demanda axuda, busca en diccionarios, lembra o contexto en que aparece, etc.).	CD	CL EOE CA TIC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB1.2.6. Resume textos narrativos, descriptivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	LCLB1.2.6. Resume textos narrativos, descriptivos, expositivos e argumentativos de forma clara, recollendo as ideas principais e integrando a información en oracións que se relacionen loxicamente e semanticamente.	CAA	CL EOE CA IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
							en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
h	B1.3. Observación e comprensión do sentido global de debates, coloquios, entrevistas e conversas espontáneas, da intención comunicativa de cada interlocutor/a e aplicación das normas básicas que regulan a comunicación.	B1.3. Comprender o sentido global e a intención de textos orais.	LCLB1.3.1. Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos. LCLB1.3.2. Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas. LCLB1.3.3. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	LCLB1.3.1. Escoita, observa e interpreta o sentido global de debates, coloquios e conversas espontáneas identificando a información relevante, determinando o tema e recoñecendo a intención comunicativa e a postura de cada participante, así como as diferenzas formais e de contido que regulan os intercambios comunicativos formais e os espontáneos. LCLB1.3.2. Recoñece e explica as características da linguaxe conversacional (cooperación, espontaneidade, economía e subxectividade) nas conversas espontáneas. LCLB1.3.3. Observa e analiza as intervencións particulares de cada participante nun debate, coloquio ou conversa espontánea tendo en conta o ton empregado, a linguaxe que utiliza, o contido e o grao de respecto cara ás opinións das demais persoas.	CSC CCL	CL EOE CA TIC ECC CL CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50% 20% 30% 50% 20% 30% 50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
				contido e o grao de respeito cara ás opinións das demais persoas.			Trabos individuais o en grupo... Participación activa, traballo diario	30%
			LCLB1.3.4. Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.	LCLB1.3.4. Identifica o propósito, a tese e os argumentos das persoas participantes en debates, faladoiros e entrevistas procedentes dos medios de comunicación audiovisual, valorando de forma crítica aspectos concretos da súa forma e o seu contido.	CCL	CL EOE IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
			LCLB1.3.5. Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.	LCLB1.3.5. Recoñece e asume as regras de interacción, intervención e cortesía que regulan os debates e calquera intercambio comunicativo oral.	CSC	CL EOE CA TIC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	20%
							Trabos individuais o en grupo... Participación activa, traballo diario	30%
a d h	B1.4. Coñecemento e uso progresivamente autónomo das estratexias necesarias para a producción de textos orais.	B1.4. Recoñecer, interpretar e avaliar progresivamente as producións orais propias e alleas, así como os aspectos prosódicos e os elementos non verbais (xestos, movementos, ollada, etc.).	LCLB1.4.1. Coñece o proceso de producción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	LCLB1.4.1. Coñece o proceso de producción de discursos orais e valora a claridade expositiva, a adecuación, a coherencia do discurso e a cohesión dos contidos.	CCL	EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
							Trabos individuais o en grupo... Participación activa, traballo diario	20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	LCLB1.4.2. Recoñece a importancia dos aspectos prosódicos (entoación, pausas, ton, timbre, volume, etc.) a ollada, a colocación, a linguaxe corporal, a xestión de tempos e o emprego de axudas audiovisuais en calquera tipo de discurso.	CCL	CL CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	30%
			LCLB1.4.3. Recoñece os erros da producción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	LCLB1.4.3. Recoñece os erros da producción oral propia e allea a partir da práctica habitual da avaliación e autoavaliación, e propón solucións para melloralas.	CAA	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
a d h	B1.5. Valoración da lingua oral como instrumento de aprendizaxe, como medio para transmitir coñecementos, ideas e sentimento, e como ferramenta para regular a conduta.	B1.5. Valorar a lingua oral como instrumento de aprendizaxe, como medio para transmitir coñecementos, ideas e sentimento, e como ferramenta para regular a conduta.	LCLB1.5.1. Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimento, e para regular a conduta.	LCLB1.5.1. Utiliza e valora a lingua como un medio para adquirir, procesar e transmitir novos coñecementos, para expresar ideas e sentimento, e para regular a conduta.	CCL	CL CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
							Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabo diario	30%
g h	B1.6. Coñecemento, uso e aplicación das estratexias necesarias para falar en público e dos instrumentos de autoavaliación en prácticas orais formais ou informais.	B1.6. Aprender a falar en público, en situacóns formais ou informais, de xeito individual ou en grupo.	LCLB1.6.1. Realiza presentacóns orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacóns ou outros soportes dixitais.	LCLB1.6.1. Realiza presentacóns orais de forma individual ou en grupo, planificando o proceso de oralidade, organizando o contido, consultando fontes de información diversas, xestionando o tempo e transmitindo a información de xeito coherente, aproveitando vídeos, gravacóns ou outros soportes dixitais.	CD	CL EOE ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas...	50%
			LCLB1.6.2. Realiza intervencóns non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	LCLB1.6.2. Realiza intervencóns non planificadas, dentro da aula, analizando e comparando as similitudes e as diferenzas entre discursos formais e espontáneos.	CCL	CL EOE CA	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas...	20%
			LCLB1.6.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	LCLB1.6.3. Incorpora progresivamente palabras propias do nivel formal da lingua nas súas prácticas orais.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas...	30%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).	expresivas (incoherencias, repeticóns, ambigüidades, impropiedades léxicas, pobreza e repetición de conectores etc.).			Trabos individuales o en grupo... Participación activa, traballo diario	30%
a c d h	B1.7. Coñecemento, comparación, uso e valoración das normas de cortesía da comunicación oral que regulan as conversas espontáneas e outras prácticas discursivas orais propias dos medios de comunicación. Debate.	B1.7. Coñecer, comparar, usar e valorar as normas de cortesía nas intervencións orais propias da actividade educativa, tanto espontáneas como planificadas, e nas prácticas discursivas orais propias dos medios de comunicación.	LCLB1.7.1. Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.	LCLB1.7.1. Coñece, valora e aplica as normas que rexen a cortesía na comunicación oral.	CCL	EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas...	50%
			LCLB1.7.2. Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, reconéccendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.	LCLB1.7.2. Analiza criticamente debates e faladoiros procedentes dos medios de comunicación, reconéccendo neles a validez dos argumentos e valorando criticamente a súa forma e o seu contido.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas...	20%
			LCLB1.7.3. Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non discriminatoria.	LCLB1.7.3. Participa activamente nos debates escolares, respectando as regras de intervención, interacción e cortesía que os regulan, utilizando unha linguaxe non	CSC	CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas...	30% 50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
				discriminatoria.			Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
a d h m	B1.8. Creación de textos orais e audiovisuais que reproduzan situación reais ou imaxinarias de comunicación.	B1.8. Reproducir situacións reais ou imaxinarias de comunicación potenciando o desenvolvemento progresivo das habilidades sociais, a expresión verbal e non verbal, e a representación de realidades, sentimientos e emocións.	LCLB1.8.1. Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	LCLB1.8.1. Dramatiza e improvisa situacións reais ou imaxinarias de comunicación.	CCEC	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas... Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir (Todas as avaliacións)							
g h l	B2.1. Coñecemento e uso progresivo de técnicas e estratexias de comprensión escrita. B2.2. Lectura comprensiva, interpretación e valoración de textos escritos en relación cos ámbitos persoal, educativo, social e laboral. B2.3. Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.	B2.1. Aplicar diferentes estratexias de lectura comprensiva e crítica de textos	LCLB2.1.1. Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavalación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.	LCLB2.1.1. Comprende textos de diversa índole pondo en práctica diferentes estratexias de lectura e autoavalación da súa propia comprensión en función do obxectivo e o tipo de texto, actualizando coñecementos previos, traballando os erros de comprensión e construíndo o significado global do texto.	CCL	CL EOE ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas... Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB2.1.2. Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.	LCLB2.1.2. Localiza, relaciona e secuencia as informacións explícitas dos textos.	CCL	CL EOE	Probas Escritas y orales	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
				textos.		CA TIC ECC IEHM	Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
			LCLB2.1.3. Infire a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacóns entre elas.	LCLB2.1.3. Infire a información relevante dos textos, identificando a idea principal e as secundarias, e establecendo relacóns entre elas.	CMCCT	CL EOE ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
			LCLB2.1.4. Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.	LCLB2.1.4. Constrúe o significado global dun texto ou de frases do texto demostrando unha comprensión plena e detallada deste.	CCL	CL EOE CA ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
			LCLB2.1.5. Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e	LCLB2.1.5. Fai conexións entre un texto e o seu contexto, integrándoo e avaliándoo criticamente, e	CAA	CL EOE CA	Probas Escritas y orales	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			realizando hipóteses sobre el.	realizando hipóteses sobre el.	TIC ECC IEHM	Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%	
			LCLB2.1.6. Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e reconhecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exTrabajo diario e precisión.	LCLB2.1.6. Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e reconhecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exTrabajo diario e precisión.	CCL	CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
				LCLB2.1.6. Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e reconhecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exTrabajo diario e precisión.	LCLB2.1.6. Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e reconhecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exTrabajo diario e precisión.	CCL	CA TIC ECC IEHM	20%
				LCLB2.1.6. Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e reconhecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exTrabajo diario e precisión.	LCLB2.1.6. Comprende o significado de palabras propias do nivel culto da lingua que incorpora ao seu repertorio léxico, e reconhecendo a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse con exTrabajo diario e precisión.	CCL	CA TIC ECC IEHM	30%
b e h l	B2.1. Coñecemento e uso progresivo de técnicas e estratexias de comprensión escrita. B2.2. Lectura comprensiva, interpretación e valoración de textos escritos en relación cos ámbitos persoal, educativo, social e laboral. B2.3. Lectura, comprensión, interpretación e valoración de textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.	B2.2. Ler, comprender, interpretar e valorar textos escritos en diferentes soportes e formatos.	LCLB2.2.1. Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacóns con organizacóns, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.	LCLB2.2.1. Recoñece e expresa o tema, as ideas principais, a estrutura e a intención comunicativa de textos escritos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral, e de relacóns con organizacóns, identificando a tipoloxía textual seleccionada (narración, exposición, etc.), a organización do contido e o formato utilizado.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
			LCLB2.2.2. Identifica os trazos diferenciais dos xéneros	LCLB2.2.2. Identifica os trazos diferenciais dos xéneros	CSC	CL	Probas Escritas y orales	20%
				LCLB2.2.2. Identifica os trazos diferenciais dos xéneros	LCLB2.2.2. Identifica os trazos diferenciais dos xéneros	CSC	CL	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).	xéneros xornalísticos informativos e de opinión (noticias, reportaxes, editoriais, artigos e columnas, cartas á dirección, comentarios e crítica).		EOE TIC ECC IEHM	Lecturas Obrigatorias e optativas... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
			LCLB2.2.3. Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.	LCLB2.2.3. Comprende e explica os elementos verbais e os non verbais, e a intención comunicativa dun texto publicitario procedente dos medios de comunicación.	CCL	CL EOE CA IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
			LCLB2.2.4. Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónas entre si e co contexto, secuenciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.	LCLB2.2.4. Localiza informacións explícitas nun texto e relaciónas entre si e co contexto, secuenciaas e deduce informacións ou valoracións implícitas.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
			LCLB2.2.5. Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou pequenos fragmentos extraídos dun	LCLB2.2.5. Interpreta o sentido de palabras, expresións, frases ou	CCL	CL ECC	Probas Escritas y orales	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			<p>texto en función do seu sentido global.</p> <p>LCLB2.2.6. Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.</p>	<p>pequeños fragmentos extraídos dun texto en función do seu sentido global.</p> <p>LCLB2.2.6. Interpreta, explica e deduce a información dada en esquemas, mapas conceptuais, diagramas, gráficas, fotografías, etc.</p>		<p>IEHM</p> <p>CAA CMCCT</p>	<p>Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo...</p> <p>Participación activa, trabajo diario</p> <p>Probas Escritas y orales</p> <p>Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo...</p> <p>Participación activa, trabajo diario</p>	<p>20%</p> <p>30%</p> <p>50%</p> <p>20%</p> <p>30%</p>
g h i	B2.4. Trabalo diarioe progresivamente crítica e reflexiva ante a lectura.	B2.3. Manifestar unha Trabalo diarioe crítica ante a lectura de calquera tipo de textos ou obras literarias a través dunha lectura reflexiva que permita identificar posturas de acordo ou desacordo, respectando sempre as opiniós dos demás.	<p>LCLB2.3.1. Identifica e expresa as posturas de acordo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.</p> <p>LCLB2.3.2. Elabora a súa propia interpretación sobre o significado</p>	<p>LCLB2.3.1. Identifica e expresa as posturas de acuerdo e desacordo sobre aspectos parciais ou globais dun texto.</p> <p>LCLB2.3.2. Elabora a súa propia interpretación sobre</p>	<p>CCL</p> <p>CAA CCL</p>	<p>CL EOE CA TIC ECC IEHM</p> <p>CL EOE CA TIC ECC IEHM</p>	<p>Probas Escritas y orales</p> <p>Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo...</p> <p>Participación activa, trabajo diario</p> <p>Probas Escritas y orales</p> <p>Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo...</p> <p>Participación activa, trabajo diario</p>	<p>50%</p> <p>20%</p> <p>30%</p> <p>50%</p>

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			dun texto.	o significado dun texto.		CA TIC ECC IEHM	Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
			LCLB2.3.3. Respecta as opiniós das demais persoas.	LCLB2.3.3. Respecta as opiniós das demais persoas.	CSC	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
b e h	B2.5. Utilización progresivamente autónoma das bibliotecas e das tecnoloxías da información e da comunicación como fontes de obtención de información.	B2.4. Seleccionar os coñecementos que se obteñan das bibliotecas ou de calquera outra fonte de información impresa en papel ou dixital, integránndoos nun proceso de aprendizaxe continua.	LCLB2.4.1. Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	LCLB2.4.1. Utiliza de forma autónoma diversas fontes de información, integrando os coñecementos adquiridos nos seus discursos orais ou escritos.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB2.4.2. Coñece e manexa habitualmente diccionarios impresos ou en versión dixital, diccionarios de	LCLB2.4.2. Coñece e manexa habitualmente diccionarios impresos ou en	CCL CD	CL EOE	Probas Escritas y orales	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			dúbida e irregularidades da lingua, etc.	versión dixital, diccionarios de dúbida e irregularidades da lingua, etc.		CA	Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20% 30%
			LCLB2.4.3. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	LCLB2.4.3. Coñece o funcionamento de bibliotecas (escolares, locais, etc.) e de bibliotecas dixitais, e é capaz de solicitar autonomamente libros, vídeos, etc.	CCL CAA	CL TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
g e h l	B2.6. Coñecemento e uso das técnicas e as estratexias para a produción de textos escritos: planificación, obtención de datos, organización da información, redacción e revisión. B2.7. Produción de textos escritos e audiovisuais narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos, argumentativos e dialogados.	B2.5. Aplicar progresivamente as estratexias necesarias para producir textos adecuados, coherentes e cohesionados.	LCLB2.5.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).	LCLB2.5.1. Aplica técnicas diversas para planificar os seus escritos (esquemas, árbores, mapas conceptuais etc.).	CCL	CL EOE CA TIC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB2.5.2. Redacta borradores de escritura.	LCLB2.5.2. Redacta borradores de escritura.	CCL CAA	CL EOE	Probas Escritas y orales	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
					CA TIC ECC IEHM	Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%	
			LCLB2.5.3. Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	LCLB2.5.3. Escribe textos en diferentes soportes usando o rexistro adecuado, organizando as ideas con claridade, enlazando enunciados en secuencias lineais cohesionadas, e respectando as normas gramaticais e ortográficas.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
			LCLB2.5.4. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).	LCLB2.5.4. Revisa o texto en varias fases para aclarar problemas co contido (ideas, estrutura, etc.) ou coa forma (puntuación, ortografía, gramática e presentación).	CCL CAA	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
			LCLB2.5.5. Avalía, utilizando guías, a súa propia producción escrita e a	LCLB2.5.5. Avalía, utilizando guías, a súa propia producción escrita e a	CAA	CA	Probas Escritas y orales	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			dos/das seus/súas compañeiros/as.	dos/das seus/súas compañeiros/as.		TIC ECC IEHM	Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
			LCLB2.5.6. Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliação da producción escrita.	LCLB2.5.6. Reescribe textos propios e alleos aplicando as propostas de mellora que se deducen da avaliação da produção escrita.	CCL	CL EOE CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
								20%
								30%
h l	B2.8. Producción de textos escritos e audiovisuais propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	B2.6. Escribir textos en relación co ámbito de uso.	LCLB2.6.1. Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	LCLB2.6.1. Redacta con claridade e corrección textos propios dos ámbitos persoal, educativo, social e laboral.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
								20%
								30%
			LCLB2.6.2. Redacta con claridade e corrección textos narrativos, descriptivos, instrutivos, expositivos e	LCLB2.6.2. Redacta con claridade e corrección textos narrativos,	CCL	CL EOE	Probas Escritas y orales	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.	descriptivos, instrutivos, expositivos e argumentativos, adecuándose aos trazos propios da tipoloxía seleccionada.		CA TIC ECC IEHM	Lecturas Obrigatorias e optativas... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
			LCLB2.6.3. Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.	LCLB2.6.3. Utiliza variados organizadores textuais nos seus escritos.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20%
			LCLB2.6.4. Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto.	LCLB2.6.4. Resume o contido de calquera tipo de texto, recollendo as ideas principais con coherencia e cohesión e expresándoas cun estilo propio, evitando reproducir literalmente as palabras do texto.	CAA	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas... Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20%
			LCLB2.6.5. Realiza esquemas e mapas conceptuais que estruturen o	LCLB2.6.5. esquemas e mapas conceptuais que	CAA	CL EOE	Probas Escritas y orales	30% 50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			contenido dos textos traballados.	estruturen o contenido dos textos traballados.		CA TIC ECC IEHM	Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
			LCLB2.6.6. Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).	LCLB2.6.6. Explica por escrito o significado dos elementos visuais que poidan aparecer nos textos (gráficas, imaxes, etc.).	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
								20%
								30%
b c g h	B2.9. Interese pola composición escrita como fonte de información e aprendizaxe, como forma de comunicar as experiencias e os coñecementos propios, e como instrumento de enriquecemento persoal e profesional.	B2.7. Valorar a importancia da lectura e a escritura como ferramentas de adquisición das aprendizaxes e como estímulo do desenvolvemento persoal.	LCLB2.7.1. Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.	LCLB2.7.1. Produce textos diversos recoñecendo na escritura o instrumento que é capaz de organizar o seu pensamento.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,... Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%
								20%
								30%
			LCLB2.7.2. Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua que incorpora ao seu	LCLB2.7.2. Utiliza nos seus escritos palabras propias do nivel formal da lingua	CCL	CL EOE	Probas Escritas y orales	50%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			<p>repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exTrabajo diarioe e precisión.</p> <p>LCLB2.7.3. Valora e incorpora progresivamente unha Trabajo diarioe creativa ante a lectura e a escritura.</p> <p>LCLB2.7.4. Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.</p>	<p>que incorpora ao seu repertorio léxico, e recoñece a importancia de enriquecer o seu vocabulario para expresarse oralmente e por escrito con exTrabajo diarioe e precisión.</p> <p>LCLB2.7.3. Valora e incorpora progresivamente unha Trabajo diarioe creativa ante a lectura e a escritura.</p> <p>LCLB2.7.4. Coñece e utiliza ferramentas das tecnoloxías da información e da comunicación, participando, intercambiando opinións, comentando e valorando escritos alleos, ou escribindo e dando a coñecer os seus propios.</p>		<p>CA TIC ECC IEHM</p> <p>CCEC</p> <p>CD</p>	<p>Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario</p> <p>Probas Escritas y orales</p> <p>Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario</p> <p>Probas Escritas y orales</p> <p>Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario</p>	<p>20%</p> <p>30%</p> <p>50%</p> <p>20%</p> <p>30%</p> <p>50%</p> <p>20%</p> <p>30%</p>
	Bloque 3. Coñecemento da lingua (Todas as avaliacións)							

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
a h	B3.1. Observación, reflexión e explicación dos valores expresivos e do uso das categorías gramaticais, con especial atención ao adjetivo, aos tipos de determinantes e aos pronomes.	B3.1. Recoñecer e explicar os valores expresivos que adquieren determinadas categorías gramaticais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen, con especial atención a adjetivos, determinantes e pronomes.	LCLB3.1.1. Explica os valores expresivos que adquieren algunos adjetivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	LCLB3.1.1. Explica os valores expresivos que adquieren algunos adjetivos, determinantes e pronomes en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
a h	B3.2. Observación, reflexión e explicación dos valores expresivos e do uso das formas verbais en textos con diferente intención comunicativa.	B3.2. Recoñecer e explicar os valores expresivos que adquieren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	LCLB3.2.1. Recoñece e explica os valores expresivos que adquieren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	LCLB3.2.1. Recoñece e explica os valores expresivos que adquieren as formas verbais en relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	CCL	CL EOE ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
a b h	B3.3. Observación, reflexión e explicación do uso expresivo dos prefixos e sufixos, reconéscendo os que teñen orixe grega e latina, explicando o significado que lle achegan á raíz léxica e a súa capacidade para a formación e a creación de novas palabras.	B3.3. Recoñecer e explicar o significado dos principais prefixos e sufixos, e as súas posibilidades de combinación para crear novas palabras, identificando os que proceden do latín e do grego.	LCLB3.3.1. Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.	LCLB3.3.1. Recoñece os procedementos para a formación de palabras novas e explica o valor significativo dos prefixos e dos sufixos.	CCL	CL CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB3.3.2. Forma substantivos, adjetivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.	LCLB3.3.2. Forma substantivos, adjetivos, verbos e adverbios a partir doutras categorías gramaticais, utilizando diversos procedementos lingüísticos.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB3.3.3. Coñece o significado dos principais prefixos e sufíxos de orixe grecolatina e utilizaos para deducir o significado de palabras descoñecidas.	LCLB3.3.3. Coñece o significado dos principais prefixos e sufíxos de orixe grecolatina e utilizaos para deducir o significado de palabras descoñecidas.	CAA	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
a h	B3.4. Observación, reflexión e explicación dos niveis de significado de palabras e expresións no discurso oral ou escrito.	B3.4. Identificar os niveis de significado de palabras ou expresións en función da intención comunicativa do discurso oral ou escrito onde aparecen.	LCLB3.4.1. Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	LCLB3.4.1. Explica todos os valores expresivos das palabras que gardan relación coa intención comunicativa do texto onde aparecen.	CCL IEHM	CL EOE CA IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB3.4.2. Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.	LCLB3.4.2. Explica con precisión o significado de palabras, e usa a acepción adecuada en relación ao contexto en que aparecen.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
b e h	B3.5. Manexo de diccionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital sobre a normativa e o uso non normativo das palabras, e interpretación das informacíons lingüísticas que proporcionan os diccionarios da lingua (gramaticais, semánticas, rexistro e uso).	B3.5. Usar correcta e eficazmente os diccionarios e outras fontes de consulta, tanto en papel como en formato dixital, para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e para progresar na aprendizaxe autónoma.	LCLB3.5.1. Utiliza os diccionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progrusa na aprendizaxe autónoma.	LCLB3.5.1. Utiliza os diccionarios e outras fontes de consulta en papel e formato dixital, resolve eficazmente as súas dúbidas sobre o uso correcto da lingua e progrusa na aprendizaxe autónoma.	CD	CL EOE CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
h	B3.6. Observación, reflexión e explicación dos límites sintácticos e semánticos da oración simple e a composta, das palabras que relacionan os grupos que forman parte desta e dos seus elementos constitutivos.	B3.6. Explicar e describir os trazos que determinan os límites oracionais para recoñecer a estrutura das oracións compostas.	LCLB3.6.1. Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	LCLB3.6.1. Transforma e amplía oracións simples en oracións compostas, usando conectores e outros procedementos de substitución para evitar repeticións.	CCL	CL CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB3.6.2. Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	LCLB3.6.2. Recoñece a palabra nuclear que organiza sintacticamente e semanticamente un enunciado, así como os elementos que se agrupan arredor dela.	CMCCT	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB3.6.3. Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adjetivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente, transformando e ampliando adjetivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituyentes doutra oración.	LCLB3.6.3. Recoñece a equivalencia semántica e funcional entre o adjetivo, o substantivo e algúns adverbios con oracións de relativo, substantivas e adverbiais respectivamente, transformando e ampliando adjetivos, substantivos e adverbios en oracións subordinadas e inseríndoas como constituyentes doutra oración.	CCL	CL EOE CA TIC ECC	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB3.6.4. Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.	LCLB3.6.4. Utiliza de forma autónoma textos da vida cotiá para a observación, reflexión e explicación sintáctica.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo	50% 20% 30%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
							diario	
b h	B3.7. Coñecemento, uso e valoración das normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social e a necesidade de cinguirse a elles na escritura para obter unha comunicación eficiente.	B3.7. Aplicar os coñecementos sobre a lingua para resolver problemas de comprensión e expresión de textos orais e escritos e para a revisión progresivamente autónoma dos textos propios e alleos.	LCLB3.7.1. Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.	LCLB3.7.1. Revisa os seus discursos orais e escritos aplicando correctamente as normas ortográficas e gramaticais, recoñecendo o seu valor social para obter unha comunicación eficiente.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
b g h	B3.8. Observación, reflexión, explicación e uso dos trazos característicos que permiten diferenciar e clasificar os xéneros textuais, con especial atención aos discursos expositivos e argumentativos.	B3.8. Identificar e explicar as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás estruturas expositivas e argumentativas, para utilizarlas nas súas producións orais e escritas.	LCLB3.8.1. Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilizaas nas propias producións orais e escritas.	LCLB3.8.1. Identifica e explica as estruturas dos xéneros textuais, con especial atención ás expositivas e argumentativas, e utilizaas nas propias producións orais e escritas.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB3.8.2. Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).	LCLB3.8.2. Coñece os elementos da situación comunicativa que determinan os usos lingüísticos (tema, propósito, destinatario, xénero textual, etc.).	CSC CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo	50% 20% 30%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB3.8.3. Describe os trazos lingüísticos más sobresalientes de textos expositivos e argumentativos, relacionánndoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.	LCLB3.8.3. Describe os trazos lingüísticos más sobresalientes de textos expositivos e argumentativos, relacionánndoos coa intención comunicativa e o contexto en que se producen.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
			LCLB3.8.4. Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilizaos nas producións propias.	LCLB3.8.4. Recoñece nun texto os procedementos lingüísticos para a expresión da subxectividade, e utilizaos nas producións propias.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	20%
							Trabajos individuais o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
h	B3.9. Observación, reflexión e explicación do uso de conectores textuais e dos principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais (substitucións pronominais) como léxicos (elipses e substitucións mediante sinónimos e hiperónimos).	B3.9. Recoñecer en textos de diversa índole e usar nas producións propias orais e escritas os conectores textuais e os principais mecanismos de referencia interna, tanto gramaticais como léxicos.	LCLB3.9.1. Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.	LCLB3.9.1. Recoñece e utiliza a substitución léxica como un procedemento de cohesión textual.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB3.9.2. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.	LCLB3.9.2. Identifica, explica e usa distintos tipos de conectores de causa, consecuencia, condición e hipótese, así como os mecanismos gramaticais e léxicos de referencia interna que proporcionan cohesión a un texto.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
a b h	B3.10. Coñecemento dos rexistros e dos factores que inciden no uso da lingua en distintos ámbitos sociais, e valoración da importancia de utilizar o rexistro adecuado segundo as condicións da situación comunicativa.	B3.10. Recoñecer e utilizar os rexistros lingüísticos en función dos ámbitos sociais, valorando a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada momento.	LCLB3.10.1. Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.	LCLB3.10.1. Recoñece os rexistros lingüísticos en textos orais ou escritos en función da intención comunicativa e do seu uso social.	CCL	CL EOE CA IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
			LCLB3.10.2. Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.	LCLB3.10.2. Valora a importancia de utilizar o rexistro adecuado a cada situación comunicativa, e aplícao nos seus discursos orais e escritos.	CSC	CL EOE CA TIC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo	50% 20% 30%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
							diario	
i l	B3.11. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.11. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	LCLB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	LCLB3.11.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
g h	B3.12. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.12. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a producción de textos.	LCLB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.	LCLB3.12.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.	CAA	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50% 20% 30%
	Bloque 4. Educación literaria (Todas as avaliacións)							
h l n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos	B4.1. Favorecer a lectura e comprensión de obras literarias da literatura española e universal de todos os tempos e da literatura xuvenil.	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afecções.	LCLB4.1.1. Le e comprende cun grao crecente de interese e autonomía obras literarias próximas aos seus gustos e ás súas afecções.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
literarios, e a súa autonomía de lectura.			<p>(música, pintura, cine, etc.).</p> <p>LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade.</p> <p>LCLB4.2.3. Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.</p>	<p>LCLB4.2.2. Recoñece e comenta o mantemento ou a evolución de personaxes-tipo, temas e formas ao longo dos diversos períodos histórico-literarios, ata a actualidade.</p> <p>LCLB4.2.3. Compara textos literarios e pezas dos medios de comunicación que respondan a un mesmo tópico, observando, analizando e explicando os puntos de vista segundo o medio, a época ou a cultura, e valorando e criticando o que le ou ve.</p>	<p>CCEC</p> <p>CSC</p>	<p>CL EOE CA TIC</p> <p>CL EOE CA TIC ECC IEHM</p>	<p>Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario</p> <p>Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario</p> <p>Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...</p> <p>Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario</p>	<p>30%</p> <p>50% 20%</p> <p>30%</p> <p>50% 20%</p> <p>30%</p>
h i n c	B4.1. Lectura libre de obras da literatura española e universal, e da literatura xuvenil, como fonte de pracer, de enriquecemento persoal e de coñecemento do mundo, para lograr o desenvolvemento dos seus propios gustos e intereses	B4.3. Fomentar o gusto e o hábito pola lectura en todas as súas vertentes: como fonte de acceso ao coñecemento e como instrumento de lecer e diversión que permite explorar mundos diferentes aos nosos, reais ou imaxinarios.	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	LCLB4.3.1. Fala na clase dos libros e comparte as súas impresións cos/coas compañeiros/as.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50% 20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
	literarios, e a súa autonomía de lectura.						Trabos individuais o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
		LCLB4.3.2. Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	LCLB4.3.2. Traballa en equipo determinados aspectos das lecturas propostas ou seleccionadas polos alumnos, investigando e experimentando de forma progresivamente autónoma.	CSC CSIEE	CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50%	20%
		LCLB4.3.3. Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoíándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	LCLB4.3.3. Le en voz alta, modulando e adecuando a voz, apoíándose en elementos da comunicación non verbal e potenciando a expresividade verbal.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabos individuais o en grupo... Participación activa, trabajo diario	50%	20%
		LCLB4.3.4. Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimento e emocións, respectando as producións das demais persoas.	LCLB4.3.4. Dramatiza fragmentos literarios breves desenvolvendo progresivamente a expresión corporal como manifestación de sentimento e emocións, respectando as producións das demais persoas.	CCEC	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,..	50%	20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
				das demais persoas.			Trabos individuais o en grupo... Participación activa, trabo diario	30%
h l n c	B4.2. Aproximación ás obras máis representativas da literatura española desde o século XVIII aos nosos días a través da lectura e a explicación de fragmentos significativos e, de ser o caso, obras completas. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etc.	B4.4. Comprender textos literarios representativos desde o século XVIII aos nosos días, reconéctando a intención do/da autor/a, o tema e os trazos propios do xénero ao que pertence, e relacionando o seu contido co contexto sociocultural e literario da época, ou doutras épocas, e expresando a relación con xuízos persoais razoados.	LCLB4.4.1. Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	LCLB4.4.1. Le e comprende unha selección de textos literarios representativos da literatura desde o século XVIII aos nosos días, identificando o tema, resumindo o seu contido e interpretando a linguaxe literaria.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
			LCLB4.4.2. Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	LCLB4.4.2. Expresa a relación entre o contido da obra, a intención do/da autor/a e o contexto, e o mantemento de temas e formas, emitindo xuízos persoais razoados.	CAA	CL EOE CA ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	20%
h l n	B4.3. Redacción de textos de intención literaria a partir da lectura de textos do século XX, utilizando as convencións formais do xénero seleccionado e con intención lúdica e creativa.	B4.5. Redactar textos persoais de intención literaria seguindo as convencións do xénero, con intención lúdica e creativa.	LCLB4.5.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.	LCLB4.5.1. Redacta textos persoais de intención literaria a partir de modelos dados, seguindo as convencións do xénero e con intención lúdica e creativa.	CCL	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
								20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB4.5.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	LCLB4.5.2. Desenvolve o gusto pola escritura como instrumento de comunicación capaz de analizar e regular os seus propios sentimentos.	CAA	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	30%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30%
e	B4.4. Consulta de fontes de información variadas para a realización de traballos e a cita adecuada destas.	B4.6. Consultar e citar adecuadamente fontes de información variadas para realizar un traballo educativo en soporte impreso ou dixital sobre un tema do currículo de literatura, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información.	LCLB4.6.1. Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.	LCLB4.6.1. Consulta e cita adecuadamente varias fontes de información para desenvolver por escrito, con rigor, claridade e coherencia, un tema relacionado co currículo de Literatura.	CCL CD	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%
			LCLB4.6.2. Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	LCLB4.6.2. Achega nos seus traballos escritos ou orais conclusións e puntos de vista persoais e críticos sobre as obras literarias, expresándose con rigor, claridade e coherencia.	CCL CSIEE	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,...	50%
							Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	20%

	Lingua Castelá e Literatura. 4º de ESO							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grao mínimo	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos avaliación	Criterios de cualificación
			LCLB4.6.3. Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.	LCLB4.6.3. Utiliza recursos variados das tecnoloxías da información e da comunicación para a realización dos seus traballos educativos.	CD	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas Escritas y orales Lecturas Obrigatorias e optativas,.. Trabajos individuales o en grupo... Participación activa, trabajo diario	30% 20% 30%

Os contidos do curso organizaranse a través das seguintes unidades didácticas:

- U1. El gran poema del mundo
- U2. Los dedos de la inteligencia
- U3. Ser ecologista
- U4. La broma del viajero
- U5. Los escritores
- U6. Un poema de amor y muerte
- U7. Delfos, el centro del mundo
- U8. Historia de una palabra
- U9. Manos de carpintero
- U10. El deseo de aprender
- U11. Mi receta para escribir
- U12. Los que suscriben

1º de BACHILLERATO

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliación	Criterios de calificación	
	Bloque 1. Comunicación oral: escutar e falar							
- a - e - g - m	- B1.1. Comunicación oral non espontánea no ámbito educativo: o seu proceso e a situación comunicativa.	<ul style="list-style-type: none"> - B1.1. Expor oralmente un tema especializado con rigor e claridade, documentándose en fontes diversas, organizando a información mediante esquemas, seguindo unha orde pre establecida e utilizando as técnicas de exposición oral e as tecnoloxías da información e da comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B1.1.1. Realiza exposicións orais sobre temas especializados, consultando fontes de información diversa, utilizando as tecnoloxías da información e seguindo unha orde previamente establecida. 	- CD	CL	Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, traballo diario	60% 20% 20%	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B1.1.2. Exprésase oralmente con fluidez, coa entoación, o ton, timbre e a velocidade adecuados ás condicións da situación comunicativa. 	- CCL	EOE	Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, traballo diario	60% 20% 20%	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B1.1.3. Axusta a súa expresión verbal ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, etc.) empregando un léxico preciso e especializado e evitando o uso de coloquialismos, retrousos e palabras comodín. 	- CSC	CA	Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias	60% 20%	

			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B1.1.4. Avalía as súas propias presentacións orais e as dos/das seus/súas compañeiros/as, detecta as dificultades estruturais e expresivas, e deseña estratexias	- CAA	TIC	Probas escritas e controis	60%
--	--	--	--	-------	-----	----------------------------	-----

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
			para mellorar as súas prácticas orais e progresar na Lecturas autónoma.			Probas escritas e controis Obrigatorias Comentarios, trabalhos, trabalho diario	60% 20% 20%	
- d - e - g	- B1.2. Textos expositivos e argumentativos orais. - B1.3. Xéneros textuais orais propios do ámbito educativo.	- B1.2. Sintetizar por escrito o contido de textos orais de carácter expositivo e argumentativo sobre temas especializados, conferencias, clases, charlas, videoconferencias, etc., discriminando a información relevante e accesoria, e utilizando a escoita activa como un medio de adquisición de coñecementos.	- LCL1B1.2.1. Sintetiza por escrito textos orais de carácter expositivo, de temas especializados e propios do ámbito educativo, discriminando a información relevante. - LCL1B1.2.2. Recoñece as formas de organización do contido nunha exposición oral sobre un tema especializado propio do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural, analiza os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor, e valóraos en función dos elementos da situación comunicativa.	- CCL - CCL	ECC IEHM	Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, trabalho diario Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, trabalho diario	60% 20% 20% 60% 20% 20%	

			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B1.2.3. Escoita de xeito activo, toma notas e suscita preguntas coa intención de aclarar ideas que non comprendeu nunha exposición oral. 	- CAA	CL	Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabajos, trabajo diario	60% 20% 20%
- d	<ul style="list-style-type: none"> - B1.4. Comprensión e producción de textos procedentes dos medios de comunicación orais social. 	<ul style="list-style-type: none"> - B1.3. Extraer información de textos orais e audiovisuais dos medios de comunicación, reconhecendo a intención 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B1.3.1. Recoñece os trazos propios dos principais xéneros 	- CSC	EOE		

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
- e - g	Recursos.	comunicativa, o tema e a estrutura do contido, identificando os trazos propios do xénero xornalístico e os recursos verbais e non verbais utilizados, e valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido.	informativos e de opinión procedentes dos medios de comunicación social.		Probas escritas e controis Lecturas	60%		
		- LCL1B1.3.2. Analiza os recursos verbais e non verbais utilizados polo emisor dun texto xornalístico oral ou audiovisual, valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido.		- CSC	CA Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, traballo diario	60% 20% 20%		
						TIC		
- b - h	- B2.1. A comunicación escrita no ámbito educativo. - B2.2. Comprensión, producción e organización de textos expositivos escritos do ámbito educativo.	- B2.1. Desenvolver por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical, empregando distintas estruturas expositivas (comparación, problema-solución, enumeración, causa-consecuencia, ordenación cronolóxica, etc.) e utilizando os recursos expresivos adecuados ás condicións da situación comunicativa.	- LCL1B2.1.1. Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical.	- CCL	ECC Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, traballo diario	60% 20% 20%		
		- LCL1B2.1.2. Axusta a súa expresión verbal ás condicións da situación		- CSC	IEHM	Probas escritas e	60%	

		comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, etc.), emplegando un léxico preciso e especializado, e evitando o uso de coloquialismos, retrousos e palabras comodín.			controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabajos, trabajo diario	20% 20%
--	--	---	--	--	---	------------

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B2.1.3. Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiro/as, reconécedo as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias para mellorar a súa redacción e avanzar na aprendizaxe autónoma. 	- CAA	CL Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, traballo diario	Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, traballo diario	60% 20% 20%	
- e - g - h	<ul style="list-style-type: none"> - B2.2. Comprensión, producción e organización de textos expositivos escritos do ámbito educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> - B2.2. Sintetizar o contido de textos expositivos e argumentativos de tema especializado, discriminando a información relevante e accesoria, e utilizando a lectura como un medio de adquisición de coñecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B2.2.1. Comprende textos escritos de carácter expositivo de tema especializado, propios do ámbito educativo ou de divulgación científica e cultural, e identifica o tema e a estrutura. - LCL1B2.2.2. Sintetiza textos de carácter expositivo, de tema especializado, propios do ámbito educativo, distinguindo as ideas principais e secundarias. - LCL1B2.2.3. Analiza os recursos verbais e non verbais presentes nun texto expositivo de tema especializado e valóraos en función 	- CCL - CMCC T - CSC	EOE Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, traballo diario	Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, traballo diario	60% 20% 20%	

		dos elementos da situación comunicativa (intención comunicativa do/da autor/a, tema e xénero textual).	Obrigatorias Comentarios, trabajos, trabajo diario	20%
--	--	--	---	-----

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
<ul style="list-style-type: none"> - e - g - h - i 	<ul style="list-style-type: none"> - B2.3. Comprensión, producción e organización de textos escritos procedentes dos medios de comunicación social: xéneros informativos, e de opinión e publicidade. 	<ul style="list-style-type: none"> - B2.3. Ler, comprender e interpretar textos xornalísticos e publicitarios de carácter informativo e de opinión, reconhecendo a intención comunicativa, identificando os trazos propios do xénero e os recursos verbais e non verbais utilizados, e valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B2.3.1. Resume o contido de textos xornalísticos escritos informativos e de opinión, discriminando a información relevante, reconhecendo o tema e a estrutura do texto, e valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido. - LCL1B2.3.2. Interpreta diversos anuncios impresos identificando a información e a persuasión, reconhecendo os elementos que utiliza o emisor para seducir o receptor, valorando criticamente a súa forma e o seu contido, e rexeitando as ideas discriminatorias. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CSC 	<ul style="list-style-type: none"> ECC IEHM 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalos, traballo diario 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 20% 20% 	
<ul style="list-style-type: none"> - b - e - g - h 	<ul style="list-style-type: none"> - B2.4. Procedimentos para a obtención, o tratamento e a avaliación da información procedente de fontes impresas e dixitais. Educación para o uso, o tratamento e a producción de información. 	<ul style="list-style-type: none"> - B2.4. Realizar traballos de investigación sobre temas do currículo ou da actualidade social, científica ou cultural, planificando a súa realización, obtendo a información de fontes diversas e utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación para a súa realización, a súa avaliación e a súa mellora. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B2.4.1. Realiza traballos de investigación planificando a súa realización, fixando os seus propios obxectivos, organizando a información en función dunha orde predefinida, revisando o proceso de escritura para mellorar o producto final e chegando a conclusóns persoais. 	<ul style="list-style-type: none"> - CAA 	<ul style="list-style-type: none"> CL 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalos, traballo diario 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 20% 20% 	

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B2.4.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse, consultando fontes diversas e avaliando, contrastando, seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo. - LCL1B2.4.3. Respecta as normas de presentación de traballos escritos (organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina e bibliografía). - LCL1B2.4.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a realización, a avaliação e a mellora de textos escritos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> - CD - CCL - CD 	<ul style="list-style-type: none"> EOE CA TIC 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, trabajo diario Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, trabajo diario Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Comentarios, trabalhos, trabajo diario 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 20% 20% 60% 20% 20% 60% 20% 20% 	
	Bloque 3. Coñecemento da lingua							
- d - e	<ul style="list-style-type: none"> - B3.1. Substantivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. - B3.1. Aplicar sistematicamente os coñecementos sobre as categorías gramaticais na realización, autoavaliación e - LCL1B3.1.1. Revisa e mellora textos orais e escritos propios e alleos, 			- CCL	IEHM	Probas escritas e	60%	

	<ul style="list-style-type: none"> - B3.2. Adxectivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. - B3.3. Verbo: flexión verbal; perífrase verbal. 	mellora dos textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	recoñecendo e explicando incorreccións de concordancia, réxime verbal, ambigüidades semánticas, etc.			controis Lecturas Obrigatorias	20%
						Comentarios, trabajos, trabajo diario	20%

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.1.2. Utiliza a terminoloxía gramatical adecuada para a explicación lingüística dos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL 	<ul style="list-style-type: none"> CL 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas e controis Lecturas Obrigatorias Caderno, traballos e traballo diario. 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 20% 20% 	
- e	<ul style="list-style-type: none"> - B3.1. Substantivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. - B3.2. Adxectivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. - B3.3. Verbo: flexión verbal; perífrase verbal. - B3.4. Pronome: tipoloxía e valores gramaticais. - B3.5. Determinantes: tipoloxía e usos. - B3.6. Reconecemento das diferenzas entre pronomes e determinantes. Relaciós gramaticais. - B3.7. Adverbio: tipoloxía e valores gramaticais. - B3.8. Preposicións, conxuncións e interxeccións: tipoloxía e valores gramaticais. 	<ul style="list-style-type: none"> - B3.2. Recoñecer e identificar os trazos característicos das categorías gramaticais (substantivo, adxectivo, verbo, pronomes, artigos e determinantes), e explicar os seus usos e valores nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.2.1. Identifica e explica os usos e valores do substantivo nun texto, en relación coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto). - LCL1B3.2.2. Identifica e explica os usos e os valores do adxectivo nun texto, en relación coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto). 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL 	<ul style="list-style-type: none"> EOE 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas e controis Lecturas 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 	
						Obrigatorias	20%	
						Caderno, traballos e traballo diario.	20%	

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.2.3. Identifica e explica os usos e valores do verbo nun texto, en relación coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto). - LCL1B3.2.4. Identifica e explica os usos e valores dos pronomes nun texto, en relación coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto). - LCL1B3.2.5. Identifica e explica os usos e valores do artigo determinado e do indeterminado, e de calquera tipo de determinantes, en relación coa súa presenza ou ausencia coa intención comunicativa do emisor e a tipoloxía textual seleccionada, así como con outros compoñentes da situación comunicativa (audiencia e contexto). 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CCL - CCL 	<ul style="list-style-type: none"> TIC ECC IEHM 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 20% 20% 	
<ul style="list-style-type: none"> - b - d - e 	<ul style="list-style-type: none"> - B3.9. Observación, reflexión e explicación das estruturas sintácticas simples e complexas. Conexións lóxicas e semánticas nos textos. 	<ul style="list-style-type: none"> - B3.3. Aplicar progresivamente os coñecementos sobre estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora de textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.3.1. Recoñece a estrutura sintáctica da oración simple, explicando a relación entre os grupos de palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL 	<ul style="list-style-type: none"> CL 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas Lecturas Obrigatorias 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 20% 	

				Comentarios, trabajos, participación diaria.	20%
--	--	--	--	---	-----

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.3.2. Recoñece as oracións activas, pasivas, impersonais e medias, contrastando as diferenzas entre elas en función da intención comunicativa do texto en que aparecen. 	- CCL	EOE	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.3.3. Recoñece e explica o funcionamento das oracións subordinadas substantivas en relación co verbo da oración principal. 	- CCL	CA	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.3.4. Recoñece e explica o funcionamento das oracións subordinadas de relativo, identificando o antecedente que modifican. 	- CCL	TIC	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.3.5. Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando progresivamente estruturas sintácticas variadas e aplicando os coñecementos adquiridos para a 	- CCL	ECC	Probas escritas Lecturas Obrigatorias	60%	

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
			revisión e a mellora destes.			Comentarios, traballos, participación diaria.	20%	
- e	- B3.10. Observación, reflexión e explicación das formas de organización textual.	- B3.4. Recoñecer os trazos propios das tipoloxías textuais identificando a súa estrutura e os trazos lingüísticos más importantes en relación coa intención comunicativa.	- LCL1B3.4.1. Recoñece e explica os trazos estruturais e lingüísticos dos textos narrativos, descriptivos, expositivos e argumentativos.	- CCEC	IEHM	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
			- LCL1B3.4.2. Analiza e explica os trazos formais dun texto nos planos morfosintáctico, léxico-semántico e pragmático-textual, relacionando o seu emprego coa intención comunicativa do emisor e o resto de condicións da situación comunicativa.	- CCL	CL	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	76% 20% 20%	
- d - e	- B3.11. Reconecemento e explicación das propiedades textuais. Os seus procedementos. Modalidade.	- B3.5. Aplicar os coñecementos adquiridos para a elaboración de discursos orais ou escritos con adecuada coherencia e cohesión.	- LCL1B3.5.1. Incorpora os procedementos de cohesión textual na súa propia producción oral e escrita.	- CCL	EOE	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	

| diaria.

diaria.

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
- b - e - g	<ul style="list-style-type: none"> - B3.12. Procedementos para a obtención, o tratamento e a avaliação da información procedente de fontes impresas e dixitais. Educación para o uso, o tratamento e a producción de información. 		<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.5.2. Identifica, analiza e interpreta as formas gramaticais que fan referencia ao contexto temporal e espacial, e aos participantes na comunicación. 	- CCL	CA	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.5.3. Valora os recursos expresivos empregados polo emisor dun texto en función da súa intención comunicativa e do resto dos elementos da situación comunicativa, diferenciando e explicando as marcas de obxectividade e de subxectividade, e os procedementos gramaticais de inclusión do emisor no texto. 	- CSC	TIC	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
- e - h - n	<ul style="list-style-type: none"> - B3.13. Coñecemento e explicación da pluralidade lingüística de España. As súas orixes históricas. 	<ul style="list-style-type: none"> - B3.6. Coñecer e manexar fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e avanzar na aprendizaxe autónoma. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.6.1. Coñece e consulta fontes de información impresa ou dixital para resolver dúbidas sobre o uso correcto da lingua e para avanzar na aprendizaxe autónoma. 	- CD	ECC	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
		<ul style="list-style-type: none"> - B3.7. Coñecer a orixe e a evolución das linguas de España e as súas principais variedades dialectais, recoñecendo e explicando os seus trazos característicos en manifestacións orais e escritas, e valorando a diversidade lingüística como parte do patrimonio cultural do noso país. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.7.1. Explica, a partir dun texto, a orixe e a evolución das linguas de España, así como as súas principais variedades dialectais, e valora a diversidade lingüística como parte do noso 	- CSC	IEHM	Probas escritas Lecturas Obrigatorias	60% 20%	

patrimonio cultural.

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
						Comentarios, traballos, participación diaria.	20%	
- a - c - d - e	- B3.14. Recoñecemento e explicación das variedades funcionais da lingua.	- B3.8. Recoñecer os usos sociais e funcionais da lingua, amosando interese por ampliar o seu propio repertorio verbal e evitar os prexúzos e estereotipos lingüísticos.	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.8.1. Selecciona o léxico e as expresións adecuadas en contextos comunicativos que esixen un uso formal da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé. - LCL1B3.8.2. Explica, a partir dos textos, a influencia do medio social no uso da lingua, e identifica e rexeita os estereotipos lingüísticos que supoñen unha valoración pexorativa cara ás persoas usuarias da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CSC 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 20% 20% 	
- i - l	- B3.15. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	- B3.9. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.9.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CAA 	<ul style="list-style-type: none"> CA 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 20% 20% 	

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
- g - h	<ul style="list-style-type: none"> - B3.16. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguis para desenvolver unha competencia comunicativa integrada. 	<ul style="list-style-type: none"> - B3.10. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguis, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de comprensión e para a producción de textos. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B3.10.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra, desenvolvidos no curso nunha das linguis, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras. 	- CAA	TIC	Probas escritas Lecturas Obrigatorias . Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
	Bloque 4. Educación literaria							
- d - i	<ul style="list-style-type: none"> - B4.1. Estudo das obras más representativas da literatura española desde a Idade Media ata o século XIX, a través da lectura e a análise de fragmentos e obras significativas. 	<ul style="list-style-type: none"> - B4.1. Realizar o estudo das obras más representativas da literatura española desde a Idade Media ata o século XIX a través da lectura e a análise de fragmentos e obras significativas. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B4.1.1. Le e analiza fragmentos e obras significativas desde a Idade Media ao século XIX. 	- CCEC	IEHM	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	60% 20% 20%	
- d - h - i - c	<ul style="list-style-type: none"> - B4.2. Análise de fragmentos ou obras completas significativas desde a Idade Media ao século XIX, identificando as súas características temáticas e formais en relación co contexto, o movemento, o xénero ao que pertence e a obra do/da autora, e constatando a evolución histórica de temas e formas. - B4.3. Desenvolvemento da autonomía de lectura e aprecio pola literatura como fonte de pracer e de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas. 	<ul style="list-style-type: none"> - B4.2. Ler e analizar fragmentos ou obras completas significativas desde a Idade Media ao século XIX, identificando as súas características temáticas e formais en relación co contexto, o movemento, o xénero ao que pertence e a obra do/da autor/a, e constatando a evolución histórica de temas e formas. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B4.2.1. Identifica as características temáticas e formais en relación co contexto, o movemento e o xénero ao que pertence e a obra do/da autor/a. - LCL1B4.2.2. Compara textos de diferentes épocas e constata a 	- CAA	CL	Probas e controis escritos Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria	60% 20% 20%	
				- CCEC	EOE	Probas e controis	60%	

		evolución de temas e formas.			escritos	
		Lecturas Obrigatorias			20%	

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
						Comentarios, traballos, participación diaria.		20%
- d - h - i - m	<ul style="list-style-type: none"> - B4.3. Desenvolvemento da autonomía lectora e aprecio pola literatura como fonte de pracer e de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas. - B4.4. Interpretación crítica de fragmentos ou obras significativas desde a Idade Media ao século XIX, detectando as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - B4.3. Interpretar criticamente fragmentos ou obras significativas desde a Idade Media ao século XIX, detectando as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B4.3.1. Interpreta criticamente fragmentos ou obras significativas desde a Idade Media ao século XIX. 	- CCEC	CA	Probas e controis escritos Lecturas Obrigatorias	60%	20%
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B4.3.2. Detecta as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural. 	- CCEC	TIC	Probas e controis escritos Lecturas Obrigatorias	60%	20%
						Comentarios, traballos, participación diaria.		20%

- d - g - h	<ul style="list-style-type: none"> - B4.5. Planificación e elaboración de traballos educativo escritos ou presentacións sobre a literatura desde a Idade Media ata o século XIX, obtendo a información de fontes diversas e achegando un xuízo crítico persoal e argumentado con rigor. - B4.6. Composición de textos escritos con intención literaria e conciencia de estilo. 	<ul style="list-style-type: none"> - B4.4. Planificar e elaborar textos de intención literaria, trabalhos de investigación escritos ou presentacións sobre temas, obras ou autores/as da literatura desde a Idade Media ata o século XIX, obtendo a información de fontes diversas e achegando un xuízo crítico persoal e argumentado con rigor. 	<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B4.4.1. Planifica a elaboración de trabalhos de investigación escritos ou presentacións sobre temas, obras ou autores/as da literatura desde a Idade Media ata o século XIX. 	- CSIEE	ECC	Probas e controis escritos Lecturas Obrigatorias	60%
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B4.4.2. Obtén a información de fontes diversas. 			Comentarios, traballos, participación diaria.	20%
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B4.4.2. Obtén a información de fontes diversas. 	- CD	IEHM	Probas e controis escritos	60%

	Lingua Castelá e Literatura I. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliação	Criterios de cualificación	
			<ul style="list-style-type: none"> - LCL1B4.4.3. Argumenta con rigor o seu propio xuízo crítico. 	- CCL	CL	Lecturas Obrigatorias Comentarios, traballos, participación diaria.	20% 20%	

Os contidos anteriormente descritos se estructurarán nas seguintes unidades didácticas:

- U1. Significado e comunicación.
- U2. As categorías morfológicas I
- U3. As categorías morfológicas II: o verbo.
- U4. Sintaxe: a frase e a cláusula simple.
- U5. O texto e as súas propiedades.
- U6. Variedades do discurso.
- U7. Variedades da lengua.
- U8. A literatura.
- U9. A literatura da Idade Media.
- U10. A literatura do s. XV.
- U11. A literatura do Renacemento.
- U12. Miguel de Cervantes.
- U13. A literatura do Barroco.
- U14. A literatura neoclásica.
- U15. A literatura romántica.
- U16. A literatura realista.

1º de BACHILLERATO: LITERATURA UNIVERSAL

Introdución

A lectura de textos procedentes da literatura universal intervén no proceso de maduración afectiva, intelectual e estética do alumnado, xa que o coñecemento desta parte fundamental do patrimonio cultural da humanidade, na que se levan depositado a imaxinación, os sentimentos e os pensamentos de distintas culturas ao longo da historia, conduce os/as estudantes a afondar na comprensión da propia identidade, tanto individual como colectiva, así como a valorar de xeito crítico a realidade do mundo contemporáneo. A lectura de fragmentos ou obras completas representativas do patrimonio literario universal permitelle ao alumnado coñecer outras realidades sociais e culturais, Enriquecer a súa personalidade, ampliando a súa visión do mundo, e afianzar os seus hábitos de lectura, desenvolvendo o seu sentido estético.

A aproximación á materia de Literatura Universal como coñecemento e aprendizaxe contribúe a desenvolver a competencia lingüística, as sociais e cívicas, e a de conciencia e expresión cultural dos alumnos e das alumnas adquiridas durante a ESO e na materia común de Lingua Castelá e Literatura.

O desenvolvemento destes coñecementos literarios en bacharelato implica a descuberta da lectura como unha experiencia enriquecedora, que produce no/na estudiante unha resposta afectiva e intelectual, fundada tanto na construcción do sentido do texto como no recoñecemento das súas particularidades expresivas e discursivas.

Os contidos organízanse en dous bloques. O primeiro bloque, "Procesos e estratexias", abrangue contidos comúns, centrados no comentario de textos (obras completas ou fragmentos seleccionados), e concíbese como a construcción compartida do sentido das obras e a explicación das súas convencións literarias. A lectura, a interpretación, a análise e a valoración dos textos literarios constitúe a actividade fundamental da materia. Este bloque inclúe, asemade, o estudo das relacións significativas entre as obras literarias e o resto das artes (obras musicais, cinematográficas, pictóricas, etc.). O segundo bloque, "Os grandes períodos e movementos da literatura universal", dedícase ao estudo cronolóxico das obras más significativas de cada momento, a través dunha selección de obras e autores/as. Esta presentación cronolóxica pon de relevo a recorrenza de certos temas e motivos, así como a evolución das formas literarias ao longo da historia.

En definitiva, esta materia facilita o desenvolvemento do individuo como lector competente, capaz de comparar textos literarios de distintas épocas e autores, e capaz de descubrir neles recorrenzas temáticas, así como semellanzas ou diverxencias expresivas. Deste xeito, o alumnado ha aprender a transferir os seus coñecementos, relacionando o contido e as formas de expresión dunha obra literaria co contexto histórico e cultural no que se inscribe, o que ha favorecer a aprendizaxe autónoma.

	Literatura Universal. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliacion	Criterios de cualificación	
	Bloque 1. Procesos e estratexias							
- h - i - l - n	<ul style="list-style-type: none"> - B1.1. Lectura e comentario de fragmentos, antoloxías e obras completas significativas da literatura universal. 	<ul style="list-style-type: none"> - B1.1. Ler, comprender, analizar e comentar obras breves, fragmentos ou obras completas significativas de distintas épocas, interpretando o seu contido de acordo cos coñecementos adquiridos sobre temas e formas literarias, así como sobre períodos e os/as autores/as significativos/as. 	<ul style="list-style-type: none"> - LUB1.1.1. Le fragmentos significativos ou textos completos de obras da literatura universal, identificando algúns elementos, mitos ou arquétipos creados pola literatura e que chegaron a converterse en puntos de referencia da cultura universal. 	<ul style="list-style-type: none"> - CSC - CCEC 	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Trabos	60% 15% 15%	
			<ul style="list-style-type: none"> - LUB1.1.2. Interpreta obras ou fragmentos representativos de distintas épocas, situándoas no seu contexto histórico, social e cultural, identificando a presenza de determinados temas e motivos, e reconhecendo as características do xénero e do movemento en que se inscriben, así como os trazos más salientables do estilo literario. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCEC - CSC - CAA 	CL EOE CA TIC IEHM	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Trabos	60% 15% 15%	
- c - h - i - l - n	<ul style="list-style-type: none"> - B1.2. Relacións entre obras literarias e o resto das artes. 	<ul style="list-style-type: none"> - B1.2. Interpretar obras narrativas, líricas e dramáticas da literatura universal nomeadamente significativas, relacionando a súa forma e o seu contido coas ideas estéticas dominantes do momento en que se escribiron, e coas transformacións artísticas e históricas producidas no resto das artes. 	<ul style="list-style-type: none"> - LUB1.2.1. Interpreta determinadas obras narrativas, líricas e dramáticas da literatura universal nomeadamente significativas e relaciónaas coas ideas estéticas dominantes do momento en que se escribiron, analizando as vinculacións entre elas e comparando a súa forma de expresión. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CSC 	CL CA TIC ECC IEHM	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Trabos	60% 15% 15%	
						Caderno, traballo diario.	10%	

		<ul style="list-style-type: none"> - LUB1.2.2. Establece relacóns significativas entre a literatura e o resto das artes, interpretando de xeito crítico algunas obras ou fragmentos significativos adaptados a outras manifestacóns artísticas, analizando as 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CCEC 	CL EOE CA TIC	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Trabajos	60% 15% 15%
--	--	--	---	------------------------	--	---------------------------

	Literatura Universal. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliacion	Criterios de cualificación	
- h - l - n	<ul style="list-style-type: none"> - B2.1. Da Antigüidade á Idade Media: As mitoloxías e a orixe da literatura. - B2.2. Renacemento e Clasicismo: <ul style="list-style-type: none"> - Os cambios do mundo e a nova visión do home durante o Renacemento. - A lírica do amor: o petrarquismo. Orixes: a poesía trovadoresca e o Dolce Stil Nuovo. A innovación do Cancioneiro de Petrarca. Lectura e comentario dunha antoloxía lírica e algúns contos da época. 	<ul style="list-style-type: none"> - B2.1. Ler, comprender e analizar obras breves, fragmentos ou obras completas, significativas de distintas épocas, interpretando o seu contido de acordo coos coñecementos adquiridos sobre temas e formas literarias, así como sobre períodos e autores/as significativos/as. 	<ul style="list-style-type: none"> - LUB2.1.1. Le e analiza textos literarios universais de distintas épocas, interpretando o seu contido de acordo coos coñecementos adquiridos sobre temas e formas literarias, así como sobre períodos e autores/as significativos/as. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CSC 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE CA TIC ECC IEHM 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas Lecturas Obrigatorias Traballo 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 15% 15% 	
- b - g - h - n	<ul style="list-style-type: none"> - A narración en prosa: Boccaccio. - Teatro clásico europeo. O teatro isabelino en Inglaterra. Comenza do mito de Fausto dentro da literatura. Lectura e comentario dunha obra de teatro clásico. Observación das relacións existentes entre as obras de teatro clásicas e as obras de diferentes xéneros musicais e cinematográficos que xurdiron a partir delas. - B2.3. O Século das Luces: <ul style="list-style-type: none"> - O desenvolvemento do espíritu crítico: a ilustración. A Enciclopedia. A prosa ilustrada. 	<ul style="list-style-type: none"> - B2.2. Realizar traballos críticos sobre a lectura dunha obra significativa dunha época, interpretándoa en relación co seu contexto histórico e literario, obtendo a información bibliográfica necesaria e efectuando unha valoración persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> - LUB2.2.1. Realiza traballos críticos sobre unha obra lida na súa integridade, relacionándoa co seu contexto histórico, social e literario e, de ser o caso, co significado e a relevancia do/da autor/a na época ou na historia da literatura, e consultando fontes de información diversas. 	<ul style="list-style-type: none"> - CD - CCEC 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE CA TIC ECC IEHM 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas Lecturas Obrigatorias Traballo 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 15% 15% 	
- b - g - h - n	<ul style="list-style-type: none"> - A novela europea no século XVIII. Os herdeiros de Cervantes e da picaresca española na literatura inglesa. 	<ul style="list-style-type: none"> - B2.3. Realizar exposicións orais ou escritas acerca dunha obra, unha autor/a ou unha época con axuda de medios audiovisuais e das tecnoloxías da información e da comunicación, expresando as propias opinións, seguindo un esquema preparado previamente, valorando as obras literarias como punto de encontro de 	<ul style="list-style-type: none"> - LUB2.3.1. Realiza presentacións orais ou escritas planificadas integrando coñecementos literarios e lectura, cunha correcta estruturación do contido, argumentación coherente e clara das propias opinións, consulta e cita de fontes, selección de información relevante e utilización do rexistro apropriado e da terminoloxía literaria necesaria. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CD 	<ul style="list-style-type: none"> CL EOE CA TIC ECC IEHM 	<ul style="list-style-type: none"> Probas escritas Lecturas Obrigatorias Traballo 	<ul style="list-style-type: none"> 60% 15% 15% 	
						<ul style="list-style-type: none"> Caderno, traballo diario 	<ul style="list-style-type: none"> 10% 	

	Literatura Universal. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliacion	Criterios de cualificación	
	<ul style="list-style-type: none"> - Lectura comentada dalguna novela europea da prosa ilustrada e dalgún fragmento de novela inglesa do século XVIII. - B2.4. O movemento romántico: <ul style="list-style-type: none"> - A revolución romántica: conciencia histórica e novo sentido da ciencia. - O Romanticismo e a súa conciencia de movemento literario. Precursors: Goethe. - A poesía romántica e a novela histórica. - Lectura e comentario dunha antoloxía de poetas románticos europeos e dalgún fragmento de novela histórica. 	ideas e sentimientos colectivos e como instrumentos para acrecentar o caudal da propia experiencia.	<ul style="list-style-type: none"> - LUB2.3.2. Explica oralmente ou por escrito os cambios significativos na concepción da literatura e dos xéneros literarios, en relación co conxunto de circunstancias históricas, sociais e culturais, e establecendo relacóns entre a literatura e o resto das artes. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CCEC 	CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Traballo	60% 15% 15%	

	Literatura Universal. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliacion	Criterios de cualificación	
	<ul style="list-style-type: none"> - Observación das relacións existentes entre as obras literarias do romanticismo e as obras de diferentes xéneros musicais (sinfonías, poemas sinfónicos, lieder, óperas), cinematográficos e teatrais que xurdiron a partir delas. - B2.5. A segunda mitade do século XIX: <ul style="list-style-type: none"> - Da narrativa romántica ao Realismo en Europa. Literatura e sociedade. Evolución dos temas e as técnicas narrativas do Realismo. Principais novelistas europeos do século XIX. Lectura e comentario dunha antoloxía de fragmentos de novelas realistas. - O nacemento da gran literatura norteamericana (1830-1890). Da experiencia vital á literatura. O renacemento do conto. Lectura e comentario dalgúns contos da segunda mitade do século XIX. - O arranque da modernidade poética: de Baudelaire ao Simbolismo. Lectura dunha antoloxía de poesía simbolista. - A renovación do teatro europeo: un novo teatro e unhas novas formas de pensamento. Lectura e comentario dunha obra. - Observación das relacións existentes entre as obras literarias deste período e as obras de diferentes xéneros musicais, cinematográficos e teatrais que xurdiron a partir delas. - B2.6. Os novos enfoques da literatura no século XX e as transformacións dos xéneros literarios: <ul style="list-style-type: none"> - A crise do pensamento decimonónico e a cultura de fin de século. A quebra da orde europea: a crise de 1914. As innovacións filosóficas, científicas e técnicas e a súa influencia na creación literaria. 		<ul style="list-style-type: none"> - LUB2.3.3. Valora oralmente ou por escrito unha obra literaria, recoñecendo a lectura como unha fonte de enriquecemento da propia personalidade e como un medio para profundar na comprensión do mundo interior e da sociedade. 	<ul style="list-style-type: none"> - CCL - CAA 				

	Literatura Universal. 1º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Elementos transversais	Instrumentos de avaliacion	Criterios de cualificación	
	<ul style="list-style-type: none"> - A culminación da gran literatura americana. A xeración perdida. - O teatro do absurdo e do compromiso. Lectura dalgunha obra representativa destas correntes dramáticas. - Observación das relacións existentes entre as obras desta época e as obras de diferentes xéneros musicais, cinematográficos e teatrais que xudiron a partir delas. 				CL EOE CA TIC ECC IEHM	Probas escritas Lecturas Obrigatorias Traballo Caderno, participación diaria	60% 15% 15% 10%	

Os contidos anteriormente descritos se estructurarán nas seguintes unidades didácticas:

- U1. A literatura antigua.
- U2. A literatura medieval.
- U3. Renacemento e Clasicismo.
- U4. O Século das Luces.
- U5. O Romanticismo.
- U6. Realismo e Naturalismo
- U7. Literatura de finales del siglo XIX.
- U8. Teatro del siglo XX.
- U9. Literatura de principios del siglo XX.
- U10. Novela existencialista y novela actual.
- U11. A literatura estadounidense.

2º de BACHILLERATO

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
	Bloque 1. Comunicación oral: escoitar e falar (Todas as avaliacións)							
h	B1.1. Comunicación oral non espontánea nos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial. A súa caracterización.	B1.1. Escoitar de forma activa e analizar textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, identificando os trazos propios do seu xénero, relacionando os aspectos formais do texto coa intención comunicativa do emisor e co resto dos factores da situación comunicativa.	LCL2B1.1.1. Recoñece as formas de organización do contido nunha argumentación oral, analizando os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor e valorándoo en función dos elementos da situación comunicativa.	CCL	LCL2B1.1.1. Recoñece as formas de organización do contido nunha argumentación oral, analizando os recursos verbais e non verbais empregados polo emisor e valorándoo en función dos elementos da situación comunicativa.	CL EOE TIC IEHM PRPC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B1.1.2. Analiza os recursos verbais e non verbais presentes en textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os aspectos formais e expresivos coa intención do emisor, o xénero textual e o resto dos elementos da situación comunicativa.	CCL	LCL2B1.1.2. Analiza os recursos verbais e non verbais presentes en textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os aspectos formais e expresivos coa intención do emisor, o xénero textual e o resto dos elementos da situación comunicativa.	CL EOE ECC TIC IEHM PRPC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
d e g	B1.1. Comunicación oral non espontánea nos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial. A súa caracterización.	B1.2. Sintetizar o contido de textos expositivos e argumentativos orais do ámbito educativo (conferencias e mesas redondas), diferenciando a información relevante e accesoria, e utilizando a escoita activa como un medio de adquisición de coñecementos.	LCL2B1.2.1. Sintetiza por escrito o contido de textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, discriminando a información relevante.	CAA	LCL2B1.2.1. Sintetiza por escrito o contido de textos orais argumentativos e expositivos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, discriminando a	CL EOE CA TIC PRPC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
					información relevante.			
d e g	B1.2. Comprensión e producción de textos orais procedentes dos medios de comunicación social: xéneros informativos e de opinión. Publicidade.	B1.3. Extraer información de textos orais xornalísticos e publicitarios procedentes dos medios de comunicación social, recoñecendo a intención comunicativa, o tema, a estrutura e o contido, identificando os trazos propios do xénero xornalístico e os recursos verbais e non verbais utilizados, e valorando de forma crítica a súa forma e o seu contido.	LCL2B1.3.1. Interpreta diversos anuncios sonoros e audiovisuais, identificando a información e a persuasión, recoñecendo os elementos que utiliza o emisor para seducir o receptor, valorando criticamente a súa forma e o seu contido, e rexeitando as ideas discriminatorias.	CSC	LCL2B1.3.1. Interpreta diversos anuncios sonoros e audiovisuais, identificando a información e a persuasión, recoñecendo os elementos que utiliza o emisor para seducir o receptor, valorando criticamente a súa forma e o seu contido, e rexeitando as ideas discriminatorias.	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
a b c d e g h m	B1.3. Presentación oral: planificación, documentación, avaliación e mellora.	B1.4. Realizar unha presentación educativa oral sobre un tema controvertido, contrapondo puntos de vista enfrentados, defendendo unha opinión persoal con argumentos convincentes e utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación para a súa realización, avaliación e mellora.	LCL2B1.4.1. Planifica, realiza e avalia presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico de carácter educativo ou da actualidade social, científica ou cultural, analizando posturas enfrentadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes. LCL2B1.4.2. Compila información e apoios audiovisuais ou gráficos, consultando fontes de información diversa e utilizando correctamente os procedementos de cita. LCL2B1.4.3. Clasifica e estrutura a	CCL CSC CD CMCCT	LCL2B1.4.1. Planifica, realiza e avalia presentacións educativas orais de forma individual ou en grupo sobre un tema polémico de carácter educativo ou da actualidade social, científica ou cultural, analizando posturas enfrentadas e defendendo unha opinión propia mediante argumentos convincentes. LCL2B1.4.2. Compila información e apoios audiovisuais ou gráficos, consultando fontes de información diversa e utilizando correctamente os procedementos de cita. LCL2B1.4.3. Clasifica e	CL EOE TIC IEHM PRPC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
			información obtida, elaborando un guión da presentación.		estrutura a información obtida, elaborando un guión da presentación.	EOE CA ECC TIC IEHM PRPC	escrita traballo diario, comentarios escritos	20%
			LCL2B1.4.4. Exprésase oralmente con claridade, precisión e corrección, axustando a súa actuación verbal e non verbal ás condicións da situación comunicativa, e utilizando os recursos expresivos propios do rexistro formal.	CCL	LCL2B1.4.4. Exprésase oralmente con claridade, precisión e corrección, axustando a súa actuación verbal e non verbal ás condicións da situación comunicativa, e utilizando os recursos expresivos propios do rexistro formal.	ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B1.4.5. Avalía as súas presentacións orais e as dos/das seus/súas compañeiros/as, detectando as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias para mellorar as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma.	CAA	LCL2B1.4.5. Avalía as súas presentacións orais e as dos/das seus/súas compañeiros/as, detectando as dificultades estruturais e expresivas, e deseñando estratexias para mellorar as súas prácticas orais e progresar na aprendizaxe autónoma.	CL EOE CA TIC ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
	Bloque 2. Comunicación escrita: ler e escribir (Todas as avaliações)							
h I	B2.1. Comunicación escrita nos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial: elementos; xéneros textuais. B2.2. Análise e comentario de textos escritos do ámbito educativo.	B2.1. Comprender e producir textos expositivos e argumentativos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando a intención do emisor, resumindo o seu contido, diferenciando a idea principal e explicando o modo de organización.	LCL2B2.1.1. Comprende o sentido global de textos escritos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando a intención comunicativa do emisor e a súa idea principal.	CCL	LCL2B2.1.1. Comprende o sentido global de textos escritos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando a intención	CL EOE CA TIC ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
			LCL2B2.1.2. Sintetiza textos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, diferenciando as ideas principais e as secundarias.	CAA	comunicativa do emisor e a súa idea principal.			
			LCL2B2.1.3. Analiza a estrutura de textos expositivos e argumentativos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando os tipos de conectores e organizadores da información textual.	CCL	LCL2B2.1.2. Sintetiza textos de carácter expositivo e argumentativo propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, diferenciando as ideas principais e as secundarias.	CL EOE ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B2.1.4. Produce textos expositivos e argumentativos propios usando o rexistro adecuado á intención comunicativa, organizando os enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas ortográficas e gramaticais, e revisa a súa producción escrita para mellorala.	CCL	LCL2B2.1.3. Analiza a estrutura de textos expositivos e argumentativos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando os tipos de conectores e organizadores da información textual.	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
					LCL2B2.1.4. Produce textos expositivos e argumentativos propios usando o rexistro adecuado á intención comunicativa, organizando os enunciados en secuencias lineais cohesionadas e respectando as normas ortográficas e gramaticais, e revisa a súa producción escrita para mellorala.	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
b h l	B2.3. Planificación, realización, revisión e mellora de textos escritos de diferentes ámbitos sociais e educativos.	B2.2. Escribir textos expositivos e argumentativos propios do ámbito educativo con rigor, claridade e corrección, empregando argumentos adecuados e convincentes, e axustando a súa expresión á intención comunicativa e ao resto das condicións da situación comunicativa.	LCL2B2.2.1. Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical, aplicando os coñecementos gramaticais e pragmáticos, para mellorar a expresión escrita.	CCL	LCL2B2.2.1. Desenvolve por escrito un tema do currículo con rigor, claridade e corrección ortográfica e gramatical, aplicando os coñecementos gramaticais e pragmáticos, para mellorar a expresión escrita.	CL CA ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B2.2.2. Nas súas producións escritas axusta a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, xénero textual, etc), empregando os recursos expresivos propios do rexistro formal e evitando o uso de coloquialismos.	CCL	LCL2B2.2.2. Nas súas producións escritas axusta a súa expresión ás condicións da situación comunicativa (tema, ámbito discursivo, tipo de destinatario, xénero textual, etc), empregando os recursos expresivos propios do rexistro formal e evitando o uso de coloquialismos.	CL EOE CA ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B2.2.3. Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas, recorrendo a obras de consulta tanto impresas como dixitais para a súa corrección, e deseñando estratexias para mellorar a súa redacción e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CAA	LCL2B2.2.3. Avalía as súas propias producións escritas e as dos/das seus/súas compañeiros/as, recoñecendo as dificultades estruturais e expresivas, recorrendo a obras de consulta tanto impresas como dixitais para a súa corrección, e deseñando estratexias para mellorar a súa redacción e avanzar na aprendizaxe autónoma.	CL EOE CA ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
b	B2.3. Planificación, realización, revisión e	B2.3. Realizar traballos educativos individuais ou en grupo sobre temas	LCL2B2.3.1. Realiza traballos educativos individuais e en grupo	CSIEE	LCL2B2.3.1. Realiza traballos educativos	CL	Proba	80%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
e h	mellora de textos escritos de diferentes ámbitos sociais e educativos.	polémicos do currículo ou da actualidade social, científica ou cultural, planificando a súa realización, contrastando opinións enfrentadas, defendendo unha opinión persoal e utilizando as tecnoloxías da información e da comunicación para a súa realización, avaliación e mellora.	sobre un tema controvertido do currículo ou da actualidade social, cultural ou científica, planificando a súa realización, fixando os seus propios obxectivos, contrastando posturas enfrentadas, e organizando e defendendo unha opinión propia mediante distintos tipos de argumentos.		individuais e en grupo sobre un tema controvertido do currículo ou da actualidade social, cultural ou científica, planificando a súa realización, fixando os seus propios obxectivos, contrastando posturas enfrentadas, e organizando e defendendo unha opinión propia mediante distintos tipos de argumentos.	EOE CA ECC TIC	escrita traballo diario, comentarios escritos	20%
			LCL2B2.3.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse, consultando fontes diversas, avaliando, contrastando, seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo.	CD	LCL2B2.3.2. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para documentarse, consultando fontes diversas, avaliando, contrastando, seleccionando e organizando a información relevante mediante fichas-resumo.	CL EOE CA TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B2.3.3. Respecta as normas de presentación de traballos escritos: organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía...	CCL	LCL2B2.3.3. Respecta as normas de presentación de traballos escritos: organización en epígrafes, procedementos de cita, notas a pé de páxina, bibliografía...	CL EOE CA TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
b e g h	B2.1. Comunicación escrita nos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial: elementos; xéneros textuais.	B2.4. Analizar textos escritos argumentativos e expositivos propios dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, identificando os seus trazos formais	LCL2B2.4.1. Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais presentes nun texto expositivo ou argumentativo procedente dos	CCL	LCL2B2.4.1. Describe os trazos morfosintácticos, léxico-semánticos e pragmático-textuais presentes nun texto	CL EOE CA TIC	Proba escrita traballo	80%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
B2.2. Análise e comentario de textos escritos do ámbito educativo.		característicos e relacionando as súas características expresivas coa intención comunicativa e co resto dos elementos da situación comunicativa.	ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, utilizando a terminoloxía gramatical adecuada e pondo de manifesto a súa relación coa intención comunicativa do emisor e cos trazos propios do xénero textual.	CCL	expositivo ou argumentativo procedente dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional ou empresarial, utilizando a terminoloxía gramatical adecuada e pondo de manifesto a súa relación coa intención comunicativa do emisor e cos trazos propios do xénero textual.	ECC	diario, comentarios escritos	20%
			LCL2B2.4.2. Recoñece, describe e utiliza os recursos gramaticais (substitución pronominal, uso reiterado de determinadas estruturas sintácticas, correlación temporal, etc.) e léxico-semánticos (substitución por sinónimos, hipónimos e hiperónimos, reiteracións léxicas, etc.) que proporcionan cohesión aos textos escritos.		LCL2B2.4.2. Recoñece, describe e utiliza os recursos gramaticais (substitución pronominal, uso reiterado de determinadas estruturas sintácticas, correlación temporal, etc.) e léxico-semánticos (substitución por sinónimos, hipónimos e hiperónimos, reiteracións léxicas, etc.) que proporcionan cohesión aos textos escritos.	ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B2.4.3. Recoñece e explica os procedementos de cita (estilo directo, indirecto ou indirecto libre, e cita encubierta) presentes en textos expositivos e argumentativos, así como a súa función no texto.		LCL2B2.4.3. Recoñece e explica os procedementos de cita (estilo directo, indirecto ou indirecto libre, e cita encubierta) presentes en textos expositivos e argumentativos, así como a súa función no texto.	CL EOE CA ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
	Bloque 3. Coñecemento da lingua (Todas as avaliacións)							

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
d e	B3.1. Análise e explicación do léxico castelán e dos procedementos de formación.	B3.1. Recoñecer e explicar o proceso de formación das palabras en español, aplicando os coñecementos adquiridos para a mellora, a comprensión e o enriquecemento do vocabulario activo.	LCL2B3.1.1. Explica os procedementos de formación das palabras diferenciando entre raíz e afixos, e explicando o seu significado.	CCL	LCL2B3.1.1. Explica os procedementos de formación das palabras diferenciando entre raíz e afixos, e explicando o seu significado.	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B3.1.2. Recoñece e explica a procedencia grecolatina de grande parte do léxico español e valora o seu coñecemento para a dedución do significado de palabras descoñecidas.	CAA	LCL2B3.1.2. Recoñece e explica a procedencia grecolatina de grande parte do léxico español e valora o seu coñecemento para a dedución do significado de palabras descoñecidas.	CL EOE TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
e	B3.2. Substantivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. B3.3. Adxectivo: caracterización morfolóxica, sintáctica e semántica. B3.4. Verbo: flexión verbal; perifrase verbal. B3.5. Pronome: tipoloxía e valores gramaticais. B3.6. Determinantes: tipoloxía e usos. B3.7. Recoñecemento das diferenzas entre pronomes e determinantes: relacións gramaticais. B3.8. Adverbio: tipoloxía e valores gramaticais. B3.9. Preposicóns,	B3.2. Recoñecer e identificar os trazos característicos das categorías gramaticais, e explicar os seus usos e valores nos textos.	LCL2B3.2.1. Identifica e explica os usos e os valores das categorías gramaticais, en relación coa intención comunicativa do emisor, coa tipoloxía textual seleccionada e con outros componentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	CCL	LCL2B3.2.1. Identifica e explica os usos e os valores das categorías gramaticais, en relación coa intención comunicativa do emisor, coa tipoloxía textual seleccionada e con outros componentes da situación comunicativa (audiencia e contexto).	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B3.2.2. Selecciona o léxico e a terminoloxía adecuados en contextos comunicativos que esixen un uso formal e especializado da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé.	CSC	LCL2B3.2.2. Selecciona o léxico e a terminoloxía adecuados en contextos comunicativos que esixen un uso formal e especializado da lingua, evitando o uso de coloquialismos, imprecisións ou expresións clixé.	CL EOE CA TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
	convencións e interxeccións: tipoloxía e valores gramaticais.							
d e	B3.10. Observación, reflexión e explicación do significado das palabras. Denotación e connotación.	B3.3. Identificar e explicar os niveis de significado das palabras ou expresións en función da intención comunicativa do discurso oral ou escrito en que aparecen.	LCL2B3.3.1. Explica con propiedade o significado de palabras ou expresións, diferenciando o seu uso denotativo e connotativo, e relacionándoo coa intención comunicativa do emisor.	CCL	LCL2B3.3.1. Explica con propiedade o significado de palabras ou expresións, diferenciando o seu uso denotativo e connotativo, e relacionándoo coa intención comunicativa do emisor.	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B3.3.2. Recoñece, analiza e interpreta as relacións semánticas entre as palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, polisemia e homonimia) como procedemento de cohesión textual.	CCL	LCL2B3.3.2. Recoñece, analiza e interpreta as relacións semánticas entre as palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, polisemia e homonimia) como procedemento de cohesión textual.	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
d e	B3.11. Observación, reflexión e explicación das estruturas sintácticas simples e complexas. Conexións lóxicas e semánticas nos textos.	B3.4. Observar, reflexionar e explicar as estruturas sintácticas dun texto, sinalando as conexións lóxicas e semánticas que se establecen entre elas.	LCL2B3.4.1. Recoñece as estruturas sintácticas e explica a relación funcional e de significado que establecen co verbo da oración principal, empregando a terminoloxía gramatical adecuada.	CCL	LCL2B3.4.1. Recoñece as estruturas sintácticas e explica a relación funcional e de significado que establecen co verbo da oración principal, empregando a terminoloxía gramatical adecuada.	CL EOE CA	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
d e	B3.11. Observación, reflexión e explicación das estruturas sintácticas simples e complexas. Conexións lóxicas e semánticas nos textos. B3.12. Observación, reflexión e explicación das formas de organización	B3.5. Aplicar os coñecementos sobre estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, a autoavaliación e a mellora de textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	LCL2B3.5.1. Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando estruturas sintácticas variadas e aplicando os coñecementos adquiridos para a revisión e a mellora destes.	CCL	LCL2B3.5.1. Enriquece os seus textos orais e escritos incorporando estruturas sintácticas variadas e aplicando os coñecementos adquiridos para a revisión e a mellora destes.	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
	textual de textos procedentes de diferentes ámbitos. Intertextualidade.		LCL2B3.5.2. Aplica os coñecementos adquiridos sobre as estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora dos propios textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	CSIEE	LCL2B3.5.2. Aplica os coñecementos adquiridos sobre as estruturas sintácticas dos enunciados para a realización, autoavaliación e mellora dos propios textos orais e escritos, tomando conciencia da importancia do coñecemento gramatical para o uso correcto da lingua.	ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
d e m	B3.13. Identificación e uso dos recursos expresivos que marcan a obxectividade e a subxectividade. B3.14. Observación, reflexión e explicación da deíxe temporal, espacial e persoal.	B3.6. Aplicar os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos (marcas de obxectividade e subxectividade; referencias deícticas temporais, espaciais e persoais, e procedementos de cita) coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.	LCL2B3.6.1. Recoñece, analiza e explica as características lingüísticas e os recursos expresivos de textos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa, e utilizando a análise para afondar na comprensión do texto.	CCL	LCL2B3.6.1. Recoñece, analiza e explica as características lingüísticas e os recursos expresivos de textos procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa, e utilizando a análise para afondar na comprensión do texto.	CL EOE TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B3.6.2. Aplica os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial, relacionando os usos lingüísticos (marcas de obxectividade e subxectividade; referencias deícticas temporais,	CSIEE	LCL2B3.6.2. Aplica os coñecementos sobre o funcionamento da lingua á comprensión, á análise e ao comentario de textos de distinto tipo procedentes dos ámbitos educativo, xornalístico, profesional e empresarial,	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
			espaciais e persoais, e procedementos de cita) coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.		relacionando os usos lingüísticos (marcas de obxectividade e subxectividade; referencias deícticas temporais, espaciais e persoais, e procedementos de cita) coa intención comunicativa do emisor e o resto dos elementos da situación comunicativa.			
			LCL2B3.6.3. Recoñece e explica os procedementos de inclusión do emisor e do receptor no texto.	CCL	LCL2B3.6.3. Recoñece e explica os procedementos de inclusión do emisor e do receptor no texto.	CL CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B3.6.4. Recoñece e explica as referencias deícticas, temporais, espaciais e persoais nos textos.	CCL	LCL2B3.6.4. Recoñece e explica as referencias deícticas, temporais, espaciais e persoais nos textos.	ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B3.6.5. Recoñece, explica e utiliza os procedementos de cita.	CCL	LCL2B3.6.5. Recoñece, explica e utiliza os procedementos de cita.	CL EOE CA TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B3.6.6. Revisa textos escritos	CAA	LCL2B3.6.6. Revisa textos	CL	Proba	80%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
			proprios e alleos, recoñecendo e explicando as súas incorreccións (concordancias, réxime verbal, ambigüidades sintácticas, coloquialismos, etc.), con criterios gramaticais e terminoloxía apropiada, co obxecto de mellorar a expresión escrita e avanzar na aprendizaxe autónoma.		escritos propios e alleos, recoñecendo e explicando as súas incorreccións (concordancias, réxime verbal, ambigüidades sintácticas, coloquialismos, etc.), con criterios gramaticais e terminoloxía apropiada, co obxecto de mellorar a expresión escrita e avanzar na aprendizaxe autónoma.	EOE CA TIC ECC	escrita traballo diario, comentarios escritos	20%
e	B3.12. Observación, reflexión e explicación das formas de organización textual de textos procedentes de diferentes ámbitos. Intertextualidade. B3.13. Identificación e uso dos recursos expresivos que marcan a obxectividade e a subxectividade. B3.14. Observación, reflexión e explicación da deíxe temporal, espacial e persoal.	B3.7. Explicar a forma de organización interna dos textos expositivos e argumentativos.	LCL2B3.7.1. Recoñece, explica e utiliza en textos propios e alleos as formas de estruturar os textos expositivos e argumentativos.	CCL	LCL2B3.7.1. Recoñece, explica e utiliza en textos propios e alleos as formas de estruturar os textos expositivos e argumentativos.	CL ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
b d e	B3.12. Observación, reflexión e explicación das formas de organización textual de textos procedentes de diferentes ámbitos. Intertextualidade.	B3.8. Reflexionar sobre a relación entre os procesos de producción e recepción dun texto, recoñecendo a importancia que para a súa comprensión teñen os coñecementos previos que se posúen a partir de lecturas anteriores que se relacionan con el.	LCL2B3.8.1. Expresa as súas experiencias de lectura de obras de diferente tipo, xénero, etc., e as súas experiencias persoais en relación co novo texto, para chegar a unha mellor comprensión e interpretación deste.	CCL	LCL2B3.8.1. Expresa as súas experiencias de lectura de obras de diferente tipo, xénero, etc., e as súas experiencias persoais en relación co novo texto, para chegar a unha mellor comprensión e interpretación deste.	ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
a e h	B3.15. Coñecemento e explicación do español actual. O español na rede. Situación do español no mundo. O español de América.	B3.9. Coñecer a situación do español no mundo, as súas orixes históricas e os seus trazos característicos, e valor as súas variantes.	LCL2B3.9.1. Coñece a situación actual da lingua española no mundo diferenciando os usos específicos da lingua no ámbito dixital.	CSC	LCL2B3.9.1. Coñece a situación actual da lingua española no mundo diferenciando os usos específicos da lingua no ámbito dixital.	CL ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
			LCL2B3.9.2. Coñece as orixes históricas do español en América e as súas principais áreas xeográficas, recoñecendo nun texto oral ou escrito algúns dos trazos característicos e valorando as súas variantes.	CSC	LCL2B3.9.2. Coñece as orixes históricas do español en América e as súas principais áreas xeográficas, recoñecendo nun texto oral ou escrito algúns dos trazos característicos e valorando as súas variantes.	CL CA TIC ECC TIC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
i l	B3.16. Participación en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	B3.10. Participar en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, etc.) nos que se utilicen varias linguas, tanto curriculares como outras presentes no centro docente, e relacionados cos elementos transversais, evitando estereotipos lingüísticos ou culturais.	LCL2B3.10.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	CCL CAA	LCL2B3.10.1. Participa en proxectos (elaboración de materiais multimedia, folletos, carteis, recensións sobre libros e películas, obras de teatro, etc.) nos que se utilizan varias linguas e relacionados cos elementos transversais, evita estereotipos lingüísticos ou culturais, e valora as competencias que posúe como persoa plurilingüe.	EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario, comentarios escritos	80% 20%
g h	B3.17. Identificación e progresiva utilización dos coñecementos sobre as linguas para desenvolver unha competencia comunicativa integrada.	B3.11. Reflexionar sobre o sistema e as normas de uso das linguas, mediante a comparación e a transformación de textos, enunciados e palabras, e utilizar estes coñecementos para solucionar problemas de	LCL2B3.11.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso nunha das linguas, para mellorar a	CAA	LCL2B3.11.1. Utiliza os coñecementos lingüísticos de ámbito contextual, textual, oracional e da palabra desenvolvidos no curso	CL EOE ECC TIC	Proba escrita traballo	80%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
		comprensión e para a producción de textos.	comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.		nunha das lingua, para mellorar a comprensión e a producción dos textos traballados en calquera das outras.		diario, comentarios escritos	20%
	Bloque 4. Educación literaria (Todas as avaliações)							
d h i	B4.1. Estudo cronolóxico das obras más representativas da literatura en español do século XX ata os nosos días.	B4.1. Coñecer os aspectos temáticos e formais dos principais movementos literarios do século XX ata os nosos días, así como os autores e obras más significativas.	LCL2B4.1.1. Desenvolve por escrito con coherencia e corrección as características temáticas e formais dos principais movementos do século XX ata os nosos días, mencionando os autores e obras más representativas.	CCEC	LCL2B4.1.1. Desenvolve por escrito con coherencia e corrección as características temáticas e formais dos principais movementos do século XX ata os nosos días, mencionando os autores e obras más representativas.	CL EOE CA ECC TIC	Proba escrita traballo diario	80% 20%
d h i c	B4.2. Análise de fragmentos ou obras significativas do século XX ata os nosos días.	B4.2. Ler e analizar textos literarios representativos da historia da literatura do século XX ata os nosos días, identificando as características temáticas e formais, en relación co contexto, o movemento, o xénero ao que pertence e a obra do/da autor/a, e constatando a evolución histórica de temas e formas.	LCL2B4.2.1. Analiza fragmentos literarios ou, de ser o caso, de obras completas do século XX ata os nosos días, relacionando o contido e as formas de expresión coa traxectoria e o estilo do/da seu/súa autor/a, o seu xénero e o movemento literario ao que pertence.	CCEC	LCL2B4.2.1. Analiza fragmentos literarios ou, de ser o caso, de obras completas do século XX ata os nosos días, relacionando o contido e as formas de expresión coa traxectoria e o estilo do/da seu/súa autor/a, o seu xénero e o movemento literario ao que pertence.	CL EOE TIC ECC	Proba escrita traballo diario	80% 20%
			LCL2B4.2.2. Compara textos de diferentes épocas, e describe a evolución de temas e formas.	CCEC	LCL2B4.2.2. Compara textos de diferentes épocas, e describe a evolución de temas e formas.	CL EOE CA TIC	Proba escrita traballo diario	80% 20%
d	B4.3. Interpretación crítica de fragmentos ou obras	B4.3. Interpretar de xeito crítico fragmentos ou obras da literatura do	LCL2B4.3.1. Interpreta de xeito crítico fragmentos ou obras	CSC	LCL2B4.3.1. Interpreta de xeito crítico fragmentos	CL	Proba escrita	80%

	Lingua Castelá e Literatura II. 2º de bacharelato							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	CC	Grao mínimo dos estándares	Elementos transversais	Ferramentas de avaliación	Criterios de cualificación
hi m	significativas do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural. Reflexión e superación de estereotipos de xénero, clase, crenzas, etc.	seculo XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	completas significativos da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.		ou obras completas significativos da literatura do século XX ata os nosos días, recoñecendo as ideas que manifestan a relación da obra co seu contexto histórico, artístico e cultural.	EOE TIC ECC TIC	traballo diario	20%
g	B4.4. Planificación e elaboración de traballos educativos escritos ou presentacións sobre temas, obras ou autores/as da literatura do século XX ata os nosos días.	B4.4. Desenvolver por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade e coherencia, e achegando unha visión persoal.	LCL2B4.4.1. Desenvolve por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade, coherencia e corrección, e achegando unha visión persoal.	CCL	LCL2B4.4.1. Desenvolve por escrito un tema da historia da literatura do século XX ata os nosos días, expondo as ideas con rigor, claridade, coherencia e corrección, e achegando unha visión persoal.	CL EOE CA TIC ECC	Proba escrita traballo diario	80% 20%
g	B4.4. Planificación e elaboración de traballos educativos escritos ou presentacións sobre temas, obras ou autores da literatura do século XX ata os nosos días.	B4.5. Elaborar un traballo de carácter educativo en soporte impreso ou dixital sobre un tema do currículo de literatura consultando fontes diversas, adoptando un punto de vista crítico e persoal, e utilizando as tecnoloxías da información.	LCL2B4.5.1. Le textos informativos en papel ou en formato dixital sobre un tema do currículo de literatura do século XX ata os nosos días, extraendo a información relevante para ampliar coñecementos sobre o tema.	CAA	LCL2B4.5.1. Le textos informativos en papel ou en formato dixital sobre un tema do currículo de literatura do século XX ata os nosos días, extraendo a información relevante para ampliar coñecementos sobre o tema.	CL EOE CA TIC	Proba escrita traballo diario	80% 20%

Los contenidos anteriormente descritos se estructurarán en las siguientes unidades didácticas:

LENGUA

1. Lengua y sociedad: origen y desarrollo de la lengua española. Las lenguas constitucionales y el bilingüismo. Variedades del español: el español de América. La norma lingüística común: el español estándar.

2. Categorías gramaticales: sustantivo, adjetivo, pronombre, verbo y adverbio. La palabra: constituyentes básicos y procedimientos de creación de palabras.
3. Sintaxis: identificación de funciones, tipos de frases, cláusulas y oraciones. Relaciones sintácticas y su identificación.
4. Semántica: denotación y connotación. Relaciones de significado entre las palabras y cambios de significado. Familia léxica y campo semántico. Identificación de voces patrimoniales, cultismos, semicultismos y préstamos.
5. El texto y sus propiedades: coherencia, cohesión y adecuación. Los marcadores discursivos y los conectores y su identificación. Valores anafóricos y catafóricos.
6. Tipología textual: modalidades –narración, descripción, exposición y argumentación- y tipos de textos –literarios, científicos, humanísticos, jurídicos, periodísticos y publicitarios
7. Técnicas de análisis y comentario de textos: resumen, esquema y comentario crítico.

LITERATURA

1. El Modernismo. Características generales a través de la figura de Delmira Agustini.
2. La novela en la Generación del 98. La trayectoria literaria de Pío Baroja.
3. La trayectoria poética de Antonio Machado.
4. Evolución y características generales de la generación del 27. Trayectoria literaria de Pedro Salinas.
5. El teatro español anterior a la Guerra Civil. El teatro de Valle Inclán.
6. La poesía española en las tres décadas posteriores a la Guerra Civil: la trayectoria literaria de Blas de Otero.
7. La novela española en las tres décadas posteriores a la Guerra Civil: Miguel Delibes.
8. La figura de Buero Vallejo. La renovación del teatro.
9. La narrativa hispanoamericana de la segunda mitad del S. XX. El boom de la narrativa. La trayectoria literaria de Vargas Llosa.
10. La narrativa peninsular desde 1975 hasta nuestros días. Principales tendencias. La trayectoria literaria de Almudena Grandes.

LECTURAS OBLIGATORIAS

- *El lector de Julio Verne*, de ALMUDENA GRANDES (Planeta).

- *Crónica de una muerte anunciada*, de GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ (Mondadori, Austral, Plaza y Janés...).
- *La Fundación*, de ANTONIO BUERO VALLEJO (Austral).
- *Romancero gitano*, de FEDERICO GARCÍA LORCA (Castalia, Cátedra, Austral...).

ORIENTACIÓNNS PARA AS PROBAS DE LINGUA CASTELÁ E LITERATURA II CURSO 2019-2020

Prezadas/os colegas: Como xa fixeramos en anos anteriores, procedemos a enviar unha circular coas orientacións para as probas do próximo curso. Introducimos modificacións, aclaracións ou precisóns atendendo ás suxestións e aos comentarios que nos enviaron departamentos de Lingua Castelá e Literatura, sobre todo a raíz da consulta que vos fixemos na anterior circular. Estas modificacións ou aclaracións figuran salientadas nesta circular en NEGRITA polo feito de ser novedade, non porque sexan de maior importancia que o resto das indicacións.

LECTURAS OBRIGATORIAS: As obras literarias de lectura obrigatoria experimentan UN CAMBIO, producido polo interese en introducir unha obra escrita por unha autora: La Fundación, Crónica de una muerte anunciada, Romancero gitano e El lector de Julio Verne, de Almudena Grandes, que ven substituír a La verdad sobre el caso Savolta.

ESTRUCTURA DO EXAME. No que respecta ao exame, haberá, como sempre, dúas opcións para escoller. A estructura será, en síntese, a seguinte: 1ª Parte: Comprensión e expresión escrita (3 puntos). Resumo ou esquema dun texto (1 punto) e Comentario crítico do contido dun texto (2 puntos). 2ª parte, (3 puntos) Dúas preguntas (1.5 puntos cada unha) de lingua. Unha delas basearase na identificación e explicación de estruturas, categorías ou unidades que aparezan no texto ou na detección de erros ou agramaticalidades en estruturas presentadas; a outra, na creación ou producción de estruturas ou breves textos. 3ª parte (4 puntos) Dúas preguntas (2 puntos cada unha) de literatura. Unha pregunta fará referencia a unha das obras lidas no curso e a outra, a un tema de historia da literatura; como o ano anterior, AMBAS preguntas contarán cun breve texto de apoio.

ORIENTACIÓNNS SOBRE O EXAME E CONTIDOS DAS PREGUNTAS O texto no que se basearán as dúas primeiras partes do exame responderá, como nos últimos cursos, ao tipo de texto periodístico de opinión.

RESUMO OU ESQUEMA: O propósito é ou ben que o alumnado demostre a súa capacidade de síntese producindo un novo texto que reduza a información contida no fragmento sen afectar ao contido global (resumo) ou ben, se o prefire, que demostre a súa capacidade de análise extraendo e xerarquizando as ideas principais (esquema). A través da lectura tanto do resumo como do esquema, alguén que non lese o texto debería poder saber de que trata e cales son as ideas principais. O resumo non debe conter valoracións, opinións ou ideas propias que non procedan do texto. Aplicaranse ademais penalizacións por non axustarse ás condicións básicas dun resumo: por non plasmar con expresión propia as ideas do texto descontarase ata a metade da puntuación (non é aceptable copiar literalmente fragmentos ou párrafos do texto); cando a extensión resulte impropia dun resumo poderase descontar tamén ata medio punto. Sobre a extensión, non parece apropiado sinalar un número de palabras, pero o tamaño do resumo debería oscilar entre un tercio e un cuarto da extensión do texto que se resume. O esquema deberá ordenar as ideas e xerarquizalas, incluíndo as principais e as secundarias. Empregaranse esquemas nominais e non oracionais para cada un dos epígrafes. Aplicaranse tamén penalizacións por non axustarse ás condicións básicas dun esquema: por non concretar axeitadamente as ideas poderase descontar ata medio punto; o mesmo por non relationalas axeitadamente.

COMENTARIO: A meta é comprobar se o alumnado comprende o contido do texto, se é quen de, a partir das ideas principais do texto recollidas no resumo, expresar a confrontación das súas propias ideas coas defendidas no texto e se é quen de extraer conclusións razoadas desta confrontación. En consecuencia, unha paráfrase coherente do texto poderá cualificarse cun máximo

de 0.75 puntos; se a alumna ou o alumno é quien de argumentar razoadamente o seu acordo ou desacordo coas ideas sostidas no texto e mesmo transferir o seu contido a outras realidades, poderá recibir a puntuación máxima. (2 puntos). Repetimos aquí as orientacións de circulares anteriores, dirixidas ao alumnado: 1. Deberás tratar de convencer con argumentos e contraargumentos. 2. Deberás organizar o teu texto debidamente; podes estruturalo en partes (sen indicálas) como, por exemplo, tesis, argumentación e conclusión. 3. Deberás manexar os recursos lingüísticos axeitados: verbos de pensamento, de dúbida... adverbios e conectores que faciliten a exposición de argumentos, fórmulas que impliquen ao receptor, etc. 4. Valoraremos a corrección e a adecuación da linguaxe ao que se solicita, preferindo sempre a sinxeleza aos tópicos e ás fórmulas de recheo. 5. Deberías ser quien de detectar os criterios nos que se basea o autor para defender o que di. 6. Deberías ser capaz de engadir exemplos que ilustren os teus argumentos ou contraargumentos e deberías ser capaz de chegar a conclusións, ainda que sexan provisionais. 7. Non se trata de realizar unha análise formal do texto, ainda que poderás referirte a algún trazo formal se estimas que contribúe a reforzar a túa argumentación. 8. Penalizaremos o feito de repetires o texto, que digas obviedades, que empregues frases ocas ou insustanciais, rexistros coloquiais ou que cometas errores de expresión ou ortográficos. Insistimos en que non preguntamos por tipoloxía textual nin por trazos formais do texto. Trátase de comentar criticamente o contido. Non se recomenda repetir datos externos que figuran no propio texto ("el texto fue escrito por tal autora o autor y publicado en tal fecha en tal periódico..."). 9. A extensión aproximada do comentario estará entre 30 e 50 liñas.

2ª PARTE Constará de dúas cuestións que recollerán os estándares de aprendizaxe establecidos na lexislación neste bloque de contidos. Como en cursos anteriores, nunha delas pedirase identificación e explicación de fenómenos ortográficos, morfolóxicos, sintácticos (categorías, funcións e relacións...) e na outra uso ou redacción de pequenas estruturas guiadas. As preguntas estarán relacionadas cos seguintes contidos: 1) Coñecemento das posibilidades de creación de palabras e enriquecemento do léxico mediante a composición, derivación, parasíntese e acronimia. 2) Identificación e uso das diferentes clases de palabras. 3) Identificación e emprego axeitado das diferentes formas verbais e das diferentes formas de perifrases verbais. 4) Identificación e emprego das diferentes clases de sintagmas ou frases, dos seus constituíntes e das diferentes funcións que poidan exercer nas cláusulas ou oracións. 5) Identificación e uso das diferentes funcións primarias de cláusula ou oración (suxento, predicado, etc.). 6) Identificación e uso das diferentes relacións existentes entre estruturas sintácticas. 7) Coñecemento das diferentes relacións léxico-semánticas das palabras (sinonimia, antonimia, hiperonimia, campo léxico e campo semántico, mediante a identificación nun texto ou o emprego de sinónimos, antónimos, etc.). 8) Detección de errores ou de estruturas agramaticais en pequenos textos facilitados. POR EXEMPLO: REESCRIBA LAS SIGUIENTES FRASES, EXPLICANDO LOS CAMBIOS, DE MANERA QUE NO QUEDA EN ELLAS NINGUNA INCORRECCIÓN. [1.5 PUNTOS] a) Hubieron algunos problemas porque llegaron demasiado tarde. b) Me he enterado que mañana no tendréis tanto tiempo para prepararlos. c) Sabiais perfectamente que no querían llegar a un acuerdo con quienes les habían traicionado. d) El problema se reprodució una y otra vez hasta que llegastes tu. Insístese no siguiente: 1) NON se pedirá unha análise sintáctica formal. 2) NON se pedirá análise morfolóxica de palabras, pero poderá pedirse identificación de elementos. 3) Poderase preguntar por algúns dos elementos que contribúen a dotar de cohesión e coherencia a un texto, como antecedentes de relativos, referentes textuais de pronomes, valores anafóricos e catafóricos dalgún elemento, etc., pero non se pedirá unha análise dos mecanismos de cohesión dun texto determinado (aínda que se valorará o seu uso no comentario de texto). 4. As preguntas NON serán teóricas; non se tratará de reproducir teoría gramatical ou trazos das variedades aprendidos memorísticamente, senón, como dicimos, de identificar ou empregar unidades lingüísticas.

3ª PARTE Como resultado das vosas respuestas á cuestión formulada na circular do ano pasado, introducimos nomes de autoras nalgúns dos temas xa establecidos na historia da literatura do S.XX. É deseable que se incorporen aos movementos e etapas da literatura en español as escritoras destacadas que ata agora permanecen en segundo plano. Houbo peticións para que introducísemos temas novos (O noventismo e as vanguardas, por exemplo), pero semella mellor introducir o estudio da prosa peninsular dende o 75 aos nosos días (estudar toda a literatura pareceunos un aumento grande do temario). Este tema, ademais, servirá para contextualizar a obra de Almudena Grandes, proposta por algúns de vós. Sobre o que houbo unanimidade foi sobre a obra a substituír. Esta parte constará de dúas preguntas; unha fará referencia a unha das obras lidas no curso e a outra á historia da literatura.

No que respecta ás obras de lectura obligatoria (pregunta 5), co apoio dun pequeno fragmento (que estará identificado), as preguntas versarán sobre características, temas, personaxes, etc., da obra. Preguntas tipo sobre Romancero gitano: 1. Temas. 2. Estrutura externa e interna. 3. Compoñentes simbólicos e míticos. 4. Rasgos formais: entre tradición e innovación. Preguntas tipo sobre El lector de Julio Verne: 1. Temas da novela. 2. Análise de personaxes. 3. Tempo e espazo. 4. Estrutura e punto de vista narrativo. Preguntas tipo sobre La Fundación: 1. Técnicas e recursos dramáticos. 2. Análise de personaxes. 3. Argumento e temas fundamentais. 4. Lugar, tempo e acción. Preguntas tipo sobre Crónica de una muerte anunciada: 1. A técnica do realismo máxico. 2. Temas: o honor, o amor e o fatum. 3. O perspectivismo como técnica narrativa. 4. Análise de personaxes. Insistimos en que os fragmentos seleccionados serán sempre moi significativos. Non se pretende sorprender ao alumnado, senón potenciar a lectura reflexiva das obras. O alumnado deberá responder a pregunta baseándose no fragmento, que localizará na estrutura interna (que aconteceu antes e que despois do fragmento) ou externa (capítulo, título, cadre ou romance) da obra. A resposta non deberá iniciarse de modo abrupto, senón incluír unha pequena introdución.

A pregunta 6, de historia da literatura, constará de dúas partes. Na primeira, as alumnas e alumnos deberán desenvolver, como en cursos pasados, un dos DEZ temas teóricos propostos, NOS QUE SE INTRODUCIRON PEQUENAS MODIFICACIÓNES:

1. O Modernismo. Características xerais a través da figura de Rubén Darío e Delmira Agustini.
2. A novela na xeración do 98: Baroja, Unamuno e Azorín.
3. As traxectorias poéticas de Antonio Machado e Juan Ramón Jiménez.
4. Evolución e características xerais da xeración do 27 a través dalgúns dos principais autores e autoras: Salinas, Lorca, Alberti, Cernuda e Las Sinsombrero.
5. O teatro español anterior á Guerra Civil: Lorca e Valle-Inclán.
6. A poesía española nas tres décadas posteriores á Guerra Civil: Miguel Hernández, Blas de Otero, Gil de Biedma e Gloria Fuertes.
7. A novela española nas tres décadas posteriores á Guerra Civil: Miguel Delibes, Camilo José Cela, Carmen Laforet e Luis Martín Santos.
8. As figuras de Buero Vallejo e Alfonso Sastre no teatro español posterior á Guerra Civil. A renovación do teatro.
9. A narrativa hispanoamericana da segunda metade do século XX. O boom da narrativa: Borges, Cortázar, García Márquez, Vargas Llosa.
10. A narrativa peninsular dende 1975 ata os nosos días. Principales tendencias: Almudena Grandes, Muñoz Molina, Eduardo Mendoza, Rosa Montero.

Na segunda, terán que aplicar a un texto algún aspecto da pregunta. Non se trata dun comentario de textos literario á maneira tradicional, senón dunha pregunta corta e concreta que busca comprobar que o alumnado sabe distinguir nun texto aquelas características xerais dun período ou dun autor que estudou na teoría. Para responder a esta segunda parte, non se requirirán outros coñecementos que os que xa se esixían o ano pasado. Tampouco dependerá a resposta de ter visto o texto na clase ou non. Se o estudiante domina os contidos teóricos, saberá responder a pregunta práctica independentemente de se coñece o texto ou non. As preguntas serán do tipo: "Identifica tres rasgos formais ou temáticos definitorios dun movemento literario, dunha xeración ou dun autor/a". Os textos escollidos estarán entre os más coñecidos dos seus autores e as obras ás que pertenecen serán representativas de movementos xerais ou de períodos ben claros da obra dun autor. Cando se pregunte por rasgos dun movemento ou xeración, a pregunta referirse ao modernismo; á Xeración do 98; á Xeración do 27; ao teatro, novela e poesía (ou á literatura) das tres décadas posteriores á guerra civil, á narrativa peninsular contemporánea ou á literatura hispanoamericana. Cando a pregunta verse sobre un autor, os fragmentos seleccionados procederán das obras más coñecidas de Juan Ramón, Machado, Lorca ou Valle Inclán. Recoméndase que respondan primeiro á parte teórica da pregunta (1.5 puntos) e logo á referida ao fragmento (0.5).

Recuperación de los contenidos no vistos durante el curso pasado debido al COVID 19

Los miembros del departamento han decidido que debido al carácter envolvente de la materia de Lengua Castellana y Literatura en la parte gramatical, los contenidos relacionados con esta sección de la asignatura (morfolología, sintaxis, semántica, tipología textual y comunicación) se recuperarán a lo largo del presente curso. No debemos olvidar que nuestra materia repasa de manera continua estos contenidos que tradicionalmente denominamos Gramática.

En cuanto a los contenidos literarios, cada profesor habilitará los recursos y actividades necesarias para recuperar aquellos temas de literatura no abordados durante el curso pasado. De todas formas, no debemos olvidar que esta recuperación debe ser muy sucinta ya que tratar de manera más detallada los contenidos no vistos, imposibilitaría poder desarrollar los temas de literatura del actual curso. Cada profesor organizará las actividades necesarias para poder trabajar aquellos contenidos imprescindibles.

Semipresencialidad y clases telemáticas derivadas de la suspensión de las clases por el COVID 19

Se as circunstancias sanitarias fosen tan adversas que imposibilitasen a impartición da materia con normalidade mediante clases presenciais, seguiríamos traballando os mesmos bloques, pero sería necesario un cambio metodolóxico que pasamos a especificar:

Clases semipresenciais:

Todo o soporte, tanto teórico como práctico, estaría a disposición do alumnado a través da plataforma EVA E-dixgal (no curso de 1º de ESO) e na Aula Virtual do centro (para o resto de cursos). Tamén recurriríamos a outras plataformas externas e alleas ao ecosistema dixital que nos proporciona a Consellería de Educación no caso de que o funcionamento de EVA E-dixgal e a Aula Virtual se colapsara ou ralentizara o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Aproveitaríanse as clases de asistencia presencial para explicar os aspectos teóricos básicos, así como para a resolución de dúbidas que puideran xurdir tanto nas cuestións teóricas como nas cuestións prácticas que se foron realizando ao longo da(s) semana(s).

Para as clases telemáticas se irían propoñendo semanal ou quincenalmente actividades variadas (exercicios, tarefas) cun prazo de realización determinado; unha vez rematado este, publicaríanse as correccións coas explicacións oportunas. Ademais de ter a oportunidade de resolver as dúbidas nas clases presenciais, terán á súa disposición foros con esta finalidade ou poderán optar polo correo electrónico. De xeito puntual, se lles poderá propoñer a entrega de exercicios ou traballos que se corrixirán de forma individualizada; para este tipo de actividades, tanto para a entrega como para a corrección, usarase o correo electrónico corporativo e/ou os documentos compartidos en Google Drive a través desa mesma conta.

Clases telemáticas:

No suposto de que as clases presenciais tivesen que suspenderse nalgún período, realizaríase o traballo a través dos medios telemáticos postos á nosa disposición pola Consellería: a plataforma EVA sería o soporte prioritario, pero podería utilizarse tamén o entorno Webex no caso de que se necesitara realizar videoconferencias. Tamén recurriríamos a outras plataformas externas e alleas ao ecosistema dixital que nos proporciona a Consellería de Educación no caso de que o funcionamiento de EVA E-dixgal e a Aula Virtual se colapsara ou ralentizara o proceso de ensinanza-aprendizaxe. A sistemática sería similar á que se explicou no punto anterior; pero aumentando a recollida de actividades e a corrección individual das mesmas polas vías indicadas. Ademais ofreceríanse exercicios que o alumnado puidese autocorrixir ou dos que se publicasen as correccións correspondentes.

Neste escenario sería aconsellable a redución de contidos teóricos, dependendo do que se prolongase esta situación, e o reforzo da teoría que se traballou durante o tempo que houbo clases presenciais.

Por último, no caso de que algún/ha alumno/a tivese que gardar corentena, actuaríase con el/ela do xeito explicado neste apartado durante o período no que non puidese asistir ás clases.

Metodología didáctica, incluyendo las estrategias que desarrollará el profesorado, para lograr los estándares de aprendizaje, así como la adquisición de las competencias clave

Trabajar de manera competencial en el aula supone un cambio metodológico importante; el docente pasa a ser un gestor de conocimiento del alumnado y el alumno o alumna adquiere un mayor grado de protagonismo.

En concreto, en el área de Lengua Castellana y Literatura:

El área de Lengua Castellana y Literatura es una materia de las denominadas instrumentales por lo que en el trabajo de aula el docente maneja dos objetivos fundamentales: la consecución de objetivos curriculares a través de los contenidos de currículo y el desarrollo de habilidades que favorezcan el aprendizaje de los alumnos en otras áreas.

En este proceso es necesario el **entrenamiento individual y trabajo reflexivo** de procedimientos básicos de la asignatura: la comprensión lectora, la expresión oral y escrita y la argumentación, en que son obviamente extrapolables a otras áreas y contextos de aprendizajes.

En algunos aspectos del área, fundamentalmente en aquellos que persiguen las habilidades de comunicación entre iguales y el desarrollo de la expresión y comprensión oral, el **trabajo en grupo colaborativo** aporta, además del entrenamiento de habilidades sociales básicas y enriquecimiento personal desde la diversidad, una plataforma inmejorable para entrenar la competencia comunicativa.

Desde el conocimiento de la diversidad del aula y en respuesta a las múltiples inteligencias predominantes en los alumnos, el desarrollo de actividades desde **teoría de las inteligencias múltiples** facilita que todos los alumnos puedan llegar a comprender los contenidos que pretendemos adquirir para el desarrollo de los objetivos de aprendizaje.

En el área de Lengua Castellana y Literatura es indispensable la **vinculación a contextos reales**, y la aplicación de los conceptos más abstractos para mejorar el desarrollo lingüístico del alumno. Para ello, las tareas competenciales propuestas facilitarán este aspecto y permitirán la contextualización de aprendizajes en situaciones cotidianas y cercanas a los alumnos.

Materiales y recursos didácticos

1º de ESO

Libro de texto:

- *Lengua y literatura. Los caminos del saber. Serie Debate.* Ed. Santillana.

Lecturas obligatorias, dirigidas y que serán evaluadas por control, para 1º de ESO:

- *La luna en el agua*, de Cecilia Domínguez Luis.
- *La puerta trasera del paraíso*, de Luis Leante.
- *Cuando Hitler robó el conejo rosa*, de Judith Kerr.

Otros títulos con los que se trabajarán aspectos transversales como la igualdad de género, la amistad, la inmigración, el racismo, la xenofobia ...

Otros libros: *Diario violeta de Carlota*, Jara, *El niño con el pijama de rayas*, Cambio de amigos, *Manolito tiene un secreto*.

2º de ESO

Libro de texto:

- *Lengua y literatura, 2º de ESO. Los caminos del saber. Serie Debate.* Ed. Santillana.

Lecturas obligatorias, dirigidas y que serán evaluadas por control, para 2º de ESO:

- *La maldición del bronce*, Fernando Lalana.
- *Muerte en el priorato*, Toti Martínez de Leza.
- *El diario violeta de Carlota*, Gemma Lienas.

2º de ESO PMAR

Libro de texto:

2º ESO PMAR

Ámbito Lingüístico-Social

Editorial Xerais

LECTURAS

LINGUA E LITERATURA CASTELÁ

- *Los escarabajos vuelan al atardecer*, María Gripe, Ed. Gran Angular.
- *El príncipe de la niebla*, Carlos Ruiz Zafón. Ed. Planeta
- *El profesor de música*, Yael Hassan, Ed. Edelvives

LINGUA E LITERATURA GALEGA

- *Chamádeme Simbad*, Francisco Castro, Ed. Galaxia
- *A banda sen futuro*, Marilar Alexandre, Ed. Xerais.
- *O chispas*, de Manuel Rivas, Ed. Xerais.

3º de ESO

Libro de texto:

- El libro del alumno para el área de *Lengua Castellana y Literatura 3.º ESO*, Editorial Anaya, 2015.
- La propuesta didáctica para Lengua Castellana y Literatura 3.º ESO del mismo libro.
- Los recursos la propuesta didáctica, con actividades de refuerzo, de ampliación y de evaluación.
- Los cuadernos complementarios al libro del alumno.
- El libro digital.
- El CD que acompaña a la propuesta didáctica.

Además, el alumnado deberá realizar las siguientes LECTURAS OBLIGATORIAS:

1ª EVALUACIÓN: *La leyenda del Cid*, adaptación del *Poema del Mio Cid*. Ed. Vicens Vives.

2ª EVALUACIÓN: *La lección de August*, RJ Palacio, Ed. Nube de Tinta.

3ª EVALUACIÓN: *Nunca seré tu héroe*, María Menéndez Ponte, Ed. Gran Angular.

3º de ESO PMAR

Libro de texto:

3º ESO PMAR Ámbito Lingüístico-Social, Editorial Xerais.

- Podrán entregarse fichas explicativas o apuntes sobre diferentes contenidos de las materias.
- Material audiovisual (sobre todo de contenidos de Xeografía e Historia)
- Diccionarios, encyclopedias, atlas.

Las obras de lectura individual propuestas para las evaluaciones son:

Lengua Castellana y Literatura

1ª EVALUACIÓN: *Los doce trabajos de Hércules*. Editorial Vicens Vives.

2ª EVALUACIÓN: *La leyenda del Cid*. Austín Sánchez Aguilar, Vicens Vives, Colección Cucaña.

3ª EVALUACIÓN: *Rebeldes*. Susan E. Hinton. Editorial Alfaguara, Serie Roja.

Lingua Galega

1ª AVALIACIÓN: *A punta de pistola* de Fran Alonso, Editorial Xerais.

2ª AVALIACIÓN: *Memorias dun neno labrego*. Xosé Neira Vilas. Diferentes editoriais.

3ª AVALIACIÓN: *Cartas de amor* de Fran Alonso. Editorial Xerais.

4º de ESO

Sugerimos el uso de los materiales siguientes:

- El libro del alumno para el área de *Lengua Castellana y Literatura 4º ESO*, Editorial Anaya, 2016.
- La propuesta didáctica para Lengua Castellana y Literatura 4.º ESO del mismo libro.
- Los recursos fotocopiables de la propuesta didáctica, con actividades de refuerzo, de ampliación y de evaluación.
- Los cuadernos complementarios al libro del alumno.
- El libro digital.
- El CD que acompaña a la propuesta didáctica.

Lecturas obligatorias:

1ª Evaluación: *Leyendas y Rimas*, G. A. Bécquer, Editorial Vicens Vives.

2ª Evaluación: *La casa de Bernarda Alba*, F.G.Lorca, Editorial Vicens Vives. / *La joven de las naranjas*, J.Gaarder, Ed. Siruela.

3ª Evaluación: *La ciudad de las bestias*, Isabel Allende, Editorial Plaza y Janés.

Se harán dos pruebas escritas por evaluación de contenidos de lengua y literatura, de manera que no podrá dejarse en blanco ninguna de las dos partes. Asimismo podrá haber una prueba escrita de la lectura de cada evaluación.

1º de BAC

Libro de texto y otros materiales y recursos:

- Se utilizará el siguiente libro de texto: *Lengua Castellana y Literatura 1º de Bachillerato*, editorial Anaya, 2015.

- Audición en la clase de CD's en los que aparezcan musicalizados poemas conocidos de diversos autores de nuestra literatura.

- Visionado de fragmentos de películas en distintos formatos (vídeo, DVD) con las que complementar las lecturas de libros obligatorios. De la comparación entre la versión escrita y la filmada de la obra pueden salir importantes conclusiones sobre la distinta naturaleza de los lenguajes escrito y filmico.

- Recursos expuestos a través de google sites y otros extraídos de páginas web que también debéis utilizar para la búsqueda de información sobre movimientos, autores, obras, etc. Serán recursos necesarios para la realización de vuestros trabajos.

- Manejo de programadores de texto en los que estudiar el uso que se hace del folio en blanco (márgenes, tipo de letra, imágenes, tablas, etc.).

Lecturas obligatorias:

1ª Evaluación: *La Celestina* de Fernando de Rojas, Editorial Anaya. / *La catedral del mar* (cómic), Ildefonso Falcones, Random Comics.

2ª Evaluación: Fragmentos de *Don Quijote de la Mancha* de Miguel de Cervantes (Edición de A. Pérez Reverte).Editorial Santillana./ *El guardián invisible*, Dolores Redondo, Editorial Planeta.

3ª Evaluación: *La vida es sueño*, Calderón de la Barca, varias editoriales. / *La joven de las naranjas*, Jostein Gaarder, Editorial Siruela.

Los recursos ofrecidos por la profesora se entregarán bien en clase o bien a través del aula virtual. Esta plataforma debéis utilizarla para la consulta de dichos recursos, para la entrega de trabajos o la comunicación en caso de surgir dudas. También si nos viésemos obligados a seguir una enseñanza semipresencial o a distancia debido a un posible confinamiento.

LIT. UNIVERSAL de 1º de BAC

Este proyecto de Literatura Universal presenta los materiales siguientes:

- Libro del alumnado de Literatura Universal para 1º de Bachillerato, Editorial Anaya, 2015.

- Web del alumnado de Literatura Universal para 1º de Bachillerato, con locuciones de las lecturas, recursos paratrabajar la comprensión de los textos y las lecturas recomendadas.

- Web del profesorado de Literatura Universal para 1º de Bachillerato, con los recursos incluidos en la web delalumnado, el solucionario de las actividades propuestas en el libro del alumnado, las pruebas de evaluación y las herramientas de evaluación.

- Recursos varios online y fotocopiables.

Además, los alumnos realizarán, entre otras, las siguientes LECTURAS OBLIGATORIAS:

1ª Evaluación: *Naves negras ante troya*, Editorial Vicens Vives. Clásicos Adaptados.

2ª Evaluación: *Robinson Cruose de D. Defoe*, Editorial Vicens Vives.

3ª Evaluación: *El gato negro y otros cuentos de terror*, E. Allan Poe, Editorial Vicens Vives.

2º de BAC

Sugerimos el uso de los materiales siguientes:

El profesor proporcionará el temario en apuntes, tanto el contenido de gramática como el de literatura. También se usarán recursos varios online y fotocopiables.

LECTURAS OBLIGATORIAS (exigidas por la CIUG):

- *El lector de Julio Verne*, de Almudena Grandes (Planeta).
- *Crónica de una muerte anunciada*, de GABRIEL GARCÍA MÁRQUEZ (Mondadori, Austral, Plaza y Janés...).
- *La Fundación*, de ANTONIO BUERO VALLEJO (Austral).
- *Romancero gitano*, de FEDERICO GARCÍA LORCA (Castalia, Cátedra, Austral...).

Procedimiento para la evaluación inicial

1º de ESO

En canto á avaliación inicial, ao comezo de curso, en setembro, levarase a cabo un control inicial para observar as competencias do alumnado, adquiridas no Ensino Primario, no que se refire a contidos, metodoloxía, procedementos e obxectivos. Valoráronse: a expresión oral e escrita, coñecemento e comprensión de diferentes tipos de textos literarios e das categorías gramaticais, así como de ortografía e vocabulario.

2º de ESO

En canto á avaliación inicial, ao comezo de curso, en setembro, levarase a cabo un control inicial para observar as competencias do alumnado, adquiridas no Ensino Primario, no que se refire a contidos, metodoloxía, procedementos e obxectivos. Valoráronse: a expresión oral e escrita, coñecemento e comprensión de diferentes tipos de textos literarios e das categorías gramaticais, así como de ortografía e vocabulario.

3º de ESO

Se realizarán las pruebas y actividades oportunas que determinen el grado de conocimientos previos con que comienza el curso el alumnado.

4º de ESO

Se realizarán las pruebas y actividades oportunas que determinen el grado de conocimientos previos con que comienza el curso el alumnado.

1º de BAC

Dado que tanto los contenidos de Lengua como los de Literatura son, en este curso, una profundización y ampliación de los que se tratan en la ESO, al comienzo de cada tema y durante el desarrollo del mismo se irán analizando los conocimientos que el alumnado posee del mismo, para detectar qué puntos teóricos o prácticos deben reforzarse o repasarse. Si se constata que algun alumno posee una deficiencia llamativa en estos conocimientos teóricos-prácticos, se le ofrecerán ejercicios de refuerzo para intentar que alcance el nivel deseado que le permita seguir el desarrollo del curso.

LIT. UNIVERSAL de 1º de BAC

Se realizarán las pruebas y actividades oportunas que determinen el grado de conocimientos previos con que comienza el curso el alumnado.

2º de BAC

Se realizarán las pruebas y actividades oportunas que determinen el grado de conocimientos previos con que comienza el curso el alumnado.

Acreditación de conocimientos previos en Bachillerato

Los conocimientos previos de los alumnos en el Bachillerato vienen acreditados por su expediente académico en los cursos precedentes. De todos modos, el nivel real de esos conocimientos se comprobará mediante el procedimiento descrito en el apartado “Procedimiento para la evaluación inicial 1º de BAC”.

Procedimiento de evaluación continua

1º de ESO

A lo largo del curso se observará un control diario de las tareas dentro del aula y de los conocimientos que se irán impartiendo, teniendo en cuenta los avances que se vayan notando en el alumnado en el transcurso del período escolar. Se evaluará con la observación regular continuada y con pruebas orales e escritas, lecturas comprensivas...(instrumentos de evaluación y criterios de cualificación recogidos en el apartado de "Vinculación...") considerando de excepcional importancia la existencia y puesta al día del cuaderno de trabajo.

Instrumentos de evaluación	Porcentaje de cualificación
Pruebas de evaluación orales y escritas	70%
Prueba de lectura obligatoria	15%
Trabajo diario y participación activa	15%
TOTAL:	100%

2º de ESO

A lo largo del curso se observará un control diario de las tareas dentro del aula y de los conocimientos que se irán impartiendo, teniendo en cuenta los avances que se vayan notando en el alumnado en el transcurso del período escolar. Se evaluará con la observación regular continuada y con pruebas orales e escritas, lecturas comprensivas... (instrumentos de evaluación y criterios de cualificación recogidos en el apartado de "Vinculación...") considerando de excepcional importancia la existencia y purista al día del cuaderno de trabajo.

Instrumentos de evaluación	Porcentaje de cualificación
Pruebas de evaluación orales y escritas	70%
Prueba de lectura obligatoria	15%
Trabajo diario y participación activa	15%
TOTAL:	100%

2º de ESO PMAR

A lo largo del curso se observará un control diario de las tareas dentro del aula y de los conocimientos que se irán impartiendo, teniendo en cuenta los avances que se vayan notando en el alumnado en el transcurso del período escolar. Se evaluará con la observación regular continuada y con pruebas orales y escritas, lecturas comprensivas... (instrumentos de evaluación y criterios de cualificación recogidos en el apartado de "Vinculación...") considerando de excepcional importancia la existencia y puesta al día del cuaderno de trabajo.

INSTRUMENTOS DE DE EVALUACIÓN	CRITERIOS DE EVALUACIÓN (PORCENTAJE EN LA CALIFICACIÓN)
Pruebas de evaluación orales y escritas	50,00%
Prueba de lectura o trabajo individual por trimestre.	20,00%
Cuaderno del alumnado con todas las tareas indicadas a lo largo de cada trimestre.	20,00%
Trabajo diario, participación activa en el aula.	10,00%
Calificación total	100,00%

Cada trimestre se harán dos pruebas escritas en cada una de las materias que se incluyen en el ámbito. La nota final del ámbito será el resultado de la media aritmética de las tres notas obtenidas en las tres materias. Se observará el trabajo diario del alumnado que deberá ser reflejado en su mayor parte en el cuaderno de clase. Se podrá descontar hasta un 0,25 de la nota si de manera reiterada no se presentan las tareas solicitadas por la profesora. En todos los exámenes y trabajos se tendrá en cuenta la penalización por faltas de ortografía reflejada en los criterios de la programación para este curso (0'25 por falta grave de ortografía y 0'05 por error en el uso de las tildes). Asimismo, se tendrá en cuenta la presentación y la expresión, pudiendo descontarse hasta un punto por errores graves en estos aspectos. Se considerará aprobado el ámbito si el alumnado alcanza una nota igual o superior a 5. Se podrán hacer recuperaciones de las partes suspensas de las diferentes materias al final del curso siempre y cuando el alumnado muestre interés por intentar esa recuperación.

3º de ESO A y B

(PROFESORA EVA TIZÓN ZAS)

Instrumentos de evaluación	Porcentaje de cualificación
Pruebas de evaluación orales y escritas	50%
Prueba de lectura obligatoria	20%
Trabajos individuales y en grupo	20%
Trabajo diario y participación activa	10%
TOTAL:	100%

El alumnado tendrá que alcanzar una nota mínima de 4 puntos en cada prueba escrita u oral para poder realizar media aritmética con el resto de pruebas escritas y orales.

3º ESO C

(PROFESORA ADRIANA VARELA VÁZQUEZ)

Instrumentos de evaluación	Porcentaje de cualificación
Pruebas de evaluación orales y escritas	60%
Prueba de lectura obligatoria	20%
Trabajos individuales y en grupo; trabajo diario y participación activa	20%
TOTAL:	100%

3º de ESO PMAR

Instrumentos de evaluación	Porcentaje de cualificación
Pruebas de evaluación orales y escritas	40%
Prueba de lectura obligatoria	20%
Trabajos individuales o en grupo	20%
Trabajo diario, participación activa y cuaderno	20%
TOTAL:	100%

4º de ESO A

(PROFESOR JORGE CEA VIÑA)

PROCEDIMIENTO DE EVALUACIÓN

- Dos exámenes por evaluación. Estas pruebas tendrán un valor del cincuenta por ciento en la nota final de la evaluación.
- Un trabajo sobre el libro de lectura obligatoria por evaluación. Tendrá un valor en la nota final del trimestre de un veinte por ciento.
- Varios trabajos, tanto individuales, como en grupo sobre diferentes cuestiones del temario, que tendrán un valor en la nota final del trimestre de un veinte por ciento
- El diez por ciento restante de la nota se valorará a través de la participación y trabajo diario en el aula.

Instrumentos de evaluación	Criterios de cualificación
Examen parcial y examen final de cada evaluación	25% + 25%
Trabajo sobre lectura obligatoria	20%
Trabajos individuales y en grupo	20%
Participación y trabajo diario	10%
TOTAL:	100%

SISTEMA DE CALIFICACIONES

- El alumnado deberá tener una puntuación al menos de tres puntos y medio en los exámenes para poder hacer media entre el primer parcial y el examen final de evaluación.
- El alumno que no tenga al menos una puntuación de tres puntos y medio en el primer examen, podrá optar por recuperar los contenidos de la primera prueba en el examen final de la evaluación.
- En todos los exámenes y trabajos se tendrá en cuenta la penalización por faltas de ortografía reflejada en los criterios de la programación para este curso (0'25 por falta grave de ortografía y 0'05 por error en el uso de las tildes). Asimismo, se tendrá en cuenta la presentación y la expresión, pudiendo descontarse hasta un punto por errores graves en estos aspectos.

SISTEMA DE RECUPERACIÓN

- Se podrán hacer recuperaciones de las evaluaciones suspensas en las últimas semanas del curso, cuando se aprecie que el alumno hizo un esfuerzo por intentar esa recuperación. Los libros de lectura obligatoria que estén calificados como suspensos, se recuperarán por medio de trabajos.

4º ESO B y C

(PROFESORA ADRIANA VARELA VÁZQUEZ)

Instrumentos de evaluación	Porcentaje de cualificación
Pruebas de evaluación orales y escritas	60%
Prueba de lectura obligatoria	20%
Trabajos individuales y en grupo; trabajo diario y participación activa	20%
TOTAL:	100%

1º de BACHILLERATO

Los contenidos de Morfología, Sintaxis y Gramática textual serán impartidos y evaluados durante todo el curso a través de una evaluación continua. Estos contenidos se corresponden con las Unidades 1 a la 9 y 11 del libro de texto. Además también se trabajarán y evaluarán los contenidos de ortografía y presentación formal de textos aunque no aparezcan como unidades independientes. Los demás contenidos de las restantes unidades se repartirán por trimestre de la siguiente manera:

1ª EVALUACIÓN

- ✓ Morfología (unid. 1-4)
- ✓ Gramática textual (unid. 7 y 8)
- ✓ Comunicación y variedades de la lengua (unid. 10)
- ✓ Literatura (unid. 12 y 13)
- ✓ Lecturas:
  - *La catedral del mar* (cómic), Ildefonso Falcones.
  - *La Celestina*, Fernando de Rojas.

2ª EVALUACIÓN

- ✓ Morfología (unid. 1-4)
- ✓ Sintaxis (unid. 5 y 6)
- ✓ Gramática textual (unid. 7-9)
- ✓ Literatura (unid.14-16)
- ✓ Lecturas:
  - Selección de fragmentos de *El Quijote*, Miguel de Cervantes.
  - *El guardián invisible*, Dolores Redondo.

3ª EVALUACIÓN

- ✓ Morfología (unid. 1-4)
- ✓ Sintaxis (unid. 5 y 6)
- ✓ Gramática textual (unid. 7-9)
- ✓ Literatura (unid.17-20)
- ✓ Lecturas:
  - *La vida es sueño*, Calderón de la Barca.
  - *La joven de las naranjas*, Jostein Gaarder.

RECURSOS E INSTRUMENTOS DE EVALUACIÓN

Para la materia de Lengua Castellana y Literatura utilizaremos el siguiente libro de texto: *Lengua Castellana y Literatura 1º de Bachillerato*, editorial Anaya, 2015. Además se emplearán recursos expuestos a través de google sites y otros extraídos de páginas web que también debéis utilizar para la búsqueda de información sobre movimientos, autores, obras, etc. Serán recursos necesarios para la realización de vuestros trabajos.

Se realizarán audiciones de poemas musicalizados y visionado de fragmentos de películas en distintos formatos (vídeo, DVD) con las que complementar las lecturas de libros obligatorios.

Los recursos ofrecidos por la profesora se entregarán bien en clase o bien a través del aula virtual. Esta plataforma debéis utilizarla para la consulta de dichos recursos, para la entrega de trabajos o la comunicación en caso de surgir dudas. También si nos viésemos obligados a seguir una enseñanza semipresencial o a distancia debido a un posible confinamiento.

En cuanto a la evaluación de la materia, esta se presenta como una evaluación continua en relación a los temas de gramática y comunicación; los temas de literatura se irán evaluando de forma independiente en cada trimestre. Los instrumentos de evaluación serán los siguientes:

Exámenes: se realizarán dos exámenes por trimestre con contenidos tanto de lengua como de literatura. El alumnado deberá obtener una puntuación mínima del 40% tanto en el apartado de preguntas de literatura como en las cuestiones de lengua. Estas dos pruebas escritas harán media entre ellas y supondrán el 50% de la nota de la evaluación.

También se realizarán pruebas escritas sobre algún tema concreto que supondrán hasta un 10% de la evaluación.

Lecturas: se realizarán dos lecturas obligatorias por trimestre. Una relacionada con la época literaria que se está estudiando y se evaluará a través de una o dos preguntas en el segundo examen escrito del trimestre. El otro libro será evaluado a través de un trabajo. Cada lectura supone un 10% en la nota de la evaluación.

Trabajos: en cada trimestre se realizarán varios trabajos relacionados con temas de lengua y/o de literatura que supondrán el 20% de la nota de la evaluación. Aquí se incluyen también los comentarios de texto, redacciones y el trabajo diario (si no se realiza se descontará un 0'2 en la nota final de evaluación). Todos los trabajos deberán ser entregados en el plazo señalado, para su evaluación.

En todos los exámenes y trabajos se penalizará por faltas de ortografía: 0'25 por falta grave de ortografía y 0'05 por error en el uso de las tildes. Asimismo se tendrá en cuenta la presentación y la expresión, pudiendo descontarse hasta un punto por errores graves en estos aspectos.

Instrumentos de evaluación		Porcentajes de cualificación
Exámenes	Pruebas escritas	50%
	Controles sobre aspectos puntuales de la materia	10%
Lecturas	Libro sobre la época literaria a estudiar	10%
	Libro del taller de lectura	10%
Trabajos	Comentarios, redacciones, trabajo diario	20%
TOTAL:		100%

LITERATURA UNIVERSAL. 1º BACHILLERATO

PROCEDIMIENTO DE EVALUACIÓN

- Dos exámenes por evaluación. Estas pruebas tendrán un valor del sesenta por ciento en la nota final de la evaluación.
- Un trabajo sobre el libro de lectura obligatoria por evaluación. Tendrá un valor en la nota final del trimestre de un quince por ciento.
- Varios trabajos, tanto individuales, como en grupo sobre diferentes cuestiones del temario, que tendrán un valor en la nota final del trimestre de un quince por ciento
- El diez por ciento restante de la nota se valorará a través de la participación y trabajo diario en el aula.

Instrumentos de evaluación	Porcentajes de cualificación
Examen parcial y examen final de cada evaluación	30% + 30%
Trabajo sobre lectura obligatoria	15%
Trabajos individuales y en grupo	15%
Participación y trabajo diario	10%
TOTAL:	100%

SISTEMA DE CALIFICACIONES

- El alumnado deberá tener una puntuación al menos de tres puntos y medio en los exámenes para poder hacer media entre el primer parcial y el examen final de evaluación.
- El alumno que no tenga al menos una puntuación de tres puntos y medio en el primer examen, podrá optar por recuperar los contenidos de la primera prueba en el examen final de la evaluación.
- En todos los exámenes y trabajos se tendrá en cuenta la penalización por faltas de ortografía reflejada en los criterios de la programación para este curso (0'25 por falta grave de ortografía y 0'05 por error en el uso de las tildes). Asimismo, se tendrá en cuenta la presentación y la expresión, pudiendo descontarse hasta un punto por errores graves en estos aspectos.

SISTEMA DE RECUPERACIÓN

- Se podrán hacer recuperaciones de las evaluaciones suspensas en las últimas semanas del curso, cuando se aprecie que el alumno hizo un esfuerzo por intentar esa recuperación. Los libros de lectura obligatoria que estén calificados como suspensos, se recuperarán por medio de trabajos.

2º de BAC

Instrumentos de evaluación	Porcentajes de cualificación
Examen escrito	80%
Trabajos, comentarios, otras pruebas	10%
Participación y trabajo diario	10%
TOTAL:	100%

- Se realizarán dos exámenes por trimestre que harán media aritmética; en ellos se evaluarán tanto contenidos de lengua como de literatura. Estas pruebas tendrán un valor máximo del 80% en la nota final de la evaluación. El alumnado deberá obtener una puntuación mínima del 40% tanto en el apartado de preguntas de literatura y libro de lectura como en las cuestiones de lengua
- Las obras de lectura obligatoria forman parte de los contenidos de la materia por lo que son evaluadas con preguntas en los exámenes, tanto de comprobación de la lectura como de conocimiento sobre la teoría estudiada y la comprensión de la misma a través de fragmentos.
- El alumnado podrá realizar dos tareas por evaluación con fecha de entrega predeterminada que pueden consistir en comentarios de texto con sus resúmenes correspondientes o comentarios de textos literarios. Podrán puntuar hasta un 10% de la nota final de la evaluación.
- El 10 % restante de la nota se valorará a través trabajo diario tanto en casa como en el aula y la participación activa en el desarrollo de las clases. Además el profesor podrá optar por pedir al alumnado.

- Controles sobre cuestiones puntuales del temario.
- Control de la realización de los deberes encomendados para casa.
- Control del uso del castellano en el aula.
- Comentarios de texto y otros trabajos breves.

Aprobará la materia el alumnado que tenga de media una nota igual o superior a 5.

Todo el material didáctico será proporcionado por la profesora tanto en clase como a través del aula virtual del centro. Las tareas que requiera la profesora serán entregadas a través de esta plataforma así como servirá de vía de comunicación para plantear dudas que puedan surgir ya sea en clase ya sea en el trabajo diario en casa.

SISTEMA DE CALIFICACIONES

- Descuento de 0'25 en la nota final de la evaluación por cada día que se detecte a no realización de los trabajos para casa sin causa justificada.
- En todos los exámenes y trabajos se tendrá en cuenta la penalización por faltas de ortografía reflejada en los criterios de la programación para este curso (0'25 por falta grave de ortografía y 0'05 por error en el uso de las tildes). Asimismo se tendrá en cuenta la presentación y la expresión, pudiendo descontarse hasta un punto por errores graves en estos aspectos.

SISTEMA DE RECUPERACIÓN

- Se podrán hacer recuperaciones de las evaluaciones suspensas en las últimas semanas del curso, cuando se aprecie que el alumno hizo un esfuerzo por intentar esa recuperación. Es decir, se harán exámenes y pruebas de recuperación a los alumnos que tengan por lo menos una evaluación aprobada.

Procedimiento de evaluación extraordinaria en ESO

Aquellos alumnos de ESO que no alcancen la nota exigida (5 sobre 10) para obtener una evaluación favorable en el procedimiento de evaluación ordinario en junio, deberán presentarse en septiembre a la prueba que se utilizará en septiembre para realizar su evaluación extraordinaria.

Dicha prueba consistirá en un examen escrito que contendrá, de forma equilibrada, preguntas referidas a los ámbitos de lengua y literatura objeto de estudio en la asignatura. Para obtener una valoración positiva en dicha prueba el alumno deberá alcanzar una nota de 5 (sobre 10).

Procedimiento de evaluación extraordinaria en Bachillerato

Aquellos alumnos de Bachillerato que no alcancen la nota exigida (5 sobre 10) para obtener una evaluación favorable en el procedimiento de evaluación ordinario en junio, deberán presentarse en septiembre a la prueba de evaluación extraordinaria.

Dicha prueba consistirá en un examen escrito que contendrá, de forma equilibrada, preguntas referidas a los ámbitos de lengua y literatura objeto de estudio en la asignatura. Para obtener una valoración positiva en dicha prueba el alumno deberá alcanzar una nota de 5 (sobre 10).

Procedimiento para el seguimiento y evaluación de las materias pendientes en ESO

El departamento realizará dos pruebas generales: una común y otra extraordinaria.

EVALUACIÓN ORDINARIA

Consta de dos partes: pruebas escritas y posibles trabajos de refuerzo.

Las pruebas escritas serán dos: una en enero y otra en mayo. En ellas se recogerán preguntas teóricas y/o prácticas relacionadas con los contenidos mínimos de cada curso. Tendrá un apartado de lengua y otro de literatura y se intentará que el tanto por ciento de cada una de las dos partes sea equilibrado. Habrá ejercicios de carácter práctico: análisis morfológico, sintáctico y gramatical; ejercicios de puntuación, esquematización y creación narrativa, además de preguntas teóricas sobre autores, obras y movimientos literarios, acompañadas o no de aspectos típicos del comentario literario y de la comprensión de textos (dependiendo del curso que se examine). La materia total del curso se dividirá entre estas dos pruebas y el alumno/a ha de obtener un mínimo de 4 puntos de nota media a los que poder sumar hasta un punto por la valoración de los trabajos de refuerzo.

De todos modos, lo alumnos pueden optar por realizar una única prueba en mayo, en la que se evaluarían todos los contenidos del curso.

Los posibles trabajos de refuerzo serán entregados al alumno/a en los dos períodos vacacionales de Navidad y de Semana Santa para que sean devueltos al comienzo de las clases. Constarán de ejercicios variados con el fin de reforzar los contenidos del curso que tiene suspenso. Estos trabajos podrán incrementar hasta un punto la nota media de las dos pruebas escritas.

Independientemente de que se opte por una única prueba o por dos exámenes parciales, el alumnado sujeto a este procedimiento de recuperación deberá alcanzar una nota de 5 sobre 10 para superar dicho procedimiento y que la asignatura pendiente sea considerada como aprobada.

EVALUACIÓN EXTRAORDINARIA

La prueba de septiembre constará de un único examen que siga los criterios esbozados en líneas anteriores para la evaluación ordinaria, y deberá obtener también un mínimo de un 5 para que sea considerada como aprobada la materia pendiente.

(Ver el apartado “Procedimiento de evaluación extraordinaria en ESO”)

Procedimiento para el seguimiento y evaluación de las materias pendientes en Bachillerato

El departamento realizará dos pruebas generales: una común y otra extraordinaria.

EVALUACIÓN ORDINARIA

Consta de dos partes: pruebas escritas y posibles trabajos de refuerzo.

Las pruebas escritas serán dos: una en enero y otra en mayo. En ellas se recogerán preguntas teóricas y/o prácticas relacionadas con los contenidos mínimos de cada curso. Tendrá un apartado de lengua y otro de literatura y se intentará que el tanto por ciento de cada una de las dos partes sea equilibrado. Habrá ejercicios de carácter práctico: análisis morfológico, sintáctico y gramatical; ejercicios de puntuación, esquematización y creación narrativa, además de preguntas teóricas sobre autores, obras y movimientos literarios, acompañadas o no de aspectos típicos del comentario literario y de la comprensión de textos (dependiendo del curso que se examine). La materia total del curso se dividirá entre estas dos pruebas y el alumno/a ha de obtener un mínimo de 4 puntos de nota media a los que poder sumar hasta un punto por la valoración de los trabajos de refuerzo.

De todos modos, los alumnos pueden optar por realizar una única prueba en mayo, en la que se evaluarían todos los contenidos del curso.

Los posibles trabajos de refuerzo serán entregados al alumno/a en los dos períodos vacacionales de Navidad y de Semana Santa para que sean devueltos al comienzo de las clases. Constarán de ejercicios variados con el fin de reforzar los contenidos del curso que tiene suspenso. Estos trabajos podrán incrementar hasta un punto la nota media de las dos pruebas escritas.

Independientemente de que se opte por una única prueba o por dos exámenes parciales, el alumnado sujeto a este procedimiento de recuperación deberá alcanzar una nota de 5 sobre 10 para superar dicho procedimiento y que la asignatura pendiente sea considerada como aprobada.

EVALUACIÓN EXTRAORDINARIA

La prueba de septiembre constará de un único examen que siga los criterios esbozados en líneas anteriores para la evaluación ordinaria, y deberá obtener también un mínimo de un 5 para que sea considerada como aprobada la materia pendiente.

(Ver el apartado “Procedimiento de evaluación extraordinaria en Bachillerato”)

Medidas de atención a la diversidad

Referentes legales de este apartado:

- Decreto 320/1996 de ordenación de la educación de alumnos y alumnas con necesidades educativas especiales.
- Orden del 6 de octubre de 1995, por la que se regulan las adaptaciones del currículo en las enseñanzas de régimen general.

La educación secundaria obligatoria se organiza de acuerdo con los principios de educación común y de atención a la diversidad. Las medidas de atención a la diversidad en esta etapa estarán orientadas a responder a las necesidades educativas concretas del alumnado y a la consecución de las competencias básicas y de los objetivos de la etapa. En ningún caso supondrán una discriminación que le impida al alumnado conseguir estos objetivos y la titulación correspondiente.

Las medidas de atención a la diversidad podrán incidir:

- En el currículo.
- En la organización, con desdoblamiento, grupos específicos temporales, agrupamiento de materias en ámbitos.
- En programas específicos, programas de diversificación curricular y programas de calificación profesional inicial.
- En el refuerzo educativo, prioritario en las áreas instrumentales, lengua castellana y gallega y matemáticas.

EJERCICIOS DE REFUERZO EDUCATIVO.

Las tareas que se proponen no ofrecen distinción ni jerarquización por niveles ya que el departamento entiende que las deficiencias de expresión del alumno se producen de modo similar en las distintas etapas de la enseñanza y no resulta extraño que un alumno deba reforzar su dominio de la caligrafía o de la ortografía incluso en los niveles más altos. Con todo, el esquema de ejercicios variará el grado de complejidad dependiendo de la madurez intelectual del alumnado.

Caligrafía.

Contenido básico que el alumno debe ejercitarse sobre todo en los primeros cursos del ciclo de secundaria para evitar en la medida de lo posible la poca importancia que se le da a este aspecto entre el alumnado. Pueden servir como base los cuadernos de caligrafía que reafirman esta habilidad.

Ortografía.

Problema detectado en todos los niveles. Es, por excelencia, el error más destacado en la mayoría de los escritos realizados por los alumnos. Queja generalizada de todos los profesores, la solución pasa por el reconocimiento de que la competencia lingüística del alumno es responsabilidad de todas las asignaturas e implica a todos los docentes del centro. Mientras esta labor de equipo docente no se realice, al profesor de lengua española le queda recurrir a los ejercicios de práctica ortográfica que la mayoría de los cuadernos de escritura ofrecen.

Signos de puntuación.

De escasa atención por parte del alumno, esta deficiencia debería quedar solucionada ya en los niveles inferiores. Es imprescindible que los ejercicios que se propongan tengan como objetivo la valoración de su importancia

tanto en los procesos de composición de textos como en la lectura correcta y eficaz. Se proponen tareas como supresión de los signos de puntuación en los textos para su posterior reposición o explicación de las normas que rigen en un texto correctamente puntuado.

Tildes.

El repaso continuado y detallado de las normas de acentuación se aplicará a palabras y preferiblemente a textos en los que se suprimió la tilde. Puede trabajarse de manera selectiva, ofreciendo textos sin tildes en función de su dificultad.

Lectura en voz alta.

Al igual que en el caso anterior los primeros años de secundaria deben ser el marco ideal para tratar con detenimiento los defectos tanto de dicción y entonación así como el respeto a las pausas establecidas en el texto. Ejercicios de silabeo y reconocimiento de los signos de puntuación resultan eficaces para corregir esta deficiencia.

Comprensión lectora.

Teniendo en cuenta los resultados de la evaluación de diagnóstico realizada en cursos pasados, es en este apartado de comprensión lectora donde nuestros alumnos muestran las mayores deficiencias, quedando en un nivel de 468 sobre la media de 500 de Galicia. Por ello, nos parece importante trabajar esta cuestión, teniendo en cuenta, además, que es una de las habilidades más necesarias para el alumnado, dada su importancia en la asimilación de contenidos en el ámbito académico, así como en la asimilación de la información.

Dependiendo del nivel, se trabajará siempre con textos en los que el alumno deberá ejercitarse en capacidades básicas como el resumen del contenido (eliminación de lo anecdótico y los ejemplos), selección de ideas principales y secundarias (ejercicios que incidan en la estructuración del texto) y enunciación del tema (a través de mecanismos lingüísticos que permitan su correcta exposición en una o dos líneas).

Es preferible, dada la dificultad que este apartado supone para los alumnos, comenzar con la práctica en textos breves de temática próxima a sus vivencias y acompañarlos de cuestionarios elaborados de modo selectivo por el profesor para llamar la atención sobre diversos aspectos. La mayoría de los libros de texto de los que dispone el departamento ofrecen ejercicios de comprensión lectora adecuados a los distintos niveles.

En este apartado puede contemplarse también la ampliación del léxico del alumno. A propósito de los textos que se propongan se trabajará con campos semánticos, uso de sinónimos y, en general, con todo tipo de actividades relacionadas con el uso del diccionario.

Morfología.

El refuerzo de la morfología se centrará en los mecanismos de formación de palabras. La derivación debe contemplarse como método de reconocimiento de clases de palabras, de manera que el alumno perciba que determinados morfemas derivativos forman determinadas clases de palabras. En este sentido resulta útil trabajar la estructura interna de la palabra e insistir en los cambios que se producen con la adición de sufijos.

Pueden proponerse tareas como la transformación de sustantivos en adjetivos, adjetivos en sustantivos, sustantivos en verbos... El trabajo con familias léxicas permitirá, además de la ejercitación de los mecanismos de formación de palabras, la ampliación del léxico y el hábito en el uso del diccionario.

Sintaxis.

El estudio reforzado de las estructuras sintácticas debe comenzar con la distinción correcta por parte del alumno de formas y funciones. Conviene pues, insistir en las categorías formales y en sus correspondientes funciones. El empleo de la terminología lingüística adecuada debe considerarse motivo de refuerzo pues resulta imprescindible que el alumno sepa distinguir las diferentes unidades de estudio. La frase y su tipología se estudiará a través de ejercicios que insistan en cada uno de sus constituyentes. Reconocimiento de tipo de frase y constituyentes parece paso inexcusable para el análisis de unidades sintácticas más complejas.

Superado el estudio de la frase se procederá a trabajar las funciones que éstas cumplen en la oración. Cada una de estas funciones será reforzada con actividades selectivas encaminadas al reconocimiento bien en textos ya construidos, bien en textos que el alumno deberá construir.

El análisis de las clases de oraciones podrá ser reforzado involucrando al alumno en el proceso de la escritura, de modo que pueda contemplar la sintaxis como un mecanismo de producción textual y no como un análisis mecanizado de oraciones ya propuestas. Enunciados cómo "modos de indicar la causa o la finalidad", "la expresión de las consecuencias", etc. parecen más oportunos en los cursos de secundaria y así lo corrobora la tipología de ejercicios que aparecen en los libros de texto.

Literatura.

Las actividades de refuerzo en este apartado se centrarán en la deficiencia más común del alumno: el comentario de textos. Relacionado íntimamente con todo lo expuesto sobre la comprensión lectora, se insistirá en el resumen del contenido y en la estructuración de las ideas. Partiendo siempre de textos literarios se identificarán los elementos específicos que conforman la tipología textual de modo que se distingan claramente el texto narrativo-descriptivo, el texto dramático, el texto poético, el texto de opinión, etc.

De igual modo se propondrán textos en verso que permitan trabajar el cómputo silábico y la clasificación de los versos según las sílabas, el acento estrófico, las clases de rima y su disposición y las clases de pausa.

Especial atención merecen también los recursos estilísticos. Pueden reforzarse por niveles de lengua a través de una selección de textos en los que se trabaje de un lado los recursos fónicos (aliteración...), los morfosintácticos (hipérbaton...) y los tropos.

Animación a la lectura.

Aunque no se trata propiamente de una actividad de refuerzo educativo, las estrategias de animación a la lectura pueden ayudar a superar diversas carencias de comprensión lectora y competencia lingüística. Cada libro de lectura que el profesor o el propio alumno proponga puede ir acompañado de una guía de lectura que incida de manera personal e individualizada en aquellos errores más frecuentes del alumno.

Expresar la opinión sobre una determinada obra, recomendarla a los compañeros o hasta mostrar su desagrado, pueden ser maneras eficaces de involucrar al alumno en el uso correcto de la lengua.

REFUERZO PARA ALUMNOS CON DIFICULTADES CONTINUADAS DE APRENDIZAJE

Según la Orden de 6 de septiembre de 2007 sobre implantación de la ESO en Galicia, en su punto 5 f):

"El alumnado de los cursos primero y segundo que presente claras dificultades continuadas en el proceso de aprendizaje, en particular en el área de lengua, podrá quedar exento de cursar la materia común de segunda lengua extranjera. En este caso recibirá refuerzo educativo en aquellos aspectos en que se detectaran las dificultades luego del informe pertinente de la persona tutora de la etapa o curso anterior con la colaboración del Departamento de Orientación, en el cual se hará explícito el motivo de la medida adoptada. En su expediente académico figurará con la mención de exento/a. La competencia de la decisión recaerá en la dirección del centro, oídas las madres, los padres o los tutores/as legales del alumnado afectado por la medida".

En virtud de este punto, este departamento tiene asignadas este curso tres grupos de 1º de ESO y otros dos grupos 2º de ESO con alumnos exentos de francés que recibirán refuerzo de lengua castellana en una sesión semanal.

Actividades complementarias y extraescolares

No hay prevista, *a priori*, ninguna actividad complementaria o extraescolar para esta asignatura en el presente curso debido a la situación derivada del COVID 19, lo cual no significa que durante el transcurso del mismo se pueda plantear la organización o participación en alguna de ellas. De hecho, el departamento está valorando algunas actividades relacionadas con la asistencia a obras de teatro u otras actividades relacionadas con el currículo de las materias que se imparten en el departamento, siempre que la situación sanitaria lo permita en un futuro.

Indicadores de logro para evaluar el proceso de enseñanza y la práctica docente

Uno de los aspectos que no podemos olvidarnos de evaluar es nuestra propia práctica docente y la programación didáctica, pues la evaluación de los procesos de enseñanza y aprendizaje es una de las funciones del profesorado.

Para un desarrollo adecuado de este apartado es necesario tener en cuenta: una serie de indicadores de logro que servirán para comprobar el funcionamiento de la programación y valorar la propia actuación como docente; diseñar un procedimiento adecuado para recoger los datos correspondientes que permitan valorar la situación, y proponer e incorporar las medidas de mejora que pudieran ser necesarias.

En realidad los indicadores de logro no son más que una serie de preguntas que servirán para reflexionar sobre la actuación con los alumnos a partir de todos los aspectos recogidos en la programación:

- sobre los **materiales** utilizados: permiten la manipulación, son accesibles para los alumnos, atractivos, suficientes...
- si la **planificación** ha sido la adecuada: número y duración de las actividades, nivel de dificultad, interés para los alumnos, significatividad para el proceso de aprendizaje, basadas en los intereses de los alumnos, con objetivos bien definidos, propuestas de aprendizaje colaborativo...
- si se ha sabido motivar a los **alumnos**, despertar su curiosidad, crear el conflicto cognitivo, colocarlos en su zona de desarrollo próximo y ofrecerles la ayuda adecuada para hacerles progresar en el desarrollo de sus esquemas cognitivos, si todos participan activamente, han conseguido su nivel máximo de desarrollo...
- si se ha tenido en cuenta la **participación de las familias**, las medidas de **atención a la diversidad** necesarias, qué uso se ha dado a las **TIC**, si se podría haber enfocado la unidad de otra manera, si se han incluido los **temas transversales**, actividades de carácter **interdisciplinar**...

Para sistematizar el trabajo se pueden establecer una serie de ámbitos o dimensiones a evaluar y elaborar indicadores para cada uno de ellos

Por tanto, además de los indicadores específicos de evaluación de la programación que se recogen en el siguiente apartado, podríamos plantear estos indicadores como punto de partida:

ASPECTOS A EVALUAR		A DESTACAR	A MEJORAR	PROPUESTAS DE MEJORA
MATERIALES	Manipulación			
	Accesibilidad			
	Atractivo			
	Calidad			
	Uso de las TIC			
ALUMNADO	Curiosidad			
	Desarrollo			
	Participación activa			
	Colaboración			
	Interés			
	Ayuda para su mejora			
	Resultados			
ACTIVIDADES DE AULA	Organización del trabajo			
	Tipo de ejercicios			
	Metodología			
	Trabajo diario del docente			
PARTICIPACIÓN	DE LAS FAMILIAS			

No debemos olvidar que la evaluación en educación siempre debe ser un instrumento de mejora, los datos que obtengan deben ser útiles para identificar áreas de mejora que permitan introducir cambios en la práctica docente para adaptarla mejor a las necesidades de los alumnos.

Indicadores de logro para evaluar la programación didáctica

En este apartado pretendemos promover la reflexión docente y la autoevaluación de la realización y el desarrollo de programaciones didácticas. Para ello, al finalizar el curso se propone una secuencia de preguntas que permitan al docente evaluar el funcionamiento de lo programado en el aula y establecer estrategias de mejora para el curso siguiente.

Todos los cambios propuestos quedarán registrados en la memoria final del curso y, por supuesto, en los cursos venideros, se modificará la programación para subsanar los inconvenientes encontrados y disponer de una programación realista, práctica y actualizada.

ASPECTOS A EVALUAR	A DESTACAR...	A MEJORAR...	PROPUESTAS DE MEJORA PERSONAL
Temporalización de las unidades didácticas			
Desarrollo de los objetivos didácticos			
Manejo de los contenidos de la unidad			
Descriptores y desempeños competenciales			
Realización de tareas			
Estrategias metodológicas seleccionadas			
Recursos			
Claridad en los criterios de evaluación			
Uso de diversas herramientas de evaluación			
Portfolio de evidencias de los estándares de aprendizaje			
Atención a la diversidad			
Interdisciplinariedad			